

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุทธกรกรในโรงเรียน
ในพื้นที่อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

นางสาวดาวัลย์ รอดคลองตัน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2564

**Operational Development Guideline of In-school Farm Youth Groups in
Sathing Phra District Area of Songkhla Province**

Miss Ladawan Rodklongtan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

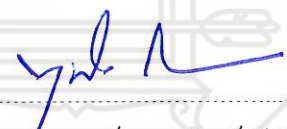
2021

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในพื้นที่
 อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา
ชื่อและนามสกุล นางสาวดอว์วัลย์ รอดคลองตัน
วิชาเอก ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสั่งข์
 2. รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช กระจุกเมือง แสนเสริม

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2565

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.จัฐสิณี หาญกิตติชัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสั่งข์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช กระจุกเมือง แสนเสริม)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

ผู้วิจัย นางสาวดลดาวัลย์ รอดคลองตัน รหัสนักศึกษ 2639000286

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนา การเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ สีสังข์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สินุช ทรูทเมือง แสนเสริม
ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ครูที่ปรึกษา และผู้บริหาร โรงเรียน 2) การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร 3) ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร 4) ความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร และ 5) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ได้แก่ สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ครูที่ปรึกษา และผู้บริหาร โรงเรียน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 117 คน โดยเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาเพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อายุเฉลี่ย 10.45 ปี เป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรเฉลี่ย 1.47 ปี เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรเนื่องจากต้องการความรู้ด้านการเกษตร และได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ครูที่ปรึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 48.25 ปี ประสบการณ์ในการรับผิดชอบงานกลุ่มยุวเกษตรกรเฉลี่ย 1.5 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สำหรับผู้บริหาร โรงเรียนทั้งหมดเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 47.33 ปี ประสบการณ์การบริหารเฉลี่ย 9.67 ปี และสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง 2) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรเห็นด้วยกับการดำเนินงานของกลุ่มในระดับมากเกือบทุกประเด็น ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน และผู้บริหาร โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายในการสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร 3) ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ได้แก่ การขาดองค์ความรู้ในการทำกิจกรรม เวลาและสภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม การขาดประสบการณ์และความต่อเนื่องของกิจกรรม 4) ความต้องการการสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร พบว่า ต้องการการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ งบประมาณและปัจจัยการผลิต การติดตามดูแลการดำเนินกิจกรรมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง 5) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน พบว่า ควรมีการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจน มีการสนับสนุนองค์ความรู้ งบประมาณและปัจจัยการผลิต รวมถึงมีการติดตามการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร การพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

Thesis title: Operational Development Guideline of In-school Farm Youth Groups in Sathing Phra District Area of Songkhla Province

Researcher: Miss Ladawan Rodklongtan; **ID:** 2639000286;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr.Sunan Seesang, Associate Professor;

(2) Dr.Sineenuch Khрутmuang Sanserm, Associate Professor; **Academic year:** 2021

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) personal data of farm youth group members, group advisors, and school administrators, 2) farm youth group operations, 3) problems of farm youth group operations, 4) needs in developmental guideline of farm youth group operations, and 5) suggestion for operational development guideline of in-school farm youth group.

The research population consisted of 117 stakeholders of in-school farm youth group operations including group members, advisors, and school administrators. The data were collected from all population by a questionnaire and an interview. Descriptive statistics were used to calculate frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum and maximum values.

The research findings showed that 1) farm youth group members were an average 10.45 years old, studied at primary education level 4-6, and had average 1.47 years of group member. Their parents or guardians allowed them to participate in group activities every times. Most group advisors were female with an average 48.25 years old, had an average 1.5 years of group advisor experience, and finished a bachelor's degree. All school administrators were female with an average 47.33 years old, had an average 9.67 years of administrative experience, and supported farm youth group activities continuously. 2) The group members perceived farm youth group operations at high level in most aspects while the stakeholders understood and participated in planning the operations. The school administrators had a policy to support farm youth group activities. 3) The problems of group operations were lack of knowledge to perform activity, inappropriate time and area, lack of experience, and discontinuous activity. 4) Needs in support and development of in-school farm youth group operations, the stakeholders would like to have support of knowledge, budget, and production input. Moreover, an agricultural extension personnel should supervise the group activity continuously. 5) They suggested the guideline for operational development of in-school farm youth group that related organizations should work together for clear activity planning; knowledge, budget, and production input should be supported; and follow-up activities should be performed continuously.

Keywords: In-school farm youth group, Farm youth group operations, In-school farm youth group development

กิตติกรรมประกาศ

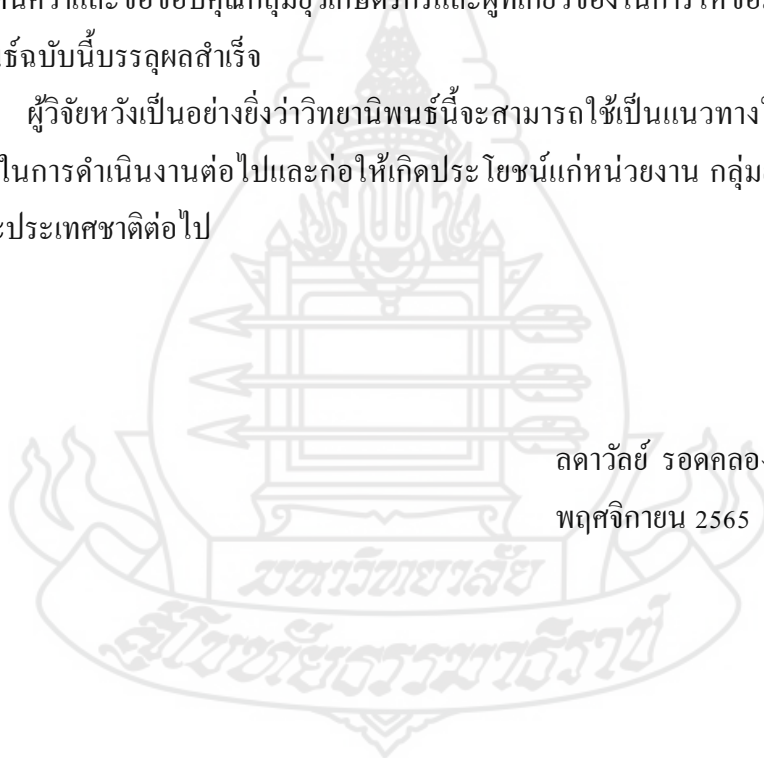
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช คุรุทเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนแก้ไขส่วนต่างๆ พร้อมทั้งติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ดังที่กล่าวเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัว เพื่อนร่วมงาน รวมถึงเพื่อน ๆ มหาวิทยาลัยต่งเสริมและ พัฒนาการเกษตร รุ่นที่ 23 ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา พร้อมให้กำลังใจผู้วิจัยตลอด การศึกษาค้นคว้าและขอขอบคุณกลุ่มยุวเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลทุกท่าน ส่งผลให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้บรรลุผลสำเร็จ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์นี้จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ บูรณาการในการดำเนินงานต่อไปและก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงาน กลุ่มยุวเกษตรกร ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

ลดาวัลย์ รอดคลองตัน

พฤศจิกายน 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
บริบทพื้นที่อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนากลุ่ม	14
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มชุมชนเกษตรกร	18
การดำเนินงานกลุ่มชุมชนเกษตรกรในโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	35
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ครูที่ปรึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และข้อมูล.....	58
ตอนที่ 2 การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน.....	64
ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน.....	68
ตอนที่ 4 ความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน.....	71
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน.....	74
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
สรุปการวิจัย	76
อภิปรายผล	81
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	96
ก แบบสอบถามสำหรับสมาชิกยุวเกษตรกร.....	97
ข แบบสัมภาษณ์สำหรับครูที่ปรึกษา.....	104
ค แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียน.....	108
ง ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย.....	112
ประวัติผู้วิจัย	114

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนหมู่บ้านในแต่ละตำบลของอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา.....	10
ตารางที่ 3.1 โรงเรียนที่มีการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน อำเภอสทิงพระจังหวัดสงขลา...48	48
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน.....	59
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคคลครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน.....	62
ตารางที่ 4.3 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน.....	63
ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน	65
ตารางที่ 4.5 การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน.....	66
ตารางที่ 4.6 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน	69
ตารางที่ 4.7 ความต้องการของสมาชิกในการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน.....	71

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2.1 แผนที่อาณาเขตและการปกครองอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา.....	10
ภาพที่ 2.2 เครื่องหมายชิวเกษตรกร.....	21
ภาพที่ 2.3 ชงชิวเกษตรกร.....	22

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เกิดความกังวลว่าอนาคตของไทยอาจเกิดการขาดแคลนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารของไทย เนื่องมาจากการพัฒนาประเทศที่เน้นภาคอุตสาหกรรมทำให้เกษตรกรจำนวนมากเกิดการอพยพถิ่นฐานละทิ้งบ้านเรือนไปทำงานรับจ้างในตัวเมืองซึ่งมีรายได้สูงกว่าและเนื่องจากอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่ทำงานหนักแต่ผลตอบแทนไม่แน่นอนเสี่ยงต่อการขาดทุน เกิดหนี้สิน การลงทุนไม่คุ้มค่า จึงหันไปทำงานโรงงาน มีบางส่วนที่ไม่มีทางเลือกมากนักยังต้องทนทำเพราะพื้นฐานทางครอบครัวไม่ดี (กลุ่มงานพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร, 2554)

โดยในปัจจุบันนี้จะพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ โดยจะพบเกษตรกรรุ่นใหม่วัยหนุ่มสาวน้อยมาก ทั้งที่บุคคลเหล่านี้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นกลุ่มบุคคลที่มีพลังความคิดสร้างสรรค์และมีศักยภาพในการพัฒนาสูง ซึ่งเป็นผู้ที่ต้องก้าวเข้ามาสืบทอดการเป็นเกษตรกรแทนเกษตรกรที่สูงอายุต่อไป แต่จะพบว่าเยาวชนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญต่ออาชีพการเกษตร ซึ่งอาจมีปัจจัยหลายด้านที่เป็นตัวเลือกในการประกอบอาชีพ เช่น การเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานเยาวชนรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเกิดการกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาและเยาวชนรุ่นใหม่ตระหนักถึงความสำคัญของอาชีพเกษตร โดยดำเนินการผ่านกระบวนการยุวเกษตรกรทั้งในและนอกโรงเรียน

การพัฒนาการเกษตรภายใต้ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมีพลัง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” แนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญทั้งด้านการขยายผล การทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมโดยสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ทดแทนแรงงานเกษตร สร้างแรงจูงใจและความภาคภูมิใจในการสืบต่ออาชีพเกษตร การส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืน โดยส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ พัฒนา

หลักสูตรการศึกษาด้านการเกษตรตั้งแต่ประถมศึกษาาร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ การพัฒนาองค์ความรู้สู่เกษตรกรมืออาชีพ และการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร (กลุ่มพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร, 2561)

เด็กและเยาวชนเป็นช่วงที่มีความกระตือรือร้นต่อการเปลี่ยนแปลง เปิดกว้างทางความคิดและการรับเทคโนโลยีหรือการปฏิบัติใหม่ๆจึงเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพและเป็นอนาคตของประเทศไทย หากได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสมให้มีความรู้และปลูกฝังให้มีทัศนคติที่ดีต่อการเกษตรก็จะสามารถเป็นผู้นำความก้าวหน้าในการพัฒนาการเกษตรของประเทศต่อไปได้ (กลุ่มพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร, 2561)

ประเทศไทย โดยกรมส่งเสริมการเกษตรมีการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร มาตั้งแต่ปี 2510 เพื่อเป็นกลไกในการปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนรุ่นใหม่ มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยกรมส่งเสริมการเกษตรช่วยสนับสนุนความรู้วิชาการ ผ่านการเสริมสร้างประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติ เน้นจัดกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ ฝึกปฏิบัติทักษะด้านการเกษตร เคหะกิจเกษตร หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามแผนการดำเนินงานและความสนใจของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรแต่ละกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังให้ยุวเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม มีความภาคภูมิใจในการทำเกษตร ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำ การทำงานเป็นหมู่คณะ การบริหารจัดการกลุ่ม การใช้กระบวนการกลุ่มและหลักประชาธิปไตยในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563) เพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ โดยรอบ และเพื่อให้ยุวเกษตรกรมีผลผลิตทางการเกษตรเพื่อนำมาใช้ประกอบอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการในโรงเรียนการปลูกฝังทัศนคติด้านการเกษตรให้กับเด็กในโรงเรียน นอกจากจะเป็นกิจกรรมเสริมความรู้และฝึกทักษะการดำรงชีวิตให้กับเยาวชนแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตที่สำคัญที่จะให้เยาวชนสามารถต่อยอดนำไปใช้ประกอบอาชีพ เน้นการเรียนรู้ด้านการเกษตรมีการร่วมกันสร้างกิจกรรมทางการเกษตรทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการ รู้จักเรื่องกำไรขาดทุน เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น เทคโนโลยีและนวัตกรรม อีกทั้งยังเน้นในเรื่องจริยธรรม โดยการดำเนินกิจกรรมเน้นการเรียนรู้จากการทำจริงและทำให้ดียิ่งไปขึ้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้เกิดการสร้างเครือข่ายยุวเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันซึ่งคาดว่าจะทำให้เกิดยุวเกษตรกรกลับเข้าสู่ภาคการเกษตรเป็นเกษตรกรได้มากยิ่งขึ้น โดยมุ่งหวังที่จะให้เยาวชนเหล่านี้สืบทอดอาชีพทางการเกษตร เป็นเกษตรกรมืออาชีพและเป็นกำลังสำคัญต่อภาคการเกษตรไทยได้ในอนาคต (กลุ่มงานพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร, 2554)

สำนักงานเกษตรอำเภอสทิงพระ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนายุวเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร เน้นให้เจ้าหน้าที่เข้าไปมี

ส่วนในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และปรับกิจกรรมยูวเกษตรกรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นทิศทางการพัฒนาด้านกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร เพื่อให้กลุ่มยูวเกษตรกรเข้มแข็ง ตลอดจนการสร้างและพัฒนายูวเกษตรกรไปสู่การเป็นอาชีพทางด้านการเกษตร โดยปัจจุบันอำเภอสทิงพระ มีกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนที่มีการดำเนินกิจกรรมจำนวน 3 กลุ่ม โดยปัญหาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในแต่ละโรงเรียน พบว่า ยังขาดความต่อเนื่องของกิจกรรม รูปแบบของกิจกรรม และปัญหาการบริหารจัดการภายในกลุ่ม

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจึงมีความสำคัญที่จะศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมถึงความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

จากความสำคัญ และประเด็นปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ จำนวน 5 ข้อ ดังนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร ครูที่ปรึกษา และผู้บริหารโรงเรียน
- 2.2 เพื่อศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน
- 2.4 เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน
- 2.5 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (conceptual framework) ประกอบด้วยประเด็นในการศึกษา จำนวน 4 ประเด็น ได้แก่

- 3.1 ข้อมูลส่วนพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร ครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกร และผู้บริหารโรงเรียน

โดยประเด็นการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเข้าร่วมกลุ่มยูว
เกษตรกร บทบาทหน้าที่ การประกอบอาชีพของครอบครัวของกลุ่มยูวเกษตรกร การสนับสนุน
การเข้าร่วมกิจกรรมจากผู้ปกครอง และประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกร
และผู้บริหาร โรงเรียน

3.2 การดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

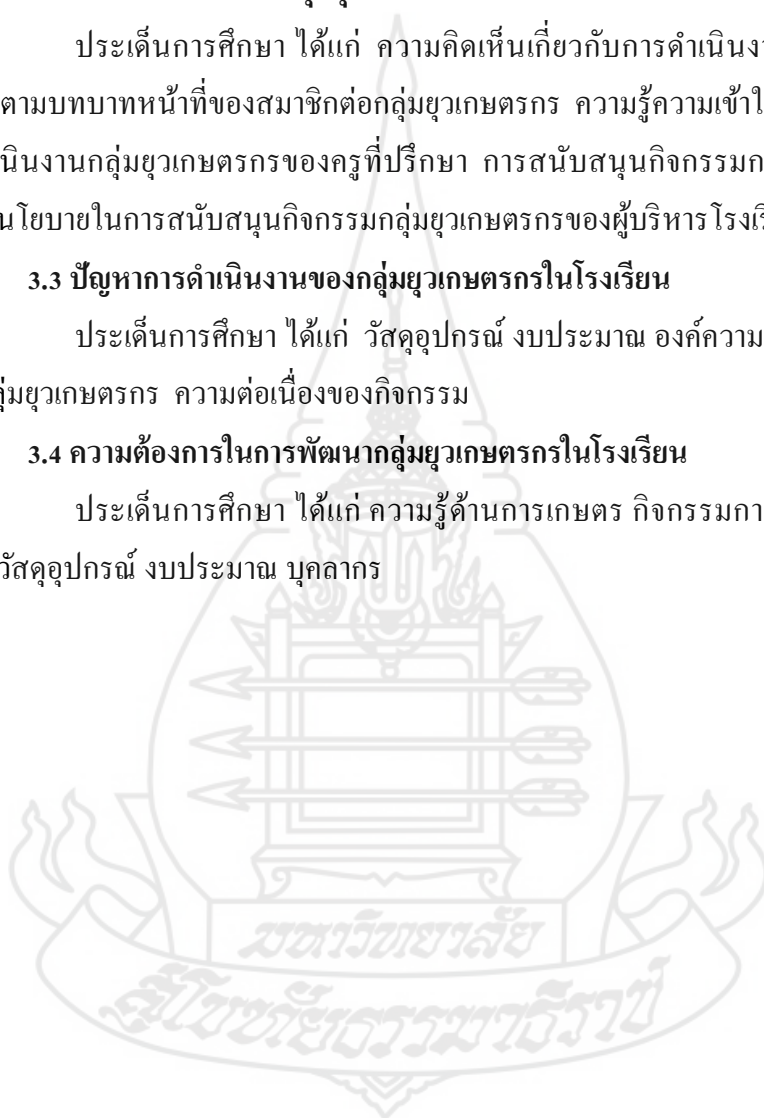
ประเด็นการศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร
การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรของครูที่ปรึกษา การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกรของ
โรงเรียน นโยบายในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกรของผู้บริหาร โรงเรียน

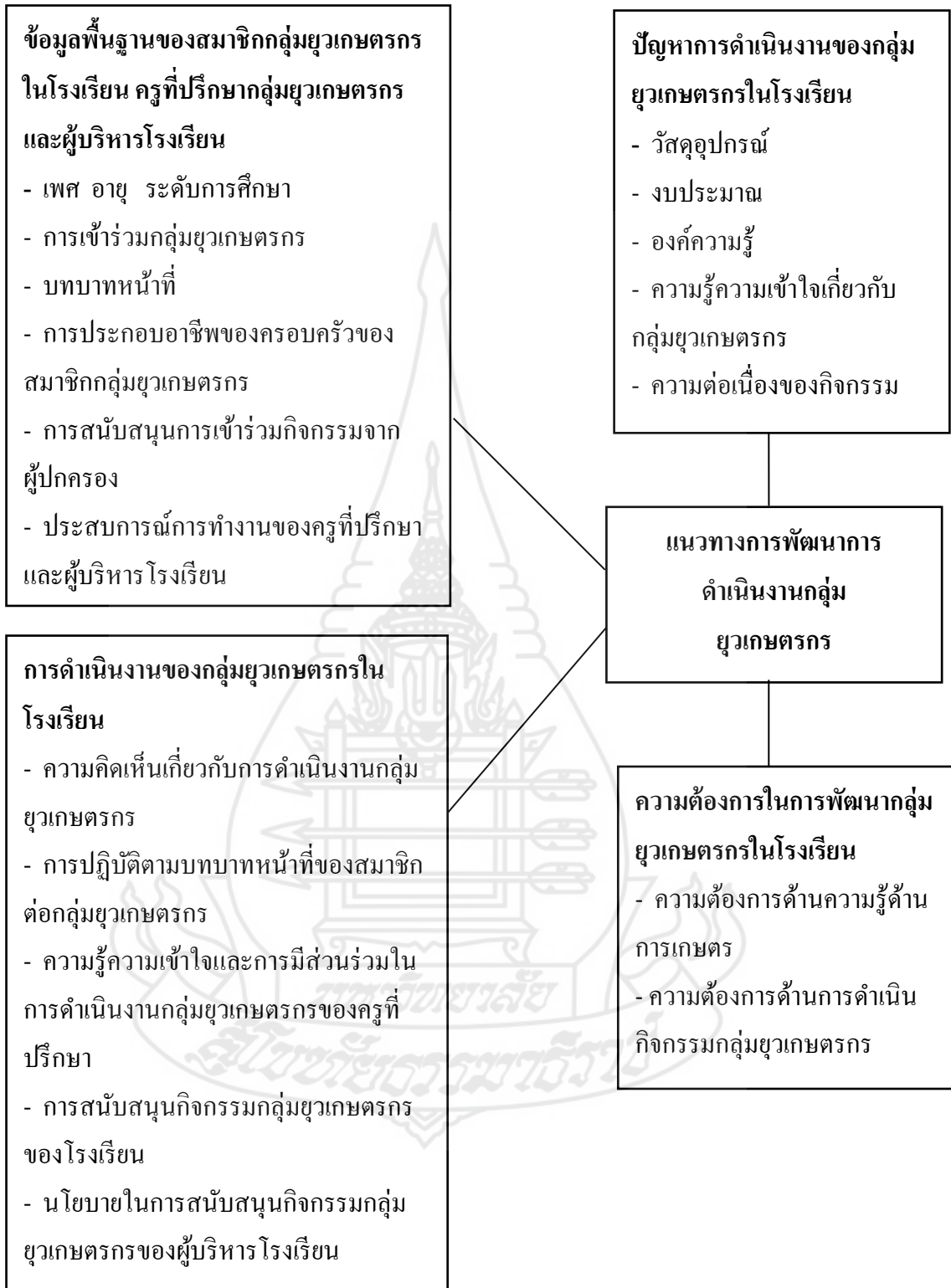
3.3 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

ประเด็นการศึกษา ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ องค์กรความรู้ ความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับกลุ่มยูวเกษตรกร ความต่อเนื่องของกิจกรรม

3.4 ความต้องการในการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

ประเด็นการศึกษา ได้แก่ ความรู้ด้านการเกษตร กิจกรรมการดำเนินงานกลุ่มยูว
เกษตรกร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ บุคลากร

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนพื้นที่อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา มีขอบเขตการวิจัย จำนวน 4 ข้อ ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาสำหรับการวิจัยครั้งนี้ไว้ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร และผู้บริหาร โรงเรียน 2) การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน 3) ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และ 4) ความต้องการในการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน 5) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

4.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ซึ่งจัดตั้งโดยสำนักงานเกษตรอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา จำนวน 4 กลุ่ม สมาชิกรวม 110 ราย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร ได้แก่ ครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 4 ราย และผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 ราย รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 117 ราย

4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้กำหนดพื้นที่ทำการวิจัย เป็นอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

4.4 ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาการวิจัยครอบคลุม ระยะเวลาเตรียมการวิจัย ระยะดำเนินการวิจัย และระยะสรุป รายงานผลการวิจัย ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2564 ถึง เดือนตุลาคม 2565

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา มีนิยามศัพท์เฉพาะงานวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ดังนี้

5.1 กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน หมายถึง สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ซึ่งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จัดตั้งโดยสำนักงานเกษตรอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

5.2 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่อำเภอ สทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่มีกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

5.3 ครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร หมายถึง ครูผู้รับผิดชอบดูแลการดำเนินกิจกรรมยุวเกษตรกรในโรงเรียนในพื้นที่อำเภอ สทิงพระ จังหวัดสงขลา

5.4 การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มยุวเกษตรกร ความรู้ ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรของครูที่ปรึกษา การสนับสนุน กิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรของโรงเรียน และนโยบายในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรของผู้บริหารโรงเรียน

5.5 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร ในด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ความรู้ ความต่อเนื่องของกิจกรรม

5.6 ความต้องการการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร หมายถึง ความต้องการในการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร ในส่วนของความต้องการด้านความรู้ด้านการเกษตร และความต้องการด้านการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร

5.7 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร หมายถึง วิธีการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร กระบวนการหรือแบบแผน ที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ และความต้องการของกลุ่ม

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่อำเภอ สทิงพระ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีประโยชน์ที่จะได้รับใน 4 ด้าน ดังนี้

6.1 ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เพื่อเป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่อำเภอ สทิงพระ จังหวัดสงขลา ให้มีความเข้มแข็ง

6.2 ด้านกลุ่มยุวเกษตรกร

เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักเรียนกลุ่มยุวเกษตรกรในการได้พัฒนาความรู้ด้านการเกษตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตได้

6.3 ด้านหน่วยงาน

เพื่อเป็นประโยชน์แก่โรงเรียน, ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบถึงปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งเพื่อนำไปสู่แนวทางการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพ

6.4 ด้านวิชาการ

เพื่อเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไปในการนำไปพัฒนา สามารถนำข้อมูลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและต่อยอดต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนา กลุ่มเยาวชน ในโรงเรียนพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย สารสำคัญจำนวน 6 ประเด็น ดังนี้

1. บริบทพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา กลุ่ม
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มเยาวชน
4. การดำเนินงานกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บริบทพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา

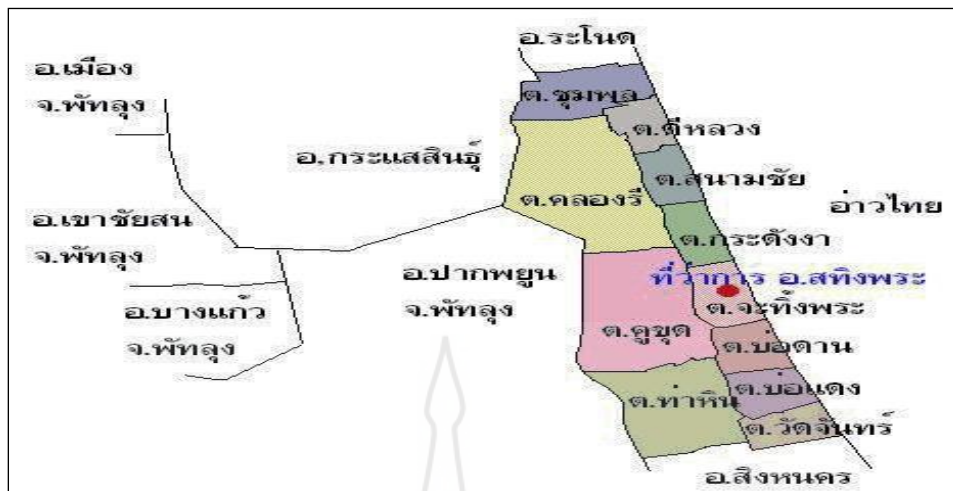
บริบทพื้นที่อำเภอสังขละ ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทั่วไป สภาพเศรษฐกิจการเกษตร การศึกษาและองค์กรและสถาบันเกษตรกร ดังนี้

1.1 สภาพแวดล้อมทั่วไป

อำเภอสังขละ มีสภาพทางภูมิศาสตร์ ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะการปกครอง และสภาพเศรษฐกิจ (สำนักงานเกษตรอำเภอสังขละ, 2564) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต อำเภอสังขละ ตั้งอยู่ริมฝั่งซ้ายของอ่าวไทย อยู่ตอนกลางของคาบสมุทรสทิงพระ อยู่ทิศเหนือของจังหวัดสงขลา อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสงขลาไปทางทิศใต้ 53 กิโลเมตร โดยผ่านทางสะพานติณสูลานนท์ มีเนื้อที่ประมาณ 75,000 ไร่ หรือ 120 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นเนื้อที่ร้อยละ 1.56 ของเนื้อที่จังหวัดทั้งหมด มีอาณาเขต ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบ่อตรุอำเภอระโนดจังหวัดสงขลา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบางเขียด ตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลสาบสงขลา

ภาพที่ 2.1 แผนที่อาณาเขตและการปกครองอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสทิงพระ, 2564

1.1.2 ด้านการปกครอง อำเภอสทิงพระแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 11 ตำบล
79 หมู่บ้าน ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนหมู่บ้านในแต่ละตำบลของอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน
1) ตำบลจะทิ้งพระ	7
2) ตำบลกระดังงา	7
3) ตำบลสนามชัย	5
4) ตำบลดีหลวง	8
5) ตำบลชุมพล	7
6) ตำบลคลองวี	9
7) ตำบลคูขุด	9
8) ตำบลท่าหิน	9
9) ตำบลวัดจันทร์	6
10) ตำบลบ่อแดง	6
11) ตำบลบ่อदान	6
รวม	79

1.1.3 ลักษณะภูมิประเทศ อำเภอสทิงพระ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบต่ำ มีทะเลขนาน
ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านทิศตะวันออกเป็นอ่าวไทย ทิศตะวันตกเป็นทะเลสาบ ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็น
ดินเหนียวเหมาะแก่การทำนา มีเนินเขาเล็กๆ 4 เนินเขา คือ เขาวัดพะโคะ, เขาบ้านคลองจนวน, เขา
น้อย และเขาศีตำบลชุมพล มีเกาะในทะเลสาบ 2 เกาะคือ เกาะบรรทมและเกาะคำเหยง มีลำคลอง

หลัก 1 สาย คือ คลองพลเอกอาทิตย์ เป็นคลองขุดยาวประมาณ 40 กิโลเมตร กว้าง 8.10 เมตร มีพื้นที่ป่าไม้ 1,132.19 ไร่ อยู่ในพื้นที่ ตำบลคลองรี ตำบลชุมพล ตำบลภูซุด และตำบลท่าหิน

1.1.4 ลักษณะภูมิอากาศ อำเภอสังขละบุรี ตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านประจำทุกปี คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม-กลางเดือนมกราคมและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม-กลางเดือนตุลาคม อุณหภูมิอยู่ในระดับสูงที่ค่อนข้างคงที่ อากาศไม่ร้อนจัด ปริมาณฝนแต่ละเดือนแตกต่างกันไปตามฤดูมรสุม

1) ฤดูกาล จากอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดผ่านส่งผลให้อำเภอสังขละบุรีมีฤดูกาลเพียง 2 ฤดู คือ

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม-เดือนพฤษภาคม อากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะมีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน แต่อากาศจะไม่ร้อนมากนักเนื่องจากตั้งอยู่ใกล้ทะเล

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน-เดือนธันวาคม อำเภอสังขละบุรีจะมีฝนตกทั้งในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่ในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนตกชุกมากกว่า เนื่องจากพัดผ่านอ่าวไทย ส่วนลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะถูกระเบิดกึ่งปิดกั้นทำให้ฝนตกน้อยลง

2) สถิติปริมาณน้ำฝน อำเภอสังขละบุรี มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี 2555-2563 โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ 2,386.2 มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนมีนาคม โดยมีปริมาณ 24.2 มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนพฤศจิกายน โดยมีปริมาณ 691 มิลลิเมตร

1.1.5 แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

1) แหล่งน้ำธรรมชาติ อำเภอสังขละบุรี ไม่มีระบบชลประทานทำการเกษตรอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก และอาศัยน้ำจากคลองพลเอกอาทิตย์ คลองไส้ไก่ คลอง น้ำบาดาล เป็นอันดับรองลงมา โดยมีแหล่งน้ำธรรมชาติ ประกอบด้วย

(1) น้ำใต้ดิน จากข้อมูลทางอุทกธรณีของจังหวัดสงขลา พบกระจายอยู่ทั่วไปแหล่งน้ำที่พบนี้ปกติจะไม่ลึกกว่า 500 ฟุต ปริมาณน้ำมากกว่า 500 แกลลอน/นาที่ คุณภาพน้ำโดยทั่วไปดี ยกเว้นบริเวณใกล้ทะเลน้ำค่อนข้างเค็มและมีเหล็กปนอยู่สูง

(2) แหล่งน้ำเค็ม อาศัยน้ำเค็ม จากทะเลอ่าวไทยซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของอำเภอ ตลอดแนวมีความเค็มตลอดปีเฉลี่ย 25-35 พีพีที ใช้สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเล

(3) ทะเลสาบสงขลา มีน้ำตลอดทั้งปีและเป็นต้นทุนของคลองบึงและห้วยต่าง ๆ โดยทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ มีพื้นที่ส่วนที่เป็นพื้นน้ำประมาณ 1,046.04 ตารางกิโลเมตร หรือ 650,000 ไร่ แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ

ก. ทะเลน้อย พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดพัทลุงจะมีสภาพเป็นน้ำจืด

ข. ทะเลหลวงหรือทะเลสาบตอนบน เป็นบริเวณที่มีพื้นที่มากที่สุดสภาพน้ำส่วนใหญ่เป็นน้ำกร่อยเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิด

ค. ทะเลสาบตอนล่าง มีพื้นที่ตั้งแต่ปากทะเลสาบที่เปิดออกสู่อ่าวไทยลึกเข้าไปยังทะเลหลวงสภาพน้ำเป็นน้ำเค็มและน้ำกร่อย

2) อ่างเก็บน้ำคลองสระเขื่อนฝายทศน้ำ เมื่อปี พ.ศ.2524 อำเภอสิงหนครมีการขุดคลองพลเอกอาทิตย์ซึ่งมีความยาวประมาณ 39.9 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวัดจันทร์ ทำหิน บ่อแดง บ่อदान คุชุด คลองรี จะทิ้งพระ ดิหลวง ชุมพล และสนามชัย โดยถือว่าคลองพลเอกอาทิตย์ เป็นแหล่งน้ำหลักในการใช้น้ำของเกษตรกรอำเภอสิงหนคร นอกจากนี้มีการขุดบ่อสระกักเก็บน้ำของแต่ละหมู่บ้านประมาณ 30 แห่ง

1.2 สภาพเศรษฐกิจการเกษตร

อำเภอสิงหนคร ประกอบด้วย ประชากรทั้งสิ้น 45,101 คน จำนวนครัวเรือน 13,380 ครัวเรือน แบ่งเป็น ชาย 22,023 คน หญิง 23,078 คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอสิงหนครนับถือศาสนาพุทธ ประชากรมีอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม มีพื้นที่การเกษตร 51,760 ไร่ (ร้อยละ 69.01 ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่นอกพื้นที่เขตชลประทานทั้งหมด

อำเภอสิงหนคร เป็นอำเภอที่มีพื้นที่ทำการเกษตรกรรม และมีผลผลิตทางการเกษตรสูงกว่าด้านอื่นๆ อำเภอสิงหนคร มีพื้นที่ทำการเกษตรรวมทั้งสิ้นประมาณ 51,760 ไร่ โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ และเพาะปลูกกันเป็นจำนวนมากในพื้นที่ ได้แก่ ข้าว, ต้นตาลโดนด, มะม่วงเบา, มะพร้าว และพืชผัก เป็นต้น

1.2.1 ข้าว เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรในปัจจุบัน คือ อาชีพทำนา อย่างไรก็ตามในปัจจุบันเกษตรกรมักประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำฝนและ ภัยน้ำท่วม ผลผลิตลดลง ปัญหาราคาข้าวตกต่ำ โรคและแมลงระบาด

1.2.2 ตาลโดนด อำเภอสิงหนครได้พัฒนาส่งเสริมอาชีพที่เกี่ยวข้องกับตาลโดนดสามารถทำรายได้ให้กับเกษตรกร ทั้งนี้เนื่องจากผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลจากต้นตาลโดนดสามารถนำมาใช้ประโยชน์และทำรายได้แก่เกษตรกรมากมาย เช่น ใบ ลำต้น กาบตาล งวงตาล ผลตาล และจาวตาล

1.2.3 ไม้ผล เป็นรายได้ที่กำลังเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มมากขึ้นตามลำดับ เนื่องจากเกษตรกรที่ประสบภาวะแห้งแล้งขาดแคลนน้ำในการทำจึงได้ปรับปรุงพื้นที่นาเป็นร่องสวนปลูกไม้ผล โดยเฉพาะมะม่วง ฝรั่ง และมะพร้าว

1.2.4 พืชผัก โดยทั่วไปมักปลูกพืชผักจำพวกแตงกวา ถั่ว มะเขือ ยาสูบ ซึ่งมักปลูกในพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ เช่น บริเวณคลองพลเอกอาทิตย์

ในส่วนของด้านอื่น ๆ เช่น ด้านประมงและด้านปศุสัตว์ อำเภอสทิงพระ มีทะเลขนานทั้งทะเลสาบสงขลาและอ่าวไทยจึงมีการทำประมงชายฝั่ง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งรวมทั้งการเลี้ยงสัตว์น้ำจืดทั้ง 2 ฝั่ง สำหรับการทำประมงมักใช้เรือพาย และเรืออวนลอย หรือเรือขนาดเล็กในด้านปศุสัตว์ อำเภอสทิงพระ ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงรายย่อยในครอบครัว สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญที่เกษตรกรนิยมเลี้ยง ได้แก่ โค กระบือ แพะ สุกร เป็ด ไก่ เป็นต้น

1.3 การศึกษา

อำเภอสทิงพระ มีสถานศึกษาหรือโรงเรียนทั้งสิ้น 34 แห่งแยกออกเป็น

- 1) โรงเรียนอนุบาลจำนวน 1 แห่ง
- 2) โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จำนวน 30 แห่ง
- 3) โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 1 แห่ง
- 4) โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 2 แห่ง คือโรงเรียนสทิงพระชนูปถัมภ์ และโรงเรียนสทิงพระวิทยา

1.4 องค์กรและสถาบันเกษตรกร

อำเภอสทิงพระ มีกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ดังนี้

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	จำนวน	72 กลุ่ม
- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	จำนวน	30 กลุ่ม
- กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	จำนวน	8 กลุ่ม
- กลุ่มยุวเกษตรกร	จำนวน	3 กลุ่ม
- ศพก.หลัก	จำนวน	1 ศูนย์
- ศพก.เครือข่าย	จำนวน	11 ศูนย์

กล่าวโดยสรุป อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีการแบ่งการปกครองออกเป็น 11 ตำบล 79 หมู่บ้าน สภาพพื้นที่เป็นที่ราบต่ำ มีทะเลขนานทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านทิศตะวันออกเป็นอ่าวไทย ทิศตะวันตกเป็นทะเลสาบ ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวเหมาะแก่การทำนา ลักษณะภูมิอากาศมีฤดูกาลเพียง 2 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูร้อนและฤดูฝน อำเภอสทิงพระไม่มีระบบชลประทาน การทำการเกษตรอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก และอาศัยน้ำจากคลองพลเอกอาทิตย์ คลองใต้ ใต้ คลอง

และน้ำบาดาล พืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ข้าว เนื่องจากอาชีพหลักของเกษตรกรคือทำนา อำเภอสิงขร มีสถานศึกษาหรือโรงเรียนทั้งสิ้น 34 แห่ง โดยมีโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาถึง 30 แห่ง

การวิจัยครั้งนี้ได้นำข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดขอบเขตการวิจัย ในการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร และผู้บริหาร โรงเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพของครอบครัวสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนากลุ่ม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา กลุ่ม ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม และแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม

2.1.1 ความหมายของกลุ่ม วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรสุกกุล (2548) กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึงการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน โดยมีการติดต่อสัมพันธ์ หรือปฏิสัมพันธ์กัน และมีจุดมุ่งหมายที่จะกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันและความสัมพันธ์นี้จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกันได้ในระดับที่พอดี

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2561) กล่าวว่า กลุ่มในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มีแนวคิดที่สำคัญเช่นเดิวกบกลุ่มในองค์กร หรือในชุมชนโดยทั่วไป โดยกล่าวถึงกลุ่มว่า มาจากแนวคิดของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของมนุษย์ ที่จะดำรงอยู่ในฐานะของสัตว์สังคมที่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยและสร้างวัฒนธรรมทางสังคมร่วมกัน ซึ่งได้มีการอธิบายความหมายของกลุ่มในหลากหลายความหมาย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มอาชีพ กลุ่มกิจกรรม กลุ่มเรียนรู้ องค์กรชุมชน องค์กรชาวบ้าน หรือองค์กรประชาชน มีการให้ความหมายที่คล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันประเด็นของรายละเอียด

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กลุ่ม หมายถึง การที่คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมารวมกัน มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง สมาชิกมีการกระทำร่วมกัน มีความสัมพันธ์ต่อกัน และมีการติดต่อสื่อสารกัน มีแนวปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ให้ถือปฏิบัติ มีกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 องค์กรประกอบของกลุ่ม เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2561) ระบุว่า องค์กรประกอบสำคัญของกลุ่มในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ประกอบด้วย 6 องค์กรประกอบย่อย ได้แก่

1) เป้าหมายของกลุ่มหรือความสนใจร่วมกัน จากการอธิบายความหมายของกลุ่มส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าลักษณะการรวมตัวกันของบุคคล มีพื้นฐานมาจากการที่สมาชิกหรือคนในชุมชนมีปัญหาหรือความต้องการบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน เมื่อมารวมกันเป็นกลุ่ม จึงได้มีการกำหนดเป้าหมายและการดำเนินการบางอย่างร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาหรือสนองความต้องการของสมาชิกกลุ่ม

2) สมาชิก ซึ่งมีจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จนถึงขนาดเท่าใดก็ได้ แล้วแต่ความจำเป็นในการรวมกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาที่คล้ายคลึงกัน สมาชิกต้องมีคุณสมบัติบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน มีความไว้วางใจกัน เชื่อมั่นหรือมั่นใจในตนเอง และกลุ่มมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่จะประสานการทำงานร่วมกันให้เกิดพลังในการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของกลุ่ม

3) ผู้นำและกรรมการกลุ่ม ผู้นำและกรรมการกลุ่มเป็นบุคคลที่เข้ามาบริหารจัดการกลุ่ม ซึ่งมีความรู้ความสามารถ เป็นตัวแทนสมาชิกที่อาจมาจากการเสนอตัวเองหรือการเลือกของสมาชิกให้เข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกลุ่มหรือทำหน้าที่บางอย่างแทนสมาชิก เช่น เป็นตัวแทนในการสะท้อนปัญหาและความต้องการของสมาชิกสู่สาธารณะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงการพัฒนา หรือการเป็นตัวแทนสมาชิกในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและนอกชุมชน

4) กฎระเบียบและแนวปฏิบัติของกลุ่ม การอยู่ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มย่อมต้องมีการกำหนดข้อตกลง กฎระเบียบเพื่อเป็นแนวในการประพฤติปฏิบัติของสมาชิก อันจะทำให้กลุ่มสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่น บรรลุเป้าหมายตามที่กลุ่มได้กำหนดไว้ ซึ่งกฎระเบียบที่ดีควรเป็นที่ยอมรับของสมาชิก

5) การทำกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกที่มารวมกลุ่มกันนั้นจะต้องมีการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มที่กำหนดไว้ร่วมกัน ในการทำกิจกรรมร่วมกันสมาชิกจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและมีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกัน และยังให้ความสำคัญต่อสมาชิกนั้นๆ ตามบทบาทและฐานะ ทั้งนี้ กิจกรรมที่ทำอาจเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิต การซื้อขายผลผลิต การแปรรูปผลผลิต การตลาด การลงหุ้นของสมาชิก การจัดสวัสดิการชุมชน และกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจที่จะนำไปสู่เป้าหมายการดำเนินงาน

6) ทุนของกลุ่ม ประกอบด้วย

(1) ทุนที่เป็นตัวเงิน ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกลุ่มเช่นกัน เพราะกลุ่มจำเป็นต้องมีเงินทุนไว้ใช้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น การพัฒนากลุ่ม การช่วยเหลือสังคมของกลุ่ม การช่วยเหลือสมาชิกในด้านสวัสดิการต่างๆ มีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินทุนทั้งสิ้น แหล่งเงินทุนที่กลุ่มสามารถหาได้ อาจได้จากการระดมหุ้นจากสมาชิก

การสร้างผลกำไรจากธุรกิจกลุ่ม เงินบริจาค หรือการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน หรือกู้ยืมจากแหล่งเงินทุน เช่น สหกรณ์การเกษตร หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

(2) *ทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน* ถือเป็นต้นทุนที่สำคัญของกลุ่มเช่นกัน ทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ ภูมิปัญญา หรือความรู้ของสมาชิกที่มีอยู่ ซึ่งกลุ่มสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมของกลุ่ม

กล่าวโดยสรุปว่า องค์ประกอบของกลุ่มในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ประกอบด้วย เป้าหมายของกลุ่ม สมาชิกผู้นำและกรรมการกลุ่ม กฎระเบียบและแนวปฏิบัติของกลุ่ม การทำกิจกรรมกลุ่ม ทุนของกลุ่ม โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำความรู้นี้ไปใช้ประกอบในการอภิปรายผลการวิจัยในบทที่ 5 ต่อไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความหมายของการพัฒนา แนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.2.1 ความหมายของการพัฒนา ดารา ทีปะปาล (2538, น.59) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมีเป้าหมายเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีกำหนดทิศทางเพื่อให้บรรลุตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

สนธยา พลศรี (2545, น. 1) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการเตรียมการของมนุษย์ไว้ล่วงหน้า ในลักษณะของแผนและโครงการ แล้วบริหารหรือจัดการให้เป็นไปตามแผนและโครงการจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2561, น. 10) กล่าวว่า การพัฒนา เป็นคำที่ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายที่สุด ถูกกล่าวขวัญถึงบ่อยที่สุด และอาจกล่าวได้ว่า เป็นคำที่มีความหมายแตกต่างกันมากที่สุดคำหนึ่ง ในที่นี้จะขอสรุปแนวความคิดของการพัฒนาเพียง 3 ประการ คือ

1) *การพัฒนาในความหมายเกี่ยวกับการวางแผน* โดย Myrdal (1971) อ้างในนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2561, น.10) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเคลื่อนย้ายจาก “การด้อยการพัฒนา” (underdevelopment) ให้หลุดพ้นจากความยากจน ซึ่งจะแสวงหาและบรรลุถึงได้อย่างแท้จริงโดยวิธี “การวางแผนเพื่อการพัฒนา” (planning for development) การพัฒนาเป็นการปรับปรุงเงื่อนไขที่ไม่พึงปรารถนาต่างๆในระบบสังคมที่ทำให้ภาวการณ์ด้อยพัฒนาเป็นอยู่ตลอดไป ในขณะที่การวางแผนเป็นการค้นหาหนทางที่ประสานงานกันขึ้นมาตามหลักการแห่งเหตุและผล เป็นระบบของมาตรการทางนโยบาย ซึ่งสามารถทำให้เกิดการพัฒนา การพัฒนาจึงเป็นการวางแผนเพื่อหามาตรการให้หลุดพ้นจากความทุกข์ยากที่ไม่พึงปรารถนา

2) *การพัฒนาในความหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติ* โดย Bertrand (1972) อ้างใน นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2561, น. 10) กล่าวว่า การพัฒนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการชักชวนหรือกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (induced or instigated change) เป็นความพยายามที่ตั้งใจกระทำเพื่อเปลี่ยนโครงสร้างสังคมของประชากรเป้าหมาย โดยโครงการที่วางขึ้นเพื่อ (ให้บุคลากรเฉพาะชุดหนึ่ง) ปฏิบัติการให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ด้วยกลวิธีการทำงานพัฒนาต่างๆ และโครงการดังกล่าวต้องเกี่ยวข้องกับขนาดของหน่วยสังคมเป้าหมาย แม้ว่าประชาชนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มจะได้รับผลจากการพัฒนาแต่โดยทั่วไปแล้ว โครงการการพัฒนาจะมุ่งถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อสังคมโดยรวม

3) *การพัฒนาในความหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยี* โดย Norowitz (1966) อ้างใน นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2561, น.10) การพัฒนามีลักษณะของการปฏิบัติที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตและการแบ่งชนชั้นทางสังคม Jayanaman (1973) อ้างในนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์(2561, น. 10) การพัฒนาจึงครอบคลุมไม่เพียงแต่การปรับตัวในระบบสังคม แต่ยังครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งสังคมไปสู่รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งของรูปแบบอื่นบนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงนี้ คือ การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของระบบอุตสาหกรรม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งเป็นผลตามมา

กล่าวโดยสรุปว่าการพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้นทั้งด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผน การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

2.2.2 แนวทางการพัฒนา สามารถกล่าวได้ 4 แนวทางใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ แนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการปกครองและด้านการเมือง ดังนี้

1) *การพัฒนาเศรษฐกิจ (economic development)* โดย Sanders (1970) อ้างใน นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2561, น. 12) กล่าวว่า การพัฒนาเศรษฐกิจมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจมักจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาคเกษตรกรรมหรือภาคอุตสาหกรรม โดยการพัฒนาภาคเกษตรกรรม มีจุดมุ่งหมายที่การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เช่น อาหารสำหรับเลี้ยงประชากรโลกที่เพิ่มอย่างรวดเร็ว และเส้นใยสำหรับการส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมของประเทศ เป็นต้น ส่วนการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม เป็นความเพียรที่จะส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม โดยการใช้อย่างเต็มที่จากแหล่งพลังงานที่ไม่มีชีวิตสำหรับการผลิตทางเศรษฐกิจ การจัดระเบียบเกิดระบบเป็นองค์กร การขนส่ง การติดต่อสื่อสาร เป็นต้น

2) *การพัฒนาสังคม* (social development) Sanders (1970) อังใน นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2561, น. 12) เป้าหมายการพัฒนาสังคมที่สำคัญ คือ การรู้หนังสือหรือความสามารถอ่านออกเขียนได้ สื่อสารเป็นของประชาชน และการให้สวัสดิการสังคมแก่ประชาชน

3) *การพัฒนาการปกครอง* (administrative development) นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2561, น. 12) ระบุว่า โครงสร้าง กระบวนการและระบบการปกครองหรือการบริหารประเทศ จะได้รับการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมสอดคล้องและเอื้ออำนวยให้การพัฒนา และกลวิธีในการดำเนินการพัฒนามีสมรรถนะสูงสุด ตลอดจนบรรลุผลตามเป้าหมายอย่างรวดเร็วด้วย ซึ่งไม่เพียงแต่จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ระบบเท่านั้น ผู้ทำงานในระบบการปกครองจะต้องแปรเปลี่ยนทัศนคติในการทำงานของตนให้สอดคล้องอีกด้วย ให้เป็นระบบการปกครองที่ดี

4) *การพัฒนาการเมือง* (political development) นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2561, น. 13) การเป็นพลเมืองดี การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมจะต้องมีสติสำนึกรับผิดชอบต่อความอยู่รอดของบ้านเมืองด้วย กล่าวคือ จะต้องมิบทบาทและมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการสร้างชาติ สร้างอุดมการณ์ชาติ ตลอดจนการปกครองและพัฒนาประเทศ

กล่าวโดยสรุปว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น ทั้งด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผน การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้าโดยคาดหวังถึงผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำความรู้ เกี่ยวกับกลุ่มไปใช้ประกอบในการอภิปรายผลการวิจัยในบทที่ 5

3. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มเยาวชน

การดำเนินงานกลุ่มเยาวชน ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความเป็นมาของเยาวชน ความหมายของเยาวชน การดำเนินงานของกลุ่มเยาวชน แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเยาวชน บทบาทผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนากลุ่มเยาวชน และกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

3.1 ความเป็นมาของเยาวชน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2540) กล่าวถึง การดำเนินงานเยาวชนเกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อประมาณปี 2460 โดยพระยาเทพศาสตร์สถิตย์ (ให้ กาพิศย์) ได้เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งสมาคมเทพกสิกร เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีนิสัยรักการทำงานทางการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ และเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2496 ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการทาสวนครัวและเลี้ยงสัตว์สำหรับผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาพิจารณาโครงการ โดยนายพนม สมิตานนท์

เจ้าหน้าที่ขององค์การส่งเสริมการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่จะทำการทดลองส่งเสริมบุคคลผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาอายุระหว่าง 10-20 ปี ทั้งที่กำลังศึกษาอยู่และออกจากโรงเรียนแล้วให้มีโอกาสได้ศึกษาวิชาชีพการเกษตร โดยการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองที่บ้านซึ่งที่ประชุมได้พยายามหาแนวทางปรับปรุงโครงการให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของไทยเพื่อจะนำไปเผยแพร่ดำเนินการให้ครอบคลุมทั่วประเทศ การประชุมครั้งสำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในประเทศไทยขึ้นในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2496 ที่นิคมสร้างตนเองบางปะกงในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการประชุมเพื่อพิจารณาวางแผนโครงการให้กองส่งเสริมและเผยแพร่กรมกสิกรรมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดตั้ง 4H Club ขึ้นในประเทศไทย ซึ่งในช่วงปีแรกของการดำเนินงานได้มีการจัดตั้ง 4H Club ขึ้นที่อำเภอเมือง อำเภอบางปะกง อำเภอบางคล้า ของจังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี รวม 4 แห่ง มีสมาชิกชายและหญิงจำนวน 179 คน มีการประชุมใหญ่ขึ้นอีกในวันที่ 16 มีนาคม 2496 ที่ประชุมได้ลงมติให้ใช้ชื่อ “หน่วยกสิกร” แทนคำว่า 4H CLUB และตกลงให้กรมกสิกรรมเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการส่งเสริมและจัดตั้งหน่วยกสิกรรมต่อไปเพราะเห็นว่าส่วนใหญ่ของการดำเนินงานนี้เกี่ยวข้องกับงานทางด้านเกษตรและยังมอบหมายให้นายทำนอง สิงคลาวิช หัวหน้ากองส่งเสริมและเผยแพร่เป็นผู้รับผิดชอบไปจัดทำเครื่องหมายยุวกสิกรและระเบียบข้อบังคับของการดำเนินงาน และในปี 2510 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกรมส่งเสริมการเกษตรขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การส่งเสริมและจัดตั้งหน่วยกสิกรได้โอนมาอยู่ในหน้าที่ของกองพัฒนาการบริหารงานเกษตรกรมส่งเสริมการเกษตรและได้เปลี่ยนชื่อจากหน่วยยุวกสิกรมาเป็น “กลุ่มยุวเกษตรกร” ในปี 2514 เพื่อสอดคล้องกับการส่งเสริมของกรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2554) กล่าวว่า ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรร้อยละ 60 ประกอบอาชีพการเกษตร แต่ในปัจจุบันเริ่มขาดแรงงานภาคการเกษตรทำให้สังคมเกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นสังคมของผู้สูงอายุ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้กำหนดแนวทางพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยการส่งเสริมการรวมตัวกันของเด็กและเยาวชนด้วยความสมัครใจจัดตั้งเป็น “กลุ่มยุวเกษตรกร” ขึ้นทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาทุกตำบลทั่วประเทศเนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความกระตือรือร้นต่อการเปลี่ยนแปลงเปิดกว้างทางความคิดและเทคโนโลยีใหม่ๆจึงเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพและมีพลังและความหวังด้านภาคการเกษตรของประเทศไทยในอนาคตหากได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยดำเนินการส่งเสริมพัฒนาเยาวชนเกษตรกรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เด็กและเยาวชนร่วมกันเรียนรู้ดำเนินกิจกรรมตามความสมัครใจเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องทั้ง

ด้านคุณธรรมจริยธรรมการทำงานพื้นฐานอาชีพด้านเกษตรกรรมเพื่อให้เตรียมพร้อมเป็นเกษตรกรที่ดี และเป็นพลังในการพัฒนาการเกษตรของประเทศสืบไป

3.2 ความหมายของยุวเกษตรกร

สารานุกรมเสรี (2556) ให้ความหมายยุวเกษตรกรในประเทศไทย หมายถึง เด็ก และเยาวชนอายุ 10-25 ปี ที่สนใจการเกษตรรวมตัวกันในระดับหมู่บ้านขอจัดตั้งเป็นกลุ่มยุวเกษตรกรต่อสำนักงานเกษตรอำเภอและจังหวัด เพื่อรับบริการความรู้วิชาการเกษตรและเคหะกิจเกษตรจากโครงการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นโครงการอบรมความรู้ที่เหมาะสมกับอาชีพการเกษตรในท้องถิ่น กลุ่มยุวเกษตรกรส่วนใหญ่มีสมาชิก 15-30 คน อายุใกล้เคียงกันหรือเรียนอยู่ชั้นเดียวกัน มีทั้งประเภทกลุ่มในโรงเรียน กลุ่มนอกโรงเรียน และกลุ่มผสม และมีเกษตรกรในท้องถิ่นอาสาสมัครเป็น“ที่ปรึกษายุวเกษตรกร” ประจำกลุ่ม ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ดูแลให้คำแนะนำกลุ่มในการดำเนินงานและกิจกรรม กลุ่มยุวเกษตรกรส่วนใหญ่มีระยะเวลาเป็นกลุ่มประมาณ 2-4 ปี เพราะสมาชิกมีอายุมากขึ้น ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมมีครอบครัวและอาชีพต้องรับผิดชอบ บางคนเปลี่ยนสถานภาพเป็นสมาชิกองค์กรหรือมีบทบาทหน้าที่อื่นในท้องถิ่น เช่น สมาชิกกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น และมีกลุ่มยุวเกษตรกรหลายกลุ่มรับสมัครเด็ก และเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกรุ่นใหม่เพื่อดำเนินงานและกิจกรรมต่อไป โดยกลุ่มยุวเกษตรกรประเภทนอกโรงเรียนจะมีระยะเวลาเป็นกลุ่มมากกว่ากลุ่มยุวเกษตรกรประเภทในโรงเรียน

3.3 การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร

จากคู่มือ การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มพัฒนายุวเกษตรกร กองพัฒนาเกษตรกร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561) มีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ประเภทกลุ่มยุวเกษตรกร แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) กลุ่มยุวเกษตรกรประเภทนอกโรงเรียน หมายถึง กลุ่มยุวเกษตรกรที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นในโรงเรียน แต่เป็นกลุ่มยุวเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นในชุมชนหรือหมู่บ้าน แม้ว่าสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มยุวเกษตรกรจะเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน

2) กลุ่มยุวเกษตรกรประเภทในโรงเรียน หมายถึง กลุ่มยุวเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นในโรงเรียน มีสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มเป็นนักเรียนหรือกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน

3) กลุ่มยุวเกษตรกรประเภทกลุ่มผสม หมายถึง กลุ่มยุวเกษตรกรที่มีสมาชิกกลุ่มบางคนเป็นนักเรียนและบางคนไม่ได้เรียนหนังสือหรือออกจากโรงเรียนแล้ว

3.3.2 เครื่องหมายยุวเกษตรกร งานยุวเกษตรกรเป็นงานสากลปัจจุบันมีประเทศต่างๆ ดำเนินงานเกี่ยวกับยุวเกษตรกรมากกว่า 80 ประเทศทั่วโลก ในแต่ละประเทศใช้เครื่องหมายแตกต่างกันไปสำหรับเครื่องหมายของยุวเกษตรกรไทยเป็นใบโคลเวอร์สีเขียว ซึ่งเป็นพืชตระกูลถั่ว

ชนิดหนึ่งมี 4 แฉก (ตามธรรมชาติจะพบเพียง 3 แฉก โอกาสที่จะพบ 4 แฉกมีน้อยมาก หากได้พบว่า โขคดี) ในแต่ละแฉกบรรจุตัวอักษร

อักษร “ก” ในเครื่องหมายนี้เป็นคำย่อของคำ 4 คำ คือ
 ก ตัวแรกหมายถึง“เกศ”คือ“การฝึกสมอง”
 ก ตัวที่สองหมายถึง“กมล”คือ“การฝึกใจ”
 ก ตัวที่สาม“กร”หมายถึงคือ“การฝึกใช้มือ”
 ก ตัวที่สี่หมายถึง“กาย”คือ“การฝึกพละนามัย”

ภาพที่ 2.2 เครื่องหมายยุวเกษตรกร

ที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/2556>

ผู้คิดเครื่องหมาย 4 ก นี้ คือ นายสระ ไตรเดช ที่ปรึกษาหน่วยยุวเกษตร “น้ำ
 ประุงพัฒนา” ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เมื่อ พ.ศ.2508 และได้ประพันธ์โคลงสี่สุภาพ
 ไว้ ดังนี้

เกศไกรก่อเกิดก้าว กิจกรรม

กมลมั่นสังขธรรม ทุกผู้

กรหมั่นกระทำ งามเด่นเสมอมา

กายแกร่งกรอบกู้ เกียรติต้องเกษตรกรรม

การให้ความหมายของตัวอักษรทั้ง 4 ตัว ตรงกับความหมายของ 4H ใน
 เครื่องหมายยุวเกษตรกรที่ใช้กันเป็นสากลที่มาจากสหรัฐอเมริกา คือ

H ตัวแรก หมายถึง “HEAD” คือ “ศีรษะ” หรือ “เกศ”

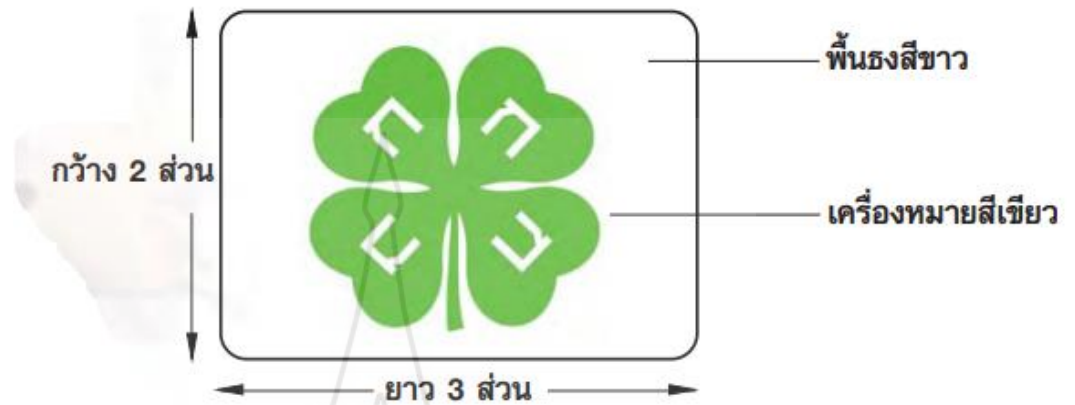
H ตัวที่สอง หมายถึง “HEART” คือ “ใจ” หรือ “กมล”

H ตัวที่สาม หมายถึง “HAND” คือ “มือ” หรือ “กร”

H ตัวที่สี่ หมายถึง “HEALTH” คือ “ร่างกาย” หรือ “กาย”

3.3.3 หมวกสำหรับยุวเกษตรกร เป็นหมวกทรง “จ็อกกี้” ด้านหน้าหมวกมี
 เครื่องหมายยุวเกษตรกร สีของหมวกอาจจะเป็นสีเขียว สีขาว หรือสีอื่นใดก็ได้ตามความเหมาะสม
 โดยทั่วไปจะใช้สีเขียวสำหรับเครื่องหมายหน้าหมวกต้องตรงตามรูปแบบและสีที่กำหนด

3.3.4 ธงของยุวเกษตรกร เป็นธงพื้น “สีเขียว” มีเครื่องหมายยุวเกษตรกร “สีเขียว” อยู่ตรงกลางขนาดของธงกว้าง 2 ส่วน ยาว 3 ส่วน

ภาพที่ 2.3 ธงยุวเกษตรกร

ที่มา : คู่มือการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร(สำหรับเจ้าหน้าที่), 2554

3.3.5 สีของยุวเกษตรกร ใช้ “สีเขียว” กับ “สีขาว” โดยให้ความหมายและความสำคัญ คือ สีเขียวเป็นสีของพืชพรรณธัญญาหาร เป็นสีของการเกษตร ซึ่งแสดงถึงความงอกงามและแผ่ไพศาลของพืชพรรณธัญญาหาร สีขาวเป็นสีของความบริสุทธิ์ความซื่อสัตย์สุจริต อุปนิสัยใจคออันงาม และการตั้งใจทำแต่ความดี

3.3.6 วัตถุประสงค์การจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร

1) เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของยุวเกษตรกรให้ภูมิใจในคุณค่าของการเกษตร และยอมรับอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่มีเกียรติยศมีความสำคัญต่อการดำรงชีพและเศรษฐกิจของประเทศ

2) เพื่อให้สมาชิกยุวเกษตรกรได้รับความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรเคหะกิจเกษตรธุรกิจเกษตรการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับครอบครัวและท้องถิ่น

3) เพื่อเสริมสร้างทักษะความชำนาญการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเคหะกิจเกษตรธุรกิจเกษตรการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยการปฏิบัติจริง

4) เพื่อฝึกให้สมาชิกยุวเกษตรกรรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยอาศัยข้อบังคับและวิธีการดำเนินงานยุวเกษตรกรเป็นแนวทางการฝึกหัด

3.3.7 ขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์ การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์ การจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์อาจารย์เริ่ม โดยบุคคลผู้ที่อยู่ในท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรก็ได้ ซึ่งการส่งเสริมการจัดตั้งอาจจะดำเนินการได้ตามแนวทางดังต่อไปนี้

1) ขั้นเตรียมการ

(1) สำรวจจำนวนเยาวชนชายหญิงอายุระหว่าง10ถึง25ปีในท้องถิ่นนั้น เพื่อทราบจำนวนเยาวชนที่อยู่ในข่ายรับเข้าเป็นสมาชิกตลอดจนสำรวจสภาพแวดล้อมและทรัพยากรในท้องถิ่นที่จะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์

(2) ชี้แจงวัตถุประสงค์วิธีการดำเนินงานและประโยชน์ที่จะได้รับให้แก่ผู้สนใจจะสมัครเป็นสมาชิกผู้ปกครองผู้นำท้องถิ่นและผู้อื่นให้เข้าใจเพื่อจะได้ช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงาน

(3) พิจารณาหาบุคคลในท้องถิ่นที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นที่ปรึกษายุทธศาสตร์ประจำท้องถิ่นเพื่อเสนอให้ที่ประชุมตามข้อสองพิจารณา

(4) เตรียมเอกสารและแบบพิมพ์ต่างๆที่ต้องใช้ในการดำเนินงานได้แก่ ใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์สมุดบันทึกการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรมของยุทธศาสตร์

(5) กำหนดวันเวลาสถานที่เพื่อนัดประชุมครั้งแรกให้ผู้เกี่ยวข้องผู้สนใจทราบและให้ไปร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน

2) ขั้นประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง

(1) ประชุมเยาวชนชายหญิงผู้ปกครองและบุคคลอื่นๆที่สนใจตามที่ได้ดำเนินการไว้ในขั้นเตรียมการ

(2) วัตถุประสงค์หลักเกณฑ์วิธีดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์ประโยชน์ที่จะได้รับคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นสมาชิกงานและกิจกรรมของสมาชิกให้เข้าใจอย่างละเอียดเน้นและทำความเข้าใจว่าการทำงานของสมาชิกเป็นวัตถุประสงค์ของงานกลุ่มยุทธศาสตร์

(3) เสนอบุคคลที่เห็นสมควรเป็นที่ปรึกษายุทธศาสตร์ประจำกลุ่มให้ที่ประชุมพิจารณาคัดเลือก

(4) แจกใบสมัครแก่ผู้สนใจเข้าเป็นสมาชิกชี้แจงวิธีการกรอกไปสมัคร เพื่อให้ผู้ที่จะเป็นสมาชิกนำกลับไปกรอกที่บ้านพร้อมขอความเห็นชอบจากผู้ปกครองและนำไปส่งให้กับที่ปรึกษาตามกำหนดเวลาในการประชุมครั้งต่อไป

(5) นัดประชุมครั้งต่อไป

3) ขั้นตอนการจัดการประชุมเพื่อจัดตั้งกลุ่ม หากประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์การประชุมครั้งนี้จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเข้าประชุมด้วย

การประชุมครั้งนี้ผู้เข้าประชุม คือ เยาวชนที่ส่งใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกที่ปรึกษาผู้ปกครองและบุคคลอื่นที่สนใจซึ่งต้องดำเนินการประชุมตามแนวทางต่อไปนี้

(1) เจ้าหน้าที่ชี้แจงวิธีการดำเนินงานบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกที่ปรึกษาคณะกรรมการสภาเยาวชนเกษตรกรวิธีดำเนินการประชุมและวิธีเลือกตั้งคณะกรรมการสภาเยาวชนเกษตรกร

(2) ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรมต่างๆที่สมาชิกจะเลือกทำตามภาพสมัครใจและสมัครใจที่สมาชิกจำเป็นต้องใช้

(3) ตั้งชื่อกลุ่มเยาวชนเกษตรกรตามความเห็นชอบของที่ประชุม

(4) เลือกตั้งคณะกรรมการสภาเยาวชนเกษตรกรของกลุ่ม

(5) กำหนดวันเวลาและสถานที่ประชุมครั้งต่อไปซึ่งถือเป็นการประชุมประจำเดือนครั้งแรกของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

(6) ให้เจ้าหน้าที่ร่วมกับที่ปรึกษาเยาวชนเกษตรกรจัดทำรายงานการจัดตั้งกลุ่มตามแบบฟอร์มส่งสำนักงานเกษตรอำเภอและเก็บสำเนาไว้ที่กลุ่ม

(7) สำนักงานเกษตรอำเภอส่งรายงานการจัดตั้งกลุ่มให้จังหวัดเพื่อขออนุมัติจัดตั้งเป็นกลุ่มเยาวชนเกษตรกรของจังหวัด

(8) สำนักงานเกษตรอำเภอส่งรายงานการจัดตั้งกลุ่มให้จังหวัดเพื่อขออนุมัติจัดตั้งเป็นกลุ่มเยาวชนเกษตรกรของจังหวัด

3.3.8 สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

1) คุณสมบัติ ประกอบด้วย

(1) เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 10 ถึง 25 ปี มีความสนใจในกิจการเกษตรและการพัฒนาตนเอง

(2) สมัครเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรด้วยความสมัครใจและได้รับความเห็นชอบจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

(3) เข้าใจในวัตถุประสงค์และเห็นชอบในหลักวิธีการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรทุกประการ โดยตลอดและยินดีปฏิบัติตามหลักวิธีการดำเนินงานและข้อบังคับกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

2) บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

(1) ปฏิบัติงานของตนซึ่งแยกจากผู้ปกครองอย่างน้อยปีละหนึ่งโครงการ

(2) ปฏิบัติรับผิดชอบงานของตนเองอย่างเต็มที่

- (3) ปรับปรุงงานตามคำแนะนำของที่ปรึกษาเยาวชนหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อให้งานเจริญก้าวหน้าเสมอ
- (4) บันทึกการปฏิบัติงานลงในสมุดบันทึกให้เรียบร้อยพร้อมที่จะให้ที่ปรึกษาเยาวชนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตรวจได้ตลอดเวลา
- (5) ร่วมประชุมประจำเดือนกับกลุ่มเยาวชนทุกครั้งและร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการสภาเยาวชนตลอดจนการคัดเลือกที่ปรึกษาของกลุ่มเยาวชน
- (6) ให้ความช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกและคณะกรรมการสภาเยาวชนในการดำเนินงานของกลุ่ม
- (7) ช่วยเผยแพร่งานกลุ่มเยาวชนในท้องถิ่นตลอดจนชักชวนให้เพื่อนเยาวชนเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกให้มากยิ่งขึ้น

3.3.9 คณะกรรมการสภาเยาวชน

1) องค์ประกอบของกรรมการ คณะกรรมการสภาเยาวชนเป็นบุคคลที่มาจากสมาชิกกลุ่มเยาวชนที่ได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในวาระสองปีแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

- (1) คณะกรรมการสภาเยาวชนระดับกลุ่ม
- (2) คณะกรรมการสภาเยาวชนระดับจังหวัด
- (3) สภาเยาวชนระดับเขต
- (4) คณะกรรมการสภาเยาวชนระดับประเทศ

องค์ประกอบคณะกรรมการสภาเยาวชน ประกอบด้วย คณะกรรมการ 5 คนหรือมากกว่า ได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกในกลุ่มเยาวชน เพื่อทำหน้าที่ เป็นตัวแทนในการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชน คณะกรรมการสภาเยาวชนนี้จะอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 2 ปีและให้มีการเลือกตั้งใหม่เมื่อหมดวาระ ตำแหน่งของคณะกรรมการ ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ปฏิคม และกรรมการอื่นๆ ตามความเหมาะสม

2) บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสภาเยาวชน

- (1) จัดทำทะเบียนข้อมูลสมาชิกกลุ่มเยาวชนข้อมูลการประกอบอาชีพการเกษตรในท้องที่ตำบลที่กลุ่มเยาวชนตั้งอยู่
- (2) ร่วมกับที่ปรึกษาเยาวชนกำหนดแผนงานโครงการกิจกรรมในการพัฒนาความรู้ทักษะการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มเยาวชน
- (3) จัดการประชุมคณะกรรมการสภาเยาวชนเพื่อร่วมกันกำหนดวิธีการปฏิบัติงานของกลุ่มเยาวชน และประชุมสมาชิกกลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติให้แก่สมาชิก

(4) ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร

(5) ให้การสนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรและเครือข่ายการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร

3.3.10 ที่ปรึกษายูวเกษตรกร หมายถึง บุคคลในท้องถิ่นที่สนใจงานยูวเกษตรกรอาสาสมัครเข้ามาเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำช่วยเหลือ และประสานงานแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกรบรรลุผลตามแผนงานที่วางไว้ ประเภทของที่ปรึกษายูวเกษตรกรแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1) **ที่ปรึกษายูวเกษตรกรสาขาบริหาร** หมายถึง ที่ปรึกษายูวเกษตรกร ที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและกิจกรรมทุกอย่างทั้งหมดของกลุ่มซึ่งส่วนใหญ่เน้นหนักในเรื่องของการประสานงานและการจัดการกลุ่มยูวเกษตรกร

2) **ที่ปรึกษายูวเกษตรกรสาขาเฉพาะงาน** หมายถึง ที่ปรึกษายูวเกษตรกรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรซึ่งส่วนใหญ่เน้นหนักทางด้านการให้ความรู้ทางวิชาการแก่สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร จึงอาจจะแบ่งย่อยประเภทลงไปได้อีกเป็นที่ปรึกษาฝ่ายพืชผัก ที่ปรึกษาฝ่ายพืชไร่ ที่ปรึกษาฝ่ายการเลี้ยงสัตว์ ที่ปรึกษาฝ่ายเครดิต เเคะกิจเกษตร และที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมพิเศษต่างๆ เป็นต้น

3) **ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์** หมายถึง ที่ปรึกษายูวเกษตรกรที่เป็นผู้ที่สนใจและประสงค์จะช่วยงานและกิจกรรมของยูวเกษตรกรแต่ไม่สามารถรับหน้าที่อย่างเต็มตัวได้ตลอดเวลา เนื่องจากไม่ได้อาศัยอยู่ในท้องถิ่นใกล้เคียงกับกลุ่มยูวเกษตรกรหรืออาจมีภาระกิจงานประจำตัวที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการอุทิศเวลาการเป็นที่ปรึกษาของกลุ่มยูวเกษตรกรได้อย่างสม่ำเสมอ

บทบาทหน้าที่ของที่ปรึกษายูวเกษตรกร

(1) ร่วมมือกับสมาชิกกลุ่มและเจ้าหน้าที่วางแผนการดำเนินงานของกลุ่ม
(2) ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือแก่คณะกรรมการและสมาชิกในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินกิจกรรม

(3) เชื่อมเขียนติดต่อประสานงานสร้างความคุ้นเคยกับผู้ปกครองของสมาชิกกลุ่มเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิก

(4) ร่วมพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่น

(5) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานกลุ่มยูวเกษตรกรและส่งเสริมให้เยาวชนสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรองค์ประกอบเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรประกอบด้วยงานและกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกรและข้อบังคับกลุ่มยูวเกษตรกร

3.3.11 การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกร การพัฒนายูวเกษตรกรและกลุ่มยูวเกษตรกร ในปัจจุบันมียุทธศาสตร์กำหนดไว้เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนายูวเกษตรกรและกลุ่มยูวเกษตรกรเน้นให้เจ้าหน้าที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ความเข้าใจปรับกิจกรรมเกษตรกรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นทิศทางในการพัฒนาด้านกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร เพื่อให้กลุ่มยูวเกษตรกรเข้มแข็ง ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายยูวเกษตรกรทั้งในและนอกประเทศ ตลอดจนการสร้างและพัฒนายูวเกษตรกรไปสู่การเป็นมืออาชีพทางการเกษตร

3.3.12 เป้าหมายและการดำเนินงานของยูวเกษตรกร เป้าหมายการดำเนินงานเด็กและเยาวชนรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มยูวเกษตรกรสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกร มีความรู้ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีสถานะผู้นำก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลง มีทักษะอาชีพการเกษตรและทักษะการดำเนินชีวิตและเป็นพลเมืองที่ดี กลุ่มยูวเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการดำเนินงานกิจกรรมยูวเกษตรกรเพื่อให้สมาชิกได้มาร่วมกิจกรรมสร้างกระบวนการเรียนรู้การฝึกอาชีพการเกษตรและกลุ่มยูวเกษตรกรมีการดำเนินงานในระบอบประชาธิปไตยสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรทุกคนมีสิทธิ์ออกความคิดเห็นและใช้เสียงส่วนใหญ่ในการพิจารณาเพื่อหาข้อยุติในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร

3.4 แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกร

วนรัตน์ คำกล่อมใจ (2557) กล่าวถึง แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกร ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้

1) ปรับกระบวนการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรตั้งแต่การปรับปรุงระบบข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน มีการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรพัฒนาการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่และที่ปรึกษาทุกระดับทั้งยังจะพัฒนาหลักสูตรตามวัยของยูวเกษตรกรโดยให้ความสำคัญกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ยังสนับสนุนกิจกรรมสร้างชื่อเสียงและเสริมรายได้มีการส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มและจะพัฒนาศูนย์ฝึกอบรมยูวเกษตรกรนานาชาติ

2) บูรณาการและขยายเครือข่ายการพัฒนางานยูวเกษตรกรโดยมุ่งส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษาพร้อมสร้างความร่วมมือกับสถาบันองค์กรพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรทั้งในและต่างประเทศและสนับสนุนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเครือข่ายใหม่

3) สร้างความเข้มแข็งให้ยูวเกษตรกรมุ่งสร้างจิตวิญญาณความเป็นยูวเกษตรกรควบคู่ไปกับการพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องและเสริมสร้างประสบการณ์เพื่อเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น

4) ขับเคลื่อนยูวเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ โดยมุ่งพัฒนาความรู้ความสามารถยูวเกษตรกรให้มีศักยภาพทั้งด้านการวางแผนและการจัดการธุรกิจเกษตร การใช้ไอที (IT) การปรับปรุงฟาร์มและระบบการผลิตพร้อมสร้างยูวเกษตรกรผู้ประกอบการเอสเอ็มอี (SME) พัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนและสนับสนุนให้เข้าถึงแหล่งทุนด้วย

3.5 องค์ประกอบเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2554) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร ดังนี้

3.5.1 งานและกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร ความหมายของคำว่า งาน และกิจกรรมในการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร มีความแตกต่างกันในลักษณะของผลที่เกิดขึ้น ผลที่ยูวเกษตรกรได้รับจากการทำกิจกรรมจะเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสิ่งที่ยูวเกษตรกรได้รับจากการปฏิบัติงานงานจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญหลักที่ยูวเกษตรกรทุกคนต้องยึดถือปฏิบัติ หากต้องการกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้มากขึ้นยูวเกษตรกรต้องทำกิจกรรมเสริมต่างๆควบคู่กับการปฏิบัติงานของตนด้วย การฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรมของยูวเกษตรกร นอกจากจะ เป็นการหวังผลเพื่อการเรียนรู้ของตัวยูวเกษตรกรเองแล้ว ยังต้องการมุ่งหวังให้เกิดผลสำเร็จแก่งานและกิจกรรมนั้นๆอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นงานทางด้านการเกษตร เลหกิจเกษตร และอื่นๆ การปฏิบัติงานและกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ ยูวเกษตรกรจะต้องมีความมานะพยายามมากกว่าปกติ จะต้องมีการวางแผนการทำงานที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานและกิจกรรมรวมที่เป็นของกลุ่มยูวเกษตรกร จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในกลุ่มทุกๆคนอย่างพร้อมเพรียง เนื่องจากปริมาณงานและความสลับซับซ้อนของงานมีมาก มีการแบ่งหน้าที่ที่กระจายความรับผิดชอบกันออกไปทำงานต่างๆ ตลอดจนจะต้องมีการสร้างศรัทธาให้เกิดการยอมรับหรือให้ได้รับการสนับสนุนจากบุคคลและชุมชนที่อยู่รอบๆข้างเพื่องานและกิจกรรมจะสำเร็จลงได้ด้วยดี

3.5.2 งานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร งานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร ตรงกับภาษาอังกฤษว่า project ซึ่งหมายถึง งานที่สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรทุกคนจะต้องเลือกปฏิบัติ งานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร อาจแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะคือ

1) งานเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การเลี้ยงสัตว์ต่างๆ การปลูกพืชไร่ การปลูกผัก การเพาะเห็ด และการปลูกผักอื่นๆ

2) งานเกี่ยวกับเคหกิจเกษตร เช่น การถนอมอาหาร การแปรรูปอาหาร การประกอบอาหาร การตัดเย็บเสื้อผ้า การเย็บปักถักร้อย และรวมไปถึงการจัดการบ้านเรือนด้วย

3) งานเกี่ยวกับเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น การซ่อมบำรุง การประหยัดพลังงาน การประดิษฐ์เครื่องกล

4) งานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น การปลูกป่า การอนุรักษ์ดิน น้ำ ป่าไม้ ต้นน้ำ ลำธาร การตกแต่งภูมิทัศน์ การกำหนดให้สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรทุกคนจะต้องเลือกปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามความสนใจและสมัครใจของตนเองนั้นเพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสหาความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง อันอาจจะเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในวันข้างหน้า งานของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่

(1) งานส่วนบุคคล คือ งานที่สมาชิกทุกคนสนใจเลือกทำตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยแยกเป็นสัดส่วนจากผู้ปกครอง อาจทำที่บ้านหรือที่หนึ่งที่ใดตามความเหมาะสม งานส่วนบุคคลนี้จะช่วยฝึกสมาชิกให้รู้จักรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม เรียนรู้ในวิชาการด้วยการทำจริง เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในวันข้างหน้า นอกจากนี้ยังช่วยให้สมาชิกได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ภูมิใจในผลงานของตนเอง ซึ่งบางครั้งอาจมีรายได้ด้วย

(2) งานกลุ่มย่อย คือ งานที่สมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันปฏิบัติและรับผิดชอบ แยกจากงานส่วนบุคคลและงานรวมของกลุ่ม เป็นการฝึกปฏิบัติตามสาขาวิชาที่สมาชิกนั้นๆสนใจสร้างความสนิสนมระหว่างสมาชิกยิ่งขึ้น

(3) งานรวม คือ งานที่สมาชิกทั้งกลุ่มร่วมกันปฏิบัติและรับผิดชอบ สถานที่ดำเนินการอาจจะเป็นใน โรงเรียน บ้านสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ที่สาธารณะประโยชน์ในหมู่บ้าน การที่กำหนดให้สมาชิกได้ร่วมกันปฏิบัติงานนี้ เพราะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะมีความสมัครสมานสามัคคีในหมู่สมาชิกด้วยกัน ผลหรือรายได้ที่เกิดจากงานรวมอาจพิจารณาแบ่งปันกันในหมู่สมาชิกที่ร่วมปฏิบัติงาน หรืออาจรวบรวมเป็นเงินรายได้ของกลุ่มเพื่อใช้ประโยชน์ด้านสวัสดิการ นันทนาการ บำเพ็ญประโยชน์สาธารณะและอื่นๆ

3.5.3 กิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร หมายถึง การปฏิบัติที่เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาจากการร่วมดำเนินงานที่สำคัญๆ นอกจากการปฏิบัติงานในงานหรือโครงการ ดังนี้

1) การจัดบันทึกการปฏิบัติงานและกิจกรรม การจัดบันทึกเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อเยาวชนเกษตรกร เยาวชนเกษตรกรสามารถใช้สิ่งที่จัดบันทึกไว้เป็นแนวทางในการเรียนรู้ ข้อดีและข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรมของตน กิจกรรมการจดบันทึกจะเกี่ยวข้องกับ

กับเรื่องของการวางแผนงานล่วงหน้า การปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย การจัดทำรายงานการประชุมของกลุ่มยูวเกษตรกรและการบันทึกทะเบียนประวัติหรือข้อมูลอื่นๆที่สำคัญของกลุ่ม โดยในการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรจะมีสมุดบันทึกการปฏิบัติงานและกิจกรรมสำหรับให้ยูวเกษตรกรได้ใช้เพื่อฝึกหัดการจดบันทึกด้วย

2) การประชุมกลุ่มยูวเกษตรกร เป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของกลุ่มยูวเกษตรกร เพื่อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับแผนงาน รายละเอียดของการดำเนินงานและกิจกรรม สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรจะมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น และการเรียนรู้การยอมรับเหตุผลของส่วนรวม ซึ่งเป็นการฝึกลักษณะความเป็นผู้นำด้านหนึ่งให้กับยูวเกษตรกร โดยปกติกลุ่มยูวเกษตรกรจะมีการประชุมกันประมาณเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้การดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกรเกิดความต่อเนื่อง การประชุมของกลุ่มยูวเกษตรกร โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ภาค ได้แก่

(1) ภาคบริหารงาน สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร จะทำการตกลงกันเกี่ยวกับรายละเอียดของการดำเนินงานบริหารจัดการ แผนงาน และกิจกรรมของกลุ่ม อาจมีการนัดหมายหรือมอบหมายความรับผิดชอบของการทำงานตลอดจนการระดมความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่างๆ ที่จะเป็นแนวทางพัฒนาหรือแก้ไขปัญหากลุ่มยูวเกษตรกร

(2) ภาคความรู้ สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรจะได้รับการถ่ายทอดความรู้วิชาการด้านต่างๆ ทั้งการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม ที่อยู่ในความต้องการหรือความสนใจของกลุ่ม วิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้อาจเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ที่ปรึกษายูวเกษตรกร สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เชิญมา ซึ่งความรู้ทางด้านวิชาการอาจเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันกับวาระการประชุมในภาคการบริหารงาน สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกรได้

(3) ภาคบันเทิง สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรจะมีส่วนร่วมกันทางด้านนันทนาการต่างๆ เช่น การร้องเพลง การเล่นเกมเข้าจังหวะ และการเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการผ่อนคลายจากการประชุมในภาคการบริหารงานและภาคความรู้ต่างๆ

3) วิธีการจัดประชุมกลุ่มยูวเกษตรกร การประชุมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกลุ่มยูวเกษตรกรเพราะช่วยให้สมาชิกรู้จักและเข้าใจการแสดงความคิดเห็น การยอมรับความคิดเห็นอย่างถูกต้องตามหลักประชาธิปไตยตลอดจนช่วยฝึกความเป็นผู้นำให้แก่สมาชิก

4) การฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถของยูวเกษตรกร โดยเนื้อหาหรือหัวข้อการฝึกอบรมควรจะเป็นความรู้หรือประสบการณ์ที่ยูวเกษตรกรยังขาดหรือไม่เคยรู้ การฝึกอบรมความรู้ขั้นพื้นฐานต่างๆทั้ง

ทางด้านการเกษตรและด้านอื่นๆที่จำเป็นเหมาะสม จะดำเนินการได้ในโอกาสที่กลุ่มยุวเกษตรกรมีการประชุมในแต่ละเดือน สำหรับความรู้ที่เป็นวิชาการเฉพาะด้านในชั้นสูง หน่วยงานทางราชการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการจัดให้ยุวเกษตรกรไปเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรต่างๆที่เหมาะสม

5) *การสัมมนา* ยุวเกษตรกรผู้นำ เป็นการดำเนินงานพัฒนาสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรที่เน้นหนักไปทางด้านการสร้างลักษณะความเป็นผู้นำอย่างมีเหตุและผล ฝึกให้รู้จักการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ ยุวเกษตรกรจะมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและฝึกปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น นอกจากนี้แล้วยังได้ข้อสรุปหรือผลที่เกิดจากความคิดร่วมกันของยุวเกษตรกร ที่อาจนำไปเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร โดยส่วนรวม วิธีการดำเนินงานจำเป็นต้องคัดเลือกยุวเกษตรกรที่มีวุฒิภาวะทางด้านความคิดที่เท่าเทียมกันเข้าร่วมในการสัมมนา โดยอาศัยหลักการพิจารณาจากประสบการณ์พื้นฐานของยุวเกษตรกร สำหรับประเด็นของการสัมมนาจะต้องได้มาจากความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งอาจเป็นปัญหาที่เร่งด่วนหรือหัวข้อที่ไม่ใช่ปัญหาแต่อยู่ในความสนใจและขอบเขตที่ยุวเกษตรกรจะสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างละเอียดชัดเจน

6) *การชุมนุมยุวเกษตรกร* การชุมนุมยุวเกษตรกรหรือการเข้าค่ายยุวเกษตรกร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อสมาชิกและที่ปรึกษายุวเกษตรกรประจำกลุ่มที่ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและมีผลงานดีเด่นในรอบปีที่ผ่านมา โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ

(1) ให้ที่ปรึกษาและสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรมีโอกาสแสดงผลงานดีเด่น แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

(2) ให้ที่ปรึกษาและสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์ ด้านวิชาการ ด้านสังคม และด้านอื่น ๆ

(3) เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รักความสามัคคีช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

7) *การประกวดผลงาน* ในกลุ่มยุวเกษตรกรนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ต้องทำคือ “งาน” ซึ่งอาจเป็นงานด้านการเกษตร เศรษฐกิจเกษตร ที่ทุกคนจะต้องเลือกปฏิบัติเป็นของตนเองและแยกต่างหากจากผู้ปกครองตามข้อกำหนด การปรับปรุงงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรจะไม่ได้ขึ้น หากขาดการกระตุ้นการจัดประกวดผลงานจะช่วยให้สมาชิกปรับปรุงงานให้ดีขึ้น สมาชิกจะได้รับความรู้ มีประสบการณ์ ตลอดจนมีกำลังใจในการทำงาน ช่วยปลูกฝังความรัก ความสามัคคี รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งการประกวดผลงานนี้ อาจจัดได้หลายระดับ เช่น ระดับ กลุ่ม ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ การประกวดผลงานนี้ ควรจัดเฉพาะผลงานที่ได้จากการทำงานของสมาชิกอย่างแท้จริง เช่น สมาชิก

ส่วนใหญ่ปลูกผัก อาจจะจัดให้มีการประกวดการปลูกผัก โดยเริ่มให้คะแนน ตั้งแต่การเตรียมดิน การปลูก การบำรุงรักษา ตลอดจนผลผลิตที่ได้รับ อย่างไรก็ตามก่อนที่จะมีการประกวดผลงาน ควรแนะนำให้สมาชิกได้ฝึกปฏิบัติงานให้ถูกหลักวิชาและหลักเกณฑ์ก่อนจึงค่อยวางแผนให้มีการประกวดผลงาน

8) *การแข่งขันสาธิต* เป็นกิจกรรมอันหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะช่วยฝึกให้สมาชิกรู้จักถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น กล่าวปรากฏตัวต่อหน้ากลุ่มคน การสาธิตที่กล่าวถึงนี้ เป็นการสาธิตวิธีการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งผู้แสดงจะต้องอธิบายประกอบการแสดงขั้นตอนต่างๆเรื่อยๆไป จนจบโดยให้โอกาสผู้ชมได้ซักถามหรือช่วยแสดงประกอบบ้างในบางกรณี สมาชิกกลุ่มยุทธกรทุกคนควรรหาโอกาสแสดงสาธิตเพื่อฝึกหัดตนเอง การแข่งขันสาธิตเป็นกิจกรรมที่ควรสนับสนุน และจัดการแข่งขันได้หลายระดับ

9) *การแข่งขันการตัดสินใจ* เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ใช้ความรู้ ความชำนาญที่ได้จากการทำงานมาใช้ในการแข่งขัน เป็นการฝึกให้ได้รับความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้นอีก ฝึกให้รู้จักใช้สมอง การตัดสินใจแก้ปัญหา มีความสังเกตถี่ถ้วน การแข่งขันการตัดสินใจ สมาชิกยุทธกร จะต้องเปรียบเทียบแล้วตัดสินใจพร้อมทั้งให้เหตุผลว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี สิ่งของใดก็ตามที่ใช้เป็น วัตถุประสงค์ในการแข่งขันตัดสินนั้นจะต้องคัดมาหลายๆตัวอย่าง เพื่อให้สมาชิกเปรียบเทียบ การจัดแข่งขันตัดสินในวันประชุมประจำเดือนจะช่วยให้สมาชิกได้ทั้งความรู้ และความสนุกเพลิดเพลินไปในตัวด้วย

10) *การทัศนศึกษา* เป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการและด้านอื่นๆอันจะเป็นประโยชน์แก่การทำงานของสมาชิก และเป็นการเพิ่มประสบการณ์ด้านความรู้ รอบตัว สมาชิกมีโอกาสศึกษาและเข้าใจสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวและต่างท้องถิ่น การจัดทำทัศนศึกษาแต่ละครั้งต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้แน่นอน และสัมพันธ์กับงานของสมาชิกและแผนงานประจำปีของกลุ่ม อาจจะเป็นการทัศนศึกษาดูงานของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันหรือทัศนศึกษาดูงานของสมาชิกกลุ่มข้างเคียง

11) *การแสดงนิทรรศการ* เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อแสดงผลงานความสำเร็จของสมาชิกและกลุ่มใน รอบปี เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานของกลุ่มยุทธกรแก่ ประชาชนทั่วไป การแสดงนิทรรศการอาจจะจัดขึ้นเป็นการภายในกลุ่มเดียวกันหรืออาจจะจัดแสดง ร่วมกับงานเทศกาลอื่นๆ

12) *การประกวดผลงานยุทธกรดีเด่น* การประกวดยุทธกรเป็นการวัดผลการปฏิบัติงานและกิจกรรมของยุทธกรเพื่อคัดเลือกผู้ที่ประสบความสำเร็จที่มีความมานะพยายามที่สุดแล้วประกาศเกียรติคุณ ให้การยกย่องสรรเสริญเป็นตัวอย่างแก่การดำเนินงานยุทธกร

เกษตรกรทั่วไป ซึ่งจะทำให้เกิดการแข่งขัน การสร้างผลงานยูวเกษตรกรที่ดีขึ้นไปเรื่อยๆอันจะส่งผลต่อการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรโดยส่วนรวมต่อไป การดำเนินงานประกวดคัดเลือกผลงานยูวเกษตรกรดีเด่นนี้มี เป็นประจำทุกปีปีละ 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ ประเภทของการประกวดมี 3 ประเภท คือ กลุ่มยูวเกษตรกร สมาชิก กลุ่มยูวเกษตรกร และที่ปรึกษายูวเกษตรกร

13) *การทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์* เพื่อกระตุ้นเตือนสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรทุกคนระลึกเสมอว่า กลุ่มยูวเกษตรกรเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น เพราะสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรอาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงร่วมใจช่วยกันพัฒนาสาธารณประโยชน์ต่างๆให้ สวยงาม เป็นระเบียบ เจริญก้าวหน้า การทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์นอกจากจะช่วยพัฒนาท้องถิ่น แล้ว ยังช่วยฝึกให้สมาชิกรู้จักการเสียสละ การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ และช่วยกันประชาสัมพันธ์งานกลุ่มยูวเกษตรกรให้เป็นที่รู้จักแก่ประชาชนในท้องถิ่น การทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์จึงนับได้ว่ามีความสำคัญซึ่งกลุ่มยูวเกษตรกรทุกกลุ่มควรกำหนดไว้ในแผนงานประจำปี

3.6 บทบาทผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกร

กฐิน ศรีมงคล (2542) ได้กล่าวถึง บทบาทผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกร ดังนี้

3.6.1 *บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร* เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เข้ามาที่หมู่บ้านและตำบลที่รับผิดชอบเป็นประจำ สามารถที่จะวิเคราะห์ออกว่าชุมชนใดหรือหมู่บ้านใดมีเยาวชนเพียงพอที่จะส่งเสริมให้รวมตัวกันเป็นกลุ่มยูวเกษตรกรได้ แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ควรตระหนักถึงหลักการจัดตั้งกลุ่ม คือ กลุ่มยูวเกษตรกรควรเกิดจากความต้องการของหมู่บ้านควรเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกระตุ้นให้ผู้นำเยาวชนหรือผู้นำในหมู่บ้านได้เกิดจิตสำนึกในการพัฒนาเยาวชนด้วยวิธีการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรขึ้นงานหรือกิจกรรมของกลุ่มควรเริ่มต้นจากอาชีพของคนในหมู่บ้านหรือเป็นกิจกรรมที่สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองหรือชุมชน

3.6.2 *บทบาทของคณะกรรมการบริหารกลุ่มยูวเกษตรกร* คือ การจัดทำแผนปฏิบัติงานพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรให้เจริญรุดหน้าโดยสนับสนุนให้สมาชิกเข้าประชุมพร้อมเพรียงกัน การออกเยี่ยมสมาชิก ประภาศวันประชุม และผลการประชุม จัดวาระการประชุมที่สมาชิกสนใจ กำหนดวันประชุมไว้เป็นประจำทุกเดือน กำหนดสถานที่การประชุมส่งเสริมความสามัคคีระหว่างสมาชิกและแสวงหาความร่วมมือจากผู้ปกครองผู้นำหมู่บ้านองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานอื่น ๆ

3.6.3 บทบาทของที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกับเจ้าหน้าที่และสมาชิกวางโครงการ และดำเนินงานตามโครงการประจำปีของกลุ่มให้คำแนะนำสมาชิกผู้เชี่ยวชาญในการทำงาน ทำสมุดจดบันทึกและกิจกรรมต่างๆ ให้คำแนะนำในการดำเนินการประชุมตลอดจนช่วยเป็นวิทยากร ผู้บรรยายในการประชุมบางโอกาส เชื่อมเยินผู้ปกครองและสมาชิกเพื่อทำความคุ้นเคยชี้แจงทำความเข้าใจถึงความสำคัญของงานกลุ่มผู้เชี่ยวชาญวิธีการดำเนินงานตลอดจนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในการทำงานของสมาชิกติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกเจ้าหน้าที่และผู้ปกครองเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อส่งเสริมเยาวชนในชนบทสมัครเข้าเป็นสมาชิก

3.6.4 บทบาทของผู้นำท้องถิ่นช่วยสนับสนุน และให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของกลุ่ม ข้าราชการ ช่วยเหลืออุปกรณ์ที่จำเป็นแก่การทำงาน จัดสิ่งของรางวัลมอบในโอกาสที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จัดให้มีการแข่งขันหรือการประกวด ให้ยืมที่ดินเพื่อให้สมาชิกได้ร่วมกิจกรรม

3.6.5 บทบาทของผู้ปกครอง ช่วยสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่การทำงานตามโครงการ เช่น ให้ยืมที่ดิน และเงินทุนเพื่อซื้อวัสดุในการปฏิบัติงาน และกิจกรรมต่างๆ จัดให้สมาชิกทำงานแยกเป็นสัดส่วน จากผู้ปกครอง เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม เรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดความภาคภูมิใจ ในความสำเร็จของตนเอง

กรมส่งเสริมการเกษตร (2554) กล่าวว่า บทบาทและหน้าที่ต่อการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มผู้เชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ในระดับต่างๆ อาจมีรายละเอียดหรือความเข้มข้นเน้นหนักที่แตกต่างกันและมีความเป็นไปได้ที่จะมีบทบาทและหน้าที่อื่นๆ ขึ้นอยู่กับภาวะการความจำเป็นหรือสภาพท้องถิ่นที่ปรากฏอยู่ขณะนั้นซึ่งเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมต่อสถานการณ์สภาพท้องถิ่นประเพณีและวัฒนธรรมโดยยังคงหลักการในการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไว้เช่นเดิม

3.7 กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

โกวิท พวงงาม (2554) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

3.7.1 ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

3.7.2 ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ และแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

3.7.3 ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

3.7.4 ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุ และจิตใจ

3.7.5 ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป็นกรรมกร เป็นสมาชิก

กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 10-25 ปี ให้มีความรู้ประสบการณ์ด้านการเกษตร ทักษะอาชีพและทักษะการดำรงชีวิต เสริมสร้างทัศนคติที่ดีและความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพการเกษตร โดยสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมลงมือทำ และร่วมรับผลที่เกิดขึ้น การวิจัยครั้งนี้ได้นำ ประเด็นต่างๆ มากำหนดขอบเขตการวิจัยและกำหนดประเด็นต่างๆ ในการออกแบบเครื่องมือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในทำกิจกรรมกลุ่ม การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในกลุ่ม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร ความสนใจด้านการเกษตร การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษาผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รวมถึงใช้สำหรับเป็นข้อมูลในการอภิปรายผลในบทที่ 5 อีกด้วย

4. การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลา โดยกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา และสำนักงานเกษตรอำเภอสังขละ ได้ดำเนินงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร ตามนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ยุวเกษตรกรเรียนรู้กระบวนการกลุ่มและฝึกปฏิบัติงานเกษตรขั้นพื้นฐาน จากการสรุปผลการดำเนินงานกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ประจำปี 2564 พบว่า กลุ่มยุวเกษตรกรที่จดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มกับสำนักงานเกษตรอำเภอสังขละ และยังมี การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมีด้วยกันทั้งสิ้น 3 โรงเรียน ได้แก่ กลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนวัดกลาง กลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนบ้านวัดใหม่ และกลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประคู้ ซึ่งทั้ง 3 โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแนวคิดในการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของทั้ง 3 โรงเรียน เกิดจากความสนใจในการทำ

กิจกรรมด้านการเกษตรของโรงเรียน โดยเริ่มต้นจากทางโรงเรียนมีการดำเนินงานโดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน และเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงมีการสร้างกิจกรรมต่างๆ เช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และกิจกรรมเกษตรเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง โดยจากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับด้านการเกษตร และเพื่อต้องการที่จะสร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการเกษตรให้กับนักเรียนสืบไป จึงมีการร่วมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา มีการดำเนินกิจกรรมการเกษตรคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การปลูกพืชผักตามฤดูกาล เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ และเพาะเห็ด โดยมีการดำเนินกิจกรรมการเกษตรดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จะส่งเป็นอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนภายในโรงเรียน และจำหน่ายให้กับผู้ปกครองและคนในชุมชน โดยกิจกรรมทางการเกษตรได้รับการสนับสนุนและดูแลการทำกิจกรรมจากผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร รวมถึงหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการให้ความรู้และสนับสนุนเกี่ยวกับการปลูกพืช เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา และอื่น ๆ

กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน มีการบริหารจัดการกลุ่ม โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการสภายุวเกษตรกร แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกันไปตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และในการจัดกิจกรรม จะมีการแบ่งเป็นกิจกรรมรวม กิจกรรมย่อย โดยมีครูที่ปรึกษาในแต่ละกิจกรรมคอยดูแลและให้คำแนะนำ และมีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการบันทึกกิจกรรม และในแต่ละกิจกรรมมีการแบ่งงานรับผิดชอบในแต่ละวัน โดยในแต่ละกิจกรรมจะมีสมาชิกกลุ่มระดับชั้นปะปนกันไป เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และดูแลซึ่งกันและกัน และเกิดถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง เหมือนพี่สอนน้อง เพื่อให้นักเรียนได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรอย่างต่อเนื่องจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง

การวิจัยครั้งนี้ได้นำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา มากำหนดขอบเขตการวิจัย ในการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และนำประเด็น เช่น การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร มากำหนดเป็นประเด็นคำถามในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร หลักการส่งเสริมการเกษตร และรูปแบบการส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

5.1 ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2536) “การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การนำความรู้ วิธีการ และเทคนิคใหม่ ๆ ทางเกษตรไปแนะนำเผยแพร่ให้แก่ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร แล้วติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือจนบังเกิดผลสำเร็จ ขณะเดียวกันก็นำเอาปัญหาต่างๆ ทางเกษตรมาวิเคราะห์หาหนทางแก้ไข

ชูเกียรติ รักซ้อน (2532) ได้สรุปว่า “การส่งเสริมการเกษตร คือ กระบวนการในการให้การศึกษาออกโรงเรียน ซึ่งรวมทั้งการบริการแก่บุคคลเป้าหมายที่เป็นเกษตรกรและครอบครัว โดยให้บุคคลเป้าหมายเหล่านี้ เรียนรู้ โดยการกระทำด้วยตนเองและช่วยตนเองเพื่อให้บรรลุถึงการกินคืออยู่ดี ของคนในชุมชน โดยส่วนรวม ทั้งนี้ โดยมีพื้นฐานตั้งอยู่บนการพัฒนาประชาชนในชุมชน”

บุญทวี จำปา (2548) ได้สรุปไว้ว่า การส่งเสริมการเกษตรเป็นการให้การศึกษา และให้บริการแก่บุคคลและชุมชนเป้าหมาย ให้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือกระทำด้วยตนเองและร่วมมือกันทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ดีขึ้น ทั้งทางด้านการผลิต คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม บุคคลและชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้บนหลักการพื้นฐานของการพึ่งตนเองและพึ่งพากันและกัน

โดยสรุปแล้ว การส่งเสริมการเกษตรเป็นการนำความรู้และวิทยาการที่ทันสมัยที่ได้มาจากการค้นคิดและวิจัยของนักวิชาการไปสู่เกษตรกร โดยมีองค์กรส่งเสริมการเกษตรเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดและแพร่กระจายความรู้ การส่งเสริมการเกษตรยังเป็นการให้การศึกษาแก่เกษตรกรในรูปแบบของการให้ศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นครูผู้ให้ความรู้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการนำข้อมูลข่าวสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพทางการเกษตรไปสู่เกษตรกร เช่น เรื่องปัจจัยการผลิต การผลิตพืช-สัตว์ การตลาดสินค้าเกษตร การแปรรูปผลิตผลการเกษตร และแหล่งสินเชื่อการเกษตร เป็นต้น โดยที่เป้าหมายสูงสุดของการส่งเสริมการเกษตรก็คือ การพัฒนาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น สามารถอยู่ในสังคมได้ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยเท่าเทียมกัน (วนรัตน์ คำกล่อมใจ, 2557)

5.2 หลักการส่งเสริมการเกษตร

คุณฐิติ ฌ ลำปาง (2553) ได้รายงานถึง หลักการของการส่งเสริมการเกษตรที่สำคัญ ดังนี้

5.2.1 งานส่งเสริมการเกษตรต้องทำร่วมกับเกษตรกร (Extension works with its clients.) การส่งเสริมการเกษตรเป็นการสอนเกษตรกรในชนบท ไม่ใช่เป็นการให้บริการแก่เกษตรกรเท่านั้น แต่เป็นการทำงานร่วมกับเกษตรกรเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติในสิ่งที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้ด้วยตนเอง การตัดสินใจต่างๆ ในการทำการเกษตรควรเป็นการตัดสินใจของเกษตรกรเอง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ไม่ใช่ผู้ที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง หรือยึดยึดความคิดเห็นของตนเองให้แก่เกษตรกร เกษตรกรต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ก็คือการให้ข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกร ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการทำกิจกรรมต่างๆ ในทิศทางที่ถูกต้อง เกษตรกรจะเป็นผู้กำหนดวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ตัวอย่างเช่น ถ้าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมประชุมร่วมกับเกษตรกร ในการวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกร ต้องให้เกษตรกรระบุปัญหาวิเคราะห์ปัญหา และกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เพื่อให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจในตนเอง

5.2.2 การส่งเสริมการเกษตรต้องทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาอื่นๆ (Extension cooperates and coordinates with other development organizations.) ถ้าการส่งเสริมการเกษตรเป็นการให้ความรู้ตามความจำเป็นและความต้องการตลอดจนเป้าหมายของเกษตรกรในชนบท จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมมือและประสานงานกับองค์กรพัฒนาอื่นๆ ทั้งองค์กรของรัฐและเอกชนที่ให้บริการ มีความชำนาญและมีทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถช่วยเกษตรกรได้ ตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่ปกครอง พัฒนาการ สาธารณสุข ประมง ปศุสัตว์ องค์กรพัฒนาของเอกชน ตลอดจนหน่วยวิชาการที่ทำหน้าที่สร้างความรู้ เทคโนโลยีใหม่ๆ

5.2.3 การส่งเสริมการเกษตรเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแบบยูกลวิถี (Extension is a two-way exchange of information.) เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการผลิตพืชและสัตว์ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแก้ปัญหาในการทำการเกษตรของเกษตรกร แต่ในขณะเดียวกันภูมิปัญญาของเกษตรกรก็มีความสำคัญต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและนักวิจัย ดังนั้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันระหว่างนักวิจัย เจ้าหน้าที่ส่งเสริม และเกษตรกร จะทำให้งานส่งเสริมเป็นไปอย่างผสมกลมกลืนกัน วิธีการแบบนี้อาจเรียกว่าเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแบบยูกลวิถีซึ่งมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1) *การกำหนดปัญหา* เริ่มต้นจากการพบปะกับเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถช่วยนักวิจัยให้เข้าใจปัญหาทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ได้ ถ้าจะให้ดีไปกว่านั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรจะนำนักวิจัยเข้าไปในพื้นที่ติดต่อกับเกษตรกรโดยตรง เพื่อให้แน่ใจว่าคำแนะนำจากผลงานวิจัยสามารถใช้ได้อย่างแท้จริงในพื้นที่ของเกษตรกรที่ตนเองรับผิดชอบ

2) *การทดสอบเทคโนโลยีในพื้นที่* การปฏิบัติในฟาร์มหรือพันธุ์พืชใหม่ๆ อาจจะทำให้ผลดีในแปลงทดลองของนักวิจัย แต่เมื่อนำมาปฏิบัติในแปลงของเกษตรกร มีบ่อยครั้งที่ไม่ค่อยได้ผลการทดสอบในแปลงของเกษตรกรจะทำให้เกิดความมั่นใจว่าความรู้ใหม่ๆ เหล่านั้นเกษตรกรสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้ผลอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลสะท้อนกลับไปยังนักวิจัยให้มีการพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

3) *เกษตรกรยอมรับ* บางครั้งหลังจากที่เกษตรกรยอมรับความรู้ใหม่ๆ ไปปฏิบัติแล้วและพบปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการปฏิบัติเกษตรกรจะเป็นตัวที่ส่งข้อมูลนั้นๆ ไปให้นักวิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข

5.2.4 การส่งเสริมการเกษตรทำงานกับกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน (Extension works with different targets groups.) การทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ต่างๆ ต้องเผชิญกับปัญหาขอเกษตรกรมากมายหลายอย่าง ตามกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย เช่น เกษตรกรกลุ่มที่มีที่ดินมากปานกลาง น้อย ทำให้เกิดความแตกต่างกันในการที่จะทำงานส่งเสริม ดังนั้นการส่งเสริมในพื้นที่ใดๆ จึงไม่ควรจะกำหนดรูปแบบของการส่งเสริมเพียงแบบเดียว (Single package) เพื่อนำไปใช้กับเกษตรกรทุกคนเหมือนกัน เกษตรกรกลุ่มต่างๆ มีปัญหาและความจำเป็นแตกต่างกันไป เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจึงควรที่จะพัฒนาโครงการส่งเสริมให้เหมาะสมกับปัญหา ความต้องการ และทรัพยากรที่เกษตรกร แต่ละกลุ่มมีแตกต่างกันไป

5.2.5 เกษตรกรควรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของงานส่งเสริม (People should be involved in all aspects of extension education activities.) เพื่อให้วัตถุประสงค์ระยะยาวของการช่วยเหลือและฝึกอบรมเกษตรกร ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หลังจากที่โครงการส่งเสริมสิ้นสุดลง เกษตรกรไม่ควรเป็นเพียงผู้รับการส่งเสริมเท่านั้น แต่ควรจะมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของการส่งเสริม เช่น การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดแผนงานและโครงการ การทดสอบ และการปฏิบัติงานตามแผน ในขณะที่เดียวกันเกษตรกรควรจะมีส่วนร่วมในการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองด้วย นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของเกษตรกรยังเป็นการเสริมสร้างเกษตรกรให้ใช้สติปัญญาของตนเอง คิดเป็น ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง การทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเกษตรกรต้องทำร่วมกันไปในทุกขั้นตอน ไม่ควรให้

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นเพียงผู้ถ่ายทอด (extending) และเกษตรกรเป็นเพียงผู้รับการส่งเสริม (client) เท่านั้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักการของการส่งเสริมการเกษตรที่สำคัญ มี 5 รูปแบบ ได้แก่ งานส่งเสริมการเกษตรต้องทำร่วมกับเกษตรกร การส่งเสริมการเกษตรต้องทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาอื่นๆ การส่งเสริมการเกษตรเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแบบบุคคลวิถี การส่งเสริมการเกษตรทำงานกับกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน และเกษตรกรควรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของงานส่งเสริม เพื่อให้การทำงานส่งเสริมการเกษตรสามารถถ่ายทอดส่งต่อไปยังเกษตรกรเพื่อนำไปพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำความรู้เกี่ยวกับกลุ่มไปใช้ประกอบในการอภิปรายผลการวิจัยในบทที่ 5

5.3 รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2554) อธิบายว่า การส่งเสริมการเกษตรมีวิธีการที่หลากหลาย เมื่อประมวลเป็นรูปแบบต่างๆ จะมีรูปแบบสำคัญ ประมาณ 4 รูปแบบ ซึ่ง FAO ได้รวบรวมจากรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรในประเทศต่างๆ รูปแบบแต่ละรูปแบบมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสังคมเกษตรที่แตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

5.3.1 การถ่ายทอดเทคโนโลยี มีที่มาจากแนวคิดด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการให้บริการการเกษตรมีเป้าหมายเพื่อความมั่นคงทางอาหาร และการปรับปรุงคุณภาพชีวิตชาวชนบท โดยมีวัตถุประสงค์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อความมั่นคงทางอาหาร และการเพิ่มรายได้ต่อครัวเรือน รูปแบบดังกล่าวนี้ เช่น การส่งเสริมการเกษตรโดยภาครัฐ (ministry-based agricultural extension) ระบบการฝึกอบรมและเยี่ยมชม (training and visit extension system)

5.3.2 การส่งเสริมแบบมีส่วนร่วม มีที่มาจากแนวคิดด้านการศึกษาในระบบ และการเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้มีเป้าหมายเพื่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิตชาวชนบท โดยมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มรายได้ต่อครัวเรือน จัดระบบและเอื้ออำนวยให้เกษตรกรสร้างทุนทางสังคม รูปแบบดังกล่าวนี้ เช่น การส่งเสริมผ่านผู้นำชุมชน การพัฒนาชนบทแบบบูรณาการ (integrated rural development) การส่งเสริมโดยองค์กรชุมชน (farmer-based extension organization)

5.3.3 การส่งเสริมแบบตลาดนำการผลิต มีที่มาจากแนวคิดด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการให้บริการการเกษตร มีเป้าหมายเพื่อความมั่นคงทางอาหาร และการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชาวชนบท โดยมีวัตถุประสงค์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อความมั่นคงทางอาหารและการเพิ่มรายได้ต่อครัวเรือน รูปแบบดังกล่าวนี้ เช่น การส่งเสริมรายสินค้าเกษตร (commodity-based advisory system) การส่งเสริมโดยใช้นวัตกรรมและการตลาด นวัตกรรม (innovative, market-driven extension approach) การให้บริการคำแนะนำแก่เกษตรกรระดับ

ก้าวหน้า โดยภาคเอกชน (privately managed out grower advisory service) ความร่วมมือภาครัฐและเอกชน (public-private partnership) ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน เกษตรกร ในการทำสัญญาล่วงหน้า (contract farming)

5.3.4 การส่งเสริมการศึกษานอกระบบ มีที่มาจากแนวคิดด้านการศึกษานอกระบบ และการเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิตชาวชนบท และปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดระบบและเอื้ออำนวยให้เกษตรกรเท่าทันทางสังคม และฝึกอบรมเกษตรกรให้สามารถจัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน รูปแบบดังกล่าวนี้ เช่น โรงเรียนเกษตรกร (farmer field school) ศูนย์เรียนรู้ชุมชน การส่งเสริมโดยใช้ฐานการศึกษา (university-based extension) ความเหมาะสมของการใช้รูปแบบส่งเสริมการเกษตรแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์หรือเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมในขณะนั้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรที่สำคัญมี 4 รูปแบบ ได้แก่ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การส่งเสริมแบบมีส่วนร่วม การส่งเสริมแบบตลาดนำการผลิต และการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ในการทำงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้การทำงานส่งเสริมการเกษตรสามารถบรรลุเป้าหมาย และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำความรู้เกี่ยวกับกลุ่มไปใช้ประกอบในการอภิปรายผลการวิจัยในบทที่ 5

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยประเด็นสำคัญได้แก่ สภาพพื้นฐานทางสังคม การดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และความต้องการในการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ดังนี้

6.1 สภาพพื้นฐานทางสังคม

6.1.1 เพศ ครุณี ส่งเสริม (2556, น. 31-32) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการและสมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 11.55 ปี กำลังศึกษาในระดับชั้น ป.4-ป.6 ซึ่งสอดคล้องกับ ธิดาวดี เหลืองธน โภค (2546, น. 44-45) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 57 เป็นเพศชาย และวนิดา ชุมคง (2563, น.44) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดชุมพร พบว่า สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนมีสัดส่วนของเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 57.2 และร้อยละ 42.8) และชัยลักษณ์ มณีวรรณ (2558, น. 44-45) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัด

ลำปาง ซึ่งพบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรมีสัดส่วนเกือบเท่ากันคือ ร้อยละ 53.8 เป็นเพศชาย และร้อยละ 46.2 เป็นเพศหญิง

6.1.2 อายุ ฅภัทร ก้านนธ์ (2555, น. 47-48) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน กรณีศึกษากลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบุงค้ำ ตำบลบุงค้ำ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 45.9 มีอายุระหว่าง 15-16 ปี รองลงมา ร้อยละ 33.7 มีอายุระหว่าง 17-18 ปี สอดคล้องกับ วีระชัย เข้มวงศ์ (2546, น.32) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรจังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 27.3 อายุ 16-20 ปี และสุทิน จันอิน (2558, น. 62) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับรางวัล ร้อยละ 39.2 อายุ 10 -11 ปี มีอายุเฉลี่ย 12.33 ปี และมีอายุต่ำสุด 9 ปี อายุสูงสุด 15 ปี

6.1.3 ระดับการศึกษา ฅภัทร ก้านนธ์ (2555, น.80) พบว่าสมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และธิดาวดี เหลืองธนโภาค (2546, น.37) พบว่า ระดับการศึกษาของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 23.1 และ 21.7 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และปีที่ 5 เช่นเดียวกับ สุทิน จันอิน (2558, น. 62) พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับรางวัลร้อยละ 23.5 ศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 รองลงมา ร้อยละ 21.6 ศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

6.1.4 ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก วีระชัย เข้มวงศ์ (2546, น.53) พบว่า สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.2 มีอายุการเป็นสมาชิกกลุ่ม ระหว่าง 2-3 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ ดุจเด็ยวงศ์ภักดิ์ (2536, น. 33) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่าระยะเวลาของการเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 51.5 จะเข้าร่วมกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นเวลา 1-2 ปี และ ฅภัทร ก้านนธ์ (2555, น.80) พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนมากเพียงจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม 1 ปี

6.1.5 เหตุผลการเข้ามาเป็นสมาชิก ธัญลักษณ์ มณีวรรณ (2558, น. 46) พบว่า สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.7 ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รองลงมา ร้อยละ 79.5 อาจารย์ที่ปรึกษาชักชวน ร้อยละ 76.9 ต้องการความรู้และร้อยละ 59.5 เพื่อนชักชวน และครุณี ส่งเสริม (2556, น.35) พบว่า คณะกรรมการและสมาชิกยุวเกษตรกร ร้อยละ 95.5 เหตุผลเพราะมีเจ้าหน้าที่และครูแนะนำ ร้อยละ 70.5 เหตุผลเพราะต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพ ร้อยละ 6.2 สมัครเพราะเพื่อชักชวน และร้อยละ 1.8 ผู้ปกครองแนะนำ และ ฅภัทร ก้านนธ์ (2555, น. 80) พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเพราะต้องการความรู้

6.1.6 บทบาทหน้าที่ในกลุ่ม ธัญลักษณ์ มณีวรรณ (2558, น.46) พบว่า สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ส่วนมาก ร้อยละ 66.5 มีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่ม และมีร้อยละ 6.7 มีตำแหน่ง ประธาน รอง ประธาน เลขานุการ ปฏิคม และเหรัญญิก

6.1.7 การประกอบอาชีพของผู้ปกครอง ฌภัทร ก้านนท์ (2555, น. 48) พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน ร้อยละ 51.0 ครอบครัว ประกอบอาชีพเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 36.7 ประกอบอาชีพรับจ้าง ถัดมาร้อยละ 10.2 ประกอบ อาชีพค้าขาย และสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนส่วนน้อยเพียงร้อยละ 2.0 ครอบครัวประกอบ อาชีพรับจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับ วีระชัย เข็มวงศ์ (2546, น.53) พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรร้อยละ 36.6 ครอบครัวประกอบอาชีพทำสวน รองลงมา ร้อยละ 32.3 คือ ทำนา ร้อยละ 16.8 ทำนาควบคู่ทำไร่ และทำสวน และร้อยละ 14.3 ทำไร่

6.1.8 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ธัญลักษณ์ มณีวรรณ (2558, น. 48) พบว่า ผู้ปกครองให้การสนับสนุนต่อ การดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.5) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า มีการ สนับสนุนน้อยทุกประเด็น ได้แก่ ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมสมาชิกกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.55) ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการทำกิจกรรมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.51) ผู้ปกครองให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.50) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในงานและกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.48) และผู้ปกครองสนับสนุนให้การประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักหรือ อาชีพรอง(ค่าเฉลี่ย 2.48) ซึ่งสอดคล้องกับ กมลฉัตร กลัดแก้ว (2559, น.95) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่ออาชีพเกษตรกรรมของยูวเกษตรกร ในอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้ปกครองให้การสนับสนุน โดยรวมในระดับปานกลาง โดยมีการสนับสนุนในระดับมาก 3 ประเด็น คือ สนับสนุนและให้กำลังใจในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกยูวเกษตรกร รองลงมา คือ ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร และให้การสนับสนุนด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ในการดำเนินงานของยูวเกษตรกร และในระดับปานกลาง 2 ประเด็นคือ การให้การสนับสนุนพื้นที่ทำการเกษตร และสนับสนุนด้านการเงินในการดำเนินงานของยูวเกษตรกร ตามลำดับ

6.2 การดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

6.2.1 การดำเนินงาน สุทิน จันอิน (2558, น. 65) พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรที่ได้รับรางวัล มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากถึง 7 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับจาก ค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการนำหรือการจูงใจ ด้านการจัดการ ด้านการ ประสานงาน ด้านกำลังคน ด้านงบประมาณ และด้านการติดตามและประเมินผล

6.2.2 การมีส่วนร่วม ธัญลักษณ์ มณีวรรณ (2558, น. ๖) พบว่า สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดลำปาง พบว่า สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในระดับมาก

และมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการวางแผนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ธิดาวดี เหลืองธนะ โภค (2546, น.71) พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในกิจกรรม กลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการวางแผนมากที่สุดทั้งนี้เพราะการวางแผนมีครูที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการวางแผนจึงมีมากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนมีโอกาสได้ ปฏิบัติงานในภาคสนามจริง จึงมีโอกาสพบปะพูดคุยและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติงาน รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือกับเพื่อนสมาชิกมากกว่า รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือหลังจากการปฏิบัติงานยูวเกษตรกรแล้วครูที่ปรึกษาจะเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานหรือสรุปผลการดำเนินงานลงในสมุดบันทึกแล้วส่งครูที่ปรึกษาและสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับน้อยกว่าการมีส่วนร่วมอื่นๆเนื่องจากการดำเนินงานมีสมาชิกบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ทำให้การได้รับผลตอบแทนจากการทำงานร่วมกลุ่มจึงไม่เท่ากัน สมาชิกเหล่านั้นนั้นรู้สึกไม่พอใจในการแบ่งปันผลตอบแทน

ฉันทิร ก้านนท์ (2555, น.80) พบว่าการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกผัก การเลี้ยงปลาจุก การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเพาะเห็ด การเลี้ยงกบ การทำปุ๋ยหมัก การเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม สมาชิกยูวเกษตรกร 1 คน สามารถมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้มากกว่า 1 กิจกรรม เพราะสมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปลูกผัก จึงทำให้สมาชิกมีความรู้เรื่องการปลูกผักมากและมีส่วนร่วมในการเลี้ยงปลาจุกด้วย ทั้งนี้อาจแสดงให้เห็นว่า จากความรู้ทางการเกษตร หลังจากทำกิจกรรม สมาชิกมีความรู้เรื่องการประมงน้อย ซึ่งทำให้สมาชิกมีความอยากรู้เพิ่มขึ้น และสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการวางแผน ดังนั้นจึงควรมีการสนับสนุนให้สมาชิกมีภาวะความเป็นผู้นำมากขึ้น รู้จักการวางแผนในการทำงานและต้องมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องให้มากขึ้นด้วย

6.2.3 ความคิดเห็น ธิดาวดี เหลืองธนะ โภค (2546, น.71) พบว่า สมาชิกทุกคนควรร่วมมือกัน มีส่วนร่วมเสนอและออกความคิดเห็นเพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงในการทำงาน และในเรื่องระยะเวลาการดำเนินงานนั้นควรเพิ่มเวลาให้มากขึ้นหรือมีการจัดฝึกในช่วงปิดภาคเรียนเพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่นเดียวกับ ปวิต ถมยาวิทย์ (2528, น.50) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ

ความสำเร็จของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าสมาชิกเยาวชนเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

ฉัตร ก้านนท์ (2555, น. 68) พบว่าสมาชิกเยาวชนเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับมาก ในประเด็นการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การส่งกลุ่มเข้าประกวดระดับจังหวัด การทำงานของกลุ่มมีการจดบันทึก สม่ำเสมอ การดำเนินงานของกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน การแนะนำให้สมาชิกนำความรู้ที่ได้มา บูรณาการกับกิจกรรมที่บ้าน การนำผลผลิตไปจำหน่ายในตลาดชุมชน การให้ความรู้และช่วยเหลือ สังคม กลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมทรัพย์ และมีการประชุมประจำทุกเดือน

6.2.4 ด้านความพึงพอใจ ฉัตร ก้านนท์ (2555, น. 52) พบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจกับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจต่อการได้รับความรู้เกี่ยวกับการเกษตร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความสัมพันธ์ที่ดีจากเพื่อนสมาชิก การได้รับอาหารกลางวันภายในโรงเรียน และการได้รับความรู้จากการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจต่อการได้รับเงินออมจากการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับน้อย

6.3 ปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน

ชัยลักษณ์ มณีวรรณ (2557, น.65) พบว่า สมาชิกมีปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีเวลาในการทำกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และเงินทุนในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ

ครุณี ส่งเสริม (2556, น. 35) พบว่า ปัญหาของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร ได้แก่ ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ด้านการเกษตร ไม่มีปัจจัยการผลิต ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ด้านเคหกิจเกษตร ไม่มีความรู้ด้านการเกษตร ไม่มีทักษะด้านการฝึกปฏิบัติ ไม่มีความรู้ด้านเคหกิจเกษตร ปัญหาการเข้าร่วมในกิจกรรม ปัญหาความรับผิดชอบต่อกัน ปัญหาการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปัญหาไม่มีสินเชื่อ ปัญหาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ตามลำดับ

ปยุตวิศ เกิดศรี (2558, น.3) ศึกษาบทบาทของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร ต่อการส่งเสริมการเกษตรในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาในการพัฒนากลุ่มเยาวชนเกษตรกรมาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่ได้เข้ามาดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ สมาชิกยังขาดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในด้านการเกษตรและการดำเนินกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม บางส่วนขาดความกระตือรือร้นเนื่องจากขาดแรงผลักดันของหน่วยงาน

สุทิน จันอิน (2557) พบว่า ปัญหาของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร คือ กำลังคนมีน้อย วัสดุและงบประมาณไม่เพียงพอ และขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

กอบลาภ อารีศรีสม (2557, น. 202) ศึกษาการพัฒนาบทบาทของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรต่อการส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มด้านสมาชิก คือ สมาชิกร่วมงานกับกลุ่มน้อย และสมาชิกยังขาดองค์ความรู้ในหลายด้าน เช่น การบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการเกษตร ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร ด้านช่องทางการตลาด ขาดความรู้ด้านการใช้ยาปราบศัตรูพืช ตลอดจนสมาชิกขาดความกระตือรือร้นในการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากไม่มีแรงขับเคลื่อนจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จเอามาเปรียบเทียบ และพบว่าปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่ม คือ ขาดอุปกรณ์ทางการเกษตรในการดำเนินงานกลุ่ม ดังนั้นโรงเรียนควรจัดหาอุปกรณ์ ทางการเกษตรมาให้สมาชิกเยาวชนเกษตรกรยืมเพื่อใช้ดำเนินงาน

6.4 ความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน

ธัญลักษณ์ มณีวรรณ (2557, น. 71) พบว่า ข้อเสนอแนะความต้องการในการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกร พบว่า ด้านผู้ปกครอง สมาชิกเยาวชนเกษตรกร ร้อยละ 11.8 ต้องการให้ผู้ปกครอง สนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรม ด้านครูที่ปรึกษา สมาชิกเยาวชนเกษตรกร ร้อยละ 34.4 ต้องการเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมให้มากขึ้น และร้อยละ 27.2 ต้องการให้พาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อเพิ่มประสบการณ์ ด้านโรงเรียน สมาชิกเยาวชนเกษตรกร ร้อยละ 19.5 ต้องการให้โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรม รองลงมาร้อยละ 15.4 ต้องการให้โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ในการทำกิจกรรม และร้อยละ 8.7 ต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกได้แสดงผลงานและจำหน่ายผลผลิต ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สมาชิกเยาวชนเกษตรกร ร้อยละ 16.9 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มาให้ความรู้บ่อยขึ้น ด้านกิจกรรม สมาชิกเยาวชนเกษตรกรร้อยละ 31.2 ต้องการมีรายได้จากการทำกิจกรรมและร้อยละ 14.4 ต้องการทำกิจกรรมที่หลากหลายและแปลกใหม่

สุทิน จันอิน (2557, บทคัดย่อ) พบว่า คณะกรรมการและสมาชิกเยาวชนเกษตรกร เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ควรมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

6.5 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน

ธัญลักษณ์ มณีวรรณ (2557, บทคัดย่อ) ได้แนวทางการพัฒนากลุ่มเยาวชนเกษตรกร คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้คำแนะนำปรึกษาและชี้แนะแนวทางการดำเนินงานกลุ่ม การส่งเสริมสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน วางแผนการดำเนินงานเพื่อให้ครูที่ปรึกษา และสมาชิกสามารถทำกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆในการสนับสนุน กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกเยาวชนเกษตรกรได้ทำงานอย่างต่อเนื่อง สัจจนา สิงห์ใจ (2559, น.115) ศึกษาความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมด้าน

การเกษตรของโครงการยุวเกษตรกรในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ เสนอแนวทางในการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร ควรสนับสนุนให้วิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้านมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ให้กับนักเรียนและครูและประสานงานกับหน่วยงานภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบว่าปัจจัยหลากหลายที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน โดยผู้วิจัยสามารถนำประเด็นต่าง ๆ สรุปเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เพื่อให้ผลการวิจัยเหล่านี้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร ครูที่ปรึกษา และผู้บริหารโรงเรียน การดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยคือโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ที่มีการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง แบ่งกลุ่มของประชากร ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนที่มีการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 ครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 3 สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน จำนวน 110 คน

ตารางที่ 3.1 โรงเรียนที่มีการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา

ที่	โรงเรียน	ผู้บริหาร โรงเรียน (คน)	ครูที่ปรึกษา กลุ่มยูวเกษตรกร (คน)	จำนวนสมาชิก กลุ่มยูวเกษตรกร (คน)
1	โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่	1	2	31
2	โรงเรียนวัดกลาง	1	1	5
3	โรงเรียนบ้านวัดใหม่	1	1	24
	รวม	3	4	110

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประเภทของเครื่องมือการวิจัย

2.1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มเยาวชนสตรีกรในโรงเรียน คือ แบบสอบถาม (questionnaire) ที่ประกอบไปด้วยลักษณะคำถามแบบปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิด ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกกลุ่มเยาวชนสตรีกร

1) ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา
2) สภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การประกอบอาชีพของครอบครัว การได้รับเงินมาโรงเรียน

3) สภาพทางสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก เหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรม บทบาทหน้าที่ในกลุ่มเยาวชนสตรีกรในโรงเรียน การสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมจากครอบครัว

ตอนที่ 2 การดำเนินงานกลุ่มเยาวชนสตรีกรในโรงเรียน

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนสตรีกรในโรงเรียน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนสตรีกรในโรงเรียน โดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานซึ่งผู้ตอบเลือกตอบตามมาตราลิเคอร์ต (Linkert type scale) มีจำนวน 6 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดน้ำหนักการประเมิน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

2) การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มเยาวชนสตรีกรในโรงเรียน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของ สมาชิกเยาวชนสตรีกร โดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติของสมาชิกกลุ่มเยาวชนสตรีกรในโรงเรียน ซึ่งผู้ตอบเลือกตอบตามระดับการปฏิบัติ ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดน้ำหนักการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

ไม่เคยมีส่วนร่วม	มีค่าเท่ากับ 0 คะแนน
มีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

มีส่วนร่วมเป็นประจำ มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

ตอนที่ 3 ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์กรในโรงเรียน ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์กรในโรงเรียน ความต้องการในการพัฒนากรกลุ่มยุทธศาสตร์กรในโรงเรียน และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากรกลุ่มยุทธศาสตร์กรในโรงเรียน ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดน้ำหนักการประเมิน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับปัญหาหรือความต้องการน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
ระดับปัญหาหรือความต้องการน้อย	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับปัญหาหรือความต้องการปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับปัญหาหรือความต้องการมาก	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับปัญหาหรือความต้องการมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์กรในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ปรึกษากรกลุ่มยุทธศาสตร์กร คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่มีการกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (open-end question) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารโรงเรียน ได้เสนอความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ โดยไม่มีการชี้นำคำตอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วยคำถาม 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกรกลุ่มยุทธศาสตร์กรในโรงเรียน

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับครูที่ปรึกษากรกลุ่มยุทธศาสตร์กรในโรงเรียน ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคคล

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกรกลุ่มยุทธศาสตร์กรในโรงเรียน

ตอนที่ 3 ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกรกลุ่มยุทธศาสตร์กรในโรงเรียน

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาและดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อให้เครื่องมือที่ได้จากการสร้างสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่ตรงต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 การสร้างแบบสอบถาม มีวิธีการดังนี้

- 1) ทบทวนวรรณกรรม ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 2) กำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถาม ให้สอดคล้องกับแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย
- 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามฉบับร่าง
- 4) นำเครื่องมือที่จัดทำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบด้านความถูกต้องในเนื้อหา (content validity) ได้แก่ ความครอบคลุมด้านเนื้อหาและความถูกต้องตามสำนวนภาษา จากนั้นนำมาแก้ไขและปรับปรุงตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะ
- 5) นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบ แก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปทดสอบ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 ราย จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาทดสอบหาค่าความตรง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ทดสอบจนเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือถึงระดับที่ยอมรับได้ จึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการดังนี้

- 1) ทบทวนวรรณกรรม ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
- 2) ศึกษาระเบียบวิธีในการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 3) กำหนดหัวข้อการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยที่ตั้งไว้
- 4) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (open-ended question)

5) นำเครื่องมือที่จัดทำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบด้านความถูกต้องในเนื้อหา (content validity) ได้แก่ ความครอบคลุมด้านเนื้อหาและความถูกต้องตามสำนวนภาษา จากนั้นนำมาแก้ไขและปรับปรุงตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะ

6) นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากร

7) หลังจากนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับประชากรกลุ่มตัวอย่างแล้ว นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงและแก้ไข เพื่อให้ได้เครื่องมือการวิจัยที่มีความสมบูรณ์และสามารถเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลต่อไป

2.3 การทดสอบเครื่องมือ

2.3.1 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (validity) ผู้วิจัยนำเสนอเครื่องมือกับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและตรงของเนื้อหา จากนั้นจึงปรับแต่งแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ตรงตามเนื้อหามากที่สุด และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน = +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดวัตถุประสงค์/เนื้อหานั้น

คะแนน = 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดวัตถุประสงค์/เนื้อหานั้น

คะแนน = -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่ได้วัดวัตถุประสงค์/เนื้อหานี้

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ให้คะแนนค่าความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย (IOC) พบว่า ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกร มีค่าเท่ากับ 0.86 และค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.91 และค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร มีค่าเท่ากับ 0.86 แสดงว่า เครื่องมือทั้งสามนี้วัดได้ตรงวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา และสามารถนำไปใช้ได้ (สุรพงษ์ คงศักดิ์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์, 2551)

2.3.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 ราย เพื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความเชื่อมั่นตามวิธีการของ Cronbach's alpha โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติในการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 2 ตอน ได้แก่ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน และระดับปัญหาและความต้องการในการพัฒนา

ยูวเกษตรกรในโรงเรียน ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามในแต่ละตอนได้ ดังนี้

1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.85

2) ระดับปัญหาและความต้องการในการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.87

แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีค่าความเชื่อถือได้ในระดับ มาก สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ เพราะมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามมีความเชื่อมั่น (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชานิประศาสน์, 2545, น.145)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม โดยการใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนจาก 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 117 คน โดยมีวิธีการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.1.1 ประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ประสานงานกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล เพื่อชี้แจงรายละเอียดการวิจัยและขอความร่วมมือในการนัดหมายทางโรงเรียนเพื่อขอเข้าไปเก็บข้อมูล

3.1.2 ชี้แจงรายละเอียดการวิจัย ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์และความสำคัญของงานวิจัยแก่คณะผู้บริหาร โรงเรียน ครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน และกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.1.3 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกข้อ และหากมีข้อมูลไม่สมบูรณ์ ให้สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนนำมาใช้

3.1.4 นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 3 คน และครูที่ปรึกษากลุ่มผู้พิการ จำนวน 4 คน โดยมีวิธีการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.2.1 ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ มีการดำเนินงาน ได้แก่

- 1) กำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล กำหนดแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล และเก็บข้อมูลตามแผน
- 2) การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้เพื่อการสัมภาษณ์และการเดินทาง เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษช่วยจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง แบบสัมภาษณ์
- 3) ประสานงาน โดยการประสานผ่านทางโทรศัพท์ถึงกลุ่มตัวอย่างเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาและแผนการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

3.2.2 ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูลผู้วิจัย โดยแนะนำชื่อ นามสกุล และแจ้งว่าเป็น นักศึกษาระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จะมาทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลไปทำวิจัย เพื่อสร้างความไว้วางใจและสร้างความเป็นกันเองกับผู้สัมภาษณ์
- 2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยว่า เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มผู้พิการในโรงเรียน อำเภอประทาย จังหวัด นครราชสีมา
- 3) ดำเนินการสัมภาษณ์ ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้จัดทำขึ้น ตามลำดับคำถามที่ได้กำหนดไว้และบันทึกข้อมูลคำตอบทุกข้อ

3.2.3 ขั้นตอนสิ้นสุดของการสัมภาษณ์ มีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) ทบทวนความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างก่อนสิ้นสุดการสัมภาษณ์
- 2) ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณกลุ่มประชากรในการวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และประมวลผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้แบ่ง การวิเคราะห์และประมวลผลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด ที่ได้จากทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรใน โรงเรียนและครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกรใน โรงเรียนนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยนำแบบ สัมภาษณ์ที่รวบรวมได้มาดำเนินการ ดังนี้

4.1.1 การตรวจสอบข้อมูล (editing) เมื่อได้รับแบบสัมภาษณ์คืนมาแล้ว ได้มีการ ตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสัมภาษณ์

4.1.2 การลงรหัส (coding) นำแบบสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์ มาลงรหัสตามที่ได้ กำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า สำหรับคำถามปลายเปิดที่เป็นข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

4.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มา รวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลเพื่อประมวลผล โดยใช้การสรุปความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและ เรียบเรียงกันเพื่อสร้างข้อสรุปเพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ได้จากสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรใน โรงเรียน นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยนำ แบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการ ดังนี้

4.2.1 การตรวจสอบข้อมูล (editing) เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ได้มีการ ตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม

4.2.2 การลงรหัส (coding) นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มาลงรหัสตามที่ได้ กำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า สำหรับคำถามปลายเปิด โดยแบ่งส่วนการวิเคราะห์ออกเป็น ส่วนๆ และ สำหรับคำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มี ความหมายคล้ายคลึงกัน เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

4.2.3 การประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว มาบันทึกโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อกำหนดค่าทางสถิติ โดยวิเคราะห์จำนวน 3 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มยุว เกษตรกรใน โรงเรียน ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละประเด็น

ตอนที่ 2 การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรใน โรงเรียน

1) *ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน* เป็นคำถามปลายปิด ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ สำหรับระดับความคิดเห็น โดยมีการให้คะแนนและแปลความหมายผลคะแนน โดยนำค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

2) *การปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน* ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน สำหรับคำถามปลายปิด ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ สำหรับระดับความคิดเห็น โดยมีการให้คะแนนและแปลความหมายผลคะแนน โดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

1) *ปัญหาการดำเนินงานกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน* เป็นคำถามปลายปิด ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ สำหรับระดับความคิดเห็น โดยมีการให้คะแนนและแปลความหมายผลคะแนน โดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับโดยใช้เกณฑ์คล้ายกับระดับความคิดเห็น ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง มีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง มีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

2) ความต้องการในการพัฒนากลุ่มยุทธกรกรใน โรงเรียน เป็นคำถามปลายเปิด ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ สำหรับระดับความคิดเห็น โดยมีการให้คะแนนและแปลความหมายผลคะแนนโดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับโดยใช้เกณฑ์คล้ายกับระดับของปัญหา ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับความต้องการมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรกรในโรงเรียน เป็นคำถามปลายเปิด รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์หาความเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา โดยเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ครูที่ปรึกษา ผู้บริหาร โรงเรียน

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ตอนที่ 4 ความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ครูที่ปรึกษา และผู้บริหารโรงเรียน

1.1. ข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียน ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อายุ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน เหตุผลในการเข้าร่วมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน บทบาทหน้าที่ในกลุ่มยุวเกษตรกร การประกอบอาชีพของครอบครัวสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน การได้รับเงินมาโรงเรียน การสนับสนุนของผู้ปกครองในการร่วมกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรใน รายละเอียดดังนี้

1.1.1 เพศ จากการศึกษาพบว่าสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรมีสัดส่วนเกือบเท่ากัน ร้อยละ 52.7 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 47.3 เป็นเพศชาย

1.1.2 ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่าสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ร้อยละ 56.4 กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาคือ ร้อยละ 24.5 กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และร้อยละ 19.1 กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ

1.1.3 อายุ จากการศึกษาพบว่าสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.5 อายุ 9-10 ปี รองลงมา ร้อยละ 32.4 อายุ 11-12 ปี และร้อยละ 1.8 อายุ 13-14 ปี ตามลำดับ โดยอายุต่ำสุด 9 ปี และอายุสูงสุด 13 ปี อายุเฉลี่ย 10.45 ปี

1.1.4 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน จากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 52.7 เป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรระยะเวลา 1 ปี และ ร้อยละ 47.3 เป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรระยะเวลา 2 ปี ตามลำดับ โดยระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่ำสุด คือ 1 ปี และสูงสุด คือ 2 ปี ระยะเวลาการเป็นสมาชิกโดยเฉลี่ย คือ 1.47 ปี

1.1.5 เหตุผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกร สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรร้อยละ 37.8 ต้องการความรู้ รองลงมา ร้อยละ 36.9 ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ร้อยละ 13.8 อาจารย์ที่ปรึกษาชักชวน และร้อยละ 11.5 เพื่อนชักชวน

1.1.6 บทบาทหน้าที่ในกลุ่มยูวเกษตรกร สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.2 มีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 5.5 มีตำแหน่งเป็น รองประธาน เลขานุการ ปฏิคม และ ร้อยละ 2.7 มีตำแหน่งเป็นประธาน และเหรัญญิก

1.1.7 การประกอบอาชีพของผู้ปกครองของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 36.1 ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมา ร้อยละ 29.2 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 16.7 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 10.4 อาชีพข้าราชการ และร้อยละ 7.6 ประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท ธุรกิจส่วนตัว และแม่บ้าน

1.1.8 การได้รับเงินมาโรงเรียน สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรร้อยละ 50.0 ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละ 20-29 บาท รองลงมา ร้อยละ 24.6 ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละ 40-49 บาท ร้อยละ 17.3 ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละ 30-39 บาท ร้อยละ 5.5 ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละ 51 บาทหรือมากกว่า และร้อยละ 2.7 ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละน้อยกว่า 20 บาท โดยสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนได้รับเงินมาโรงเรียนต่ำสุด คือ 10 บาท และสูงสุด คือ 100 บาท เฉลี่ยวันละ 29.36 บาท

1.1.9 การสนับสนุนของผู้ปกครองในการเข้าร่วมกิจกรรม จากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 60.9 ได้รับอนุญาตทุกครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม และร้อยละ 39.1 ได้รับอนุญาตบางครั้ง

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

N=110		
ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	52	47.3
หญิง	58	52.7

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N=110		
ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
2. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	62	56.4
ประถมศึกษาปีที่ 5	27	24.5
ประถมศึกษาปีที่ 6	21	19.1
3. อายุ (ปี)		
9-10	72	65.5
11-12	36	32.7
13-14	2	1.8
ค่าต่ำสุด = 9 ค่าสูงสุด = 13 ค่าเฉลี่ย = 10.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.87		
4. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก (ปี)		
1	58	52.7
2	52	47.3
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 2 ค่าเฉลี่ย = 1.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50		
5. เหตุผลการเข้าร่วมกลุ่มยูเอชเอชทีในโรงเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ต้องการความรู้	82	37.8
ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	80	36.9
เพื่อนชักชวน	25	11.5
อาจารย์ที่ปรึกษาชักชวน	30	13.8
6. บทบาทหน้าที่ในกลุ่มยูเอชเอชทีในโรงเรียน		
ประธาน	3	2.7
รองประธาน	6	5.5
เลขานุการ	6	5.5
ปฏิบัติ	6	5.5
เหรียญก	3	2.7
สมาชิก	86	78.1

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N=110		
ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
7. การประกอบอาชีพของครอบครัว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เกษตรกรรวม	24	16.7
ค้าขาย	42	29.2
รับจ้าง	52	36.1
ข้าราชการ	15	10.4
อื่น ๆ	11	7.6
8. การได้รับเงินมาโรงเรียน (บาท)		
น้อยกว่า 20	3	2.7
20-29	55	50.0
30-39	19	17.3
40-49	27	24.6
51 หรือมากกว่า	6	5.4
ค่าต่ำสุด = 10 ค่าสูงสุด = 100 ค่าเฉลี่ย = 29.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 13.48		
9. การสนับสนุนของผู้ปกครองในการเข้าร่วมกิจกรรม		
อนุญาตทุกครั้ง	67	60.9
อนุญาตบางครั้ง	43	39.1

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของครูที่ปรึกษา

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และระยะเวลาในการเข้ามารับผิดชอบงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ระดับการศึกษา และวิชาเอกที่จบ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงข้อมูลส่วนบุคคลของครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ปรากฏผลและรายละเอียดดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

1.2.1 เพศ จากการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 3 คน เป็นเพศหญิง และจำนวน 1 คนเป็นเพศชาย

1.2.2 อายุ จากการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกรที่มีอายุ 31-40 ปี มีจำนวน 1 คน อายุ 41-50 ปี จำนวน 1 คน และอายุ 51-60 ปี จำนวน 2 คน โดยอายุต่ำสุด คือ 39 ปี อายุสูงสุด คือ 53 ปี และอายุเฉลี่ย 48.25 ปี

1.2.3 **ระยะเวลาในการเข้ามารับผิดชอบงานกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน** จากการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษา จำนวน 2 คน มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบงานกลุ่มยุทธกร 1 ปี และอีก 2 คน มีประสบการณ์ 2 ปี เฉลี่ยมีประสบการณ์ในรับผิดชอบงานกลุ่มยุทธกร 1.5 ปี

1.2.4 **ระดับการศึกษา** จากการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มยุทธกร จำนวน 3 คน จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และจำนวน 1 คนจบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

1.2.5 **วิชาเอกที่จบ** จากการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มยุทธกร จบการบริหารการศึกษา คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา การเกษตร และประถมศึกษาอย่างละ 1 คน

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคคลครูที่ปรึกษากลุ่มยุทธกรในโรงเรียน

N = 4

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	1	25
หญิง	3	75
2. อายุ (ปี)		
31-40	1	25
41-50	1	25
51-60	2	50
ค่าต่ำสุด = 39 ค่าสูงสุด = 53 ค่าเฉลี่ย = 48.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.60		
3. ประสบการณ์ในการรับผิดชอบงานยุทธกร (ปี)		
1	2	50
2	2	50
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 2 ค่าเฉลี่ย = 1.5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.58		
4. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	3	75
สูงกว่าปริญญาตรี	1	25
5. วิชาเอกที่จบ		
การบริหารการศึกษา	1	25
คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	1	25
เกษตร	1	25
ประถมศึกษา	1	25

1.3 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน

จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่มีกลุ่มผู้เกษียณอายุในโรงเรียนจำนวน 3 ราย พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนปรากฏผลและรายละเอียดดังตารางที่ 4.3 ดังนี้

1.3.1 เพศ จากการศึกษพบว่าผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 3 คน เป็นเพศหญิงทั้งหมด

1.3.2 อายุ จากการศึกษพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี มีจำนวน 1 คน เท่ากันทุกช่วงอายุ โดยอายุต่ำสุด คือ 38 ปี และอายุสูงสุด คือ 55 ปี อายุเฉลี่ย 47.33 ปี

1.3.3 ระยะเวลาในการบริหารโรงเรียน จากการศึกษพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนน้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 1 คน และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนมากกว่า 5 ปี มีจำนวน 2 คน ระยะเวลาในการบริหารโรงเรียนต่ำสุด คือ 3 ปี และสูงสุด คือ 13 ปี ระยะเวลาในการบริหารโรงเรียนเฉลี่ย คือ 9.67 ปี

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน

N = 3

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	3	100
2. อายุ (ปี)		
31-40	1	33.33
41-50	1	33.33
51-60	1	33.33
ค่าต่ำสุด = 38 ค่าสูงสุด = 55 ค่าเฉลี่ย = 47.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.62		
3. ระยะเวลาในการบริหารโรงเรียน (ปี)		
น้อยกว่า 5	1	33.33
มากกว่าหรือเท่ากับ 5	2	66.67
ค่าต่ำสุด = 3 ค่าสูงสุด = 13 ค่าเฉลี่ย = 9.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.77		

1.4 ต้นสังกัดของโรงเรียน

จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน เป็น โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน

การศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน ประกอบด้วยความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน และความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน

2.1 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน

ได้กำหนดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้ยุทธกรมีความภาคภูมิใจในอาชีพยุทธกร (ค่าเฉลี่ย 4.02) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้รู้จักการทำงานเป็นกลุ่มคณะ (ค่าเฉลี่ย 4.01) รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 3.99) รู้จักช่วยเหลือตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.96) การดำเนินงานกลุ่มยุทธกรเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.91) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่ม ทำให้รู้สึกถึงความสำคัญของการเกษตรที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์ (ค่าเฉลี่ย 3.90) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.89) และการร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตรตามความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 3.55)

ความคิดเห็นระดับปานกลาง ได้แก่ การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการรับการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.30) รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

N=110

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น (เห็นด้วย)					Mean (SD)	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
จำนวน (ร้อยละ)								
1. การดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร เป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร	3 (2.7)	3 (2.7)	20 (18.2)	59 (53.6)	25 (22.7)	3.91 (0.87)	มาก	5
2. การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่ม ทำให้รู้สึกถึงความสำคัญของการเกษตรที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์	3 (2.7)	4 (3.6)	25 (22.7)	47 (42.7)	31 (28.2)	3.90 (0.95)	มาก	6
3. การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการ								
3.1 รับการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีการเกษตร	2 (1.8)	12 (10.9)	60 (54.5)	23 (20.9)	13 (11.8)	3.30 (0.88)	ปานกลาง	9
3.2 ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร ตามความสนใจ	2 (1.8)	4 (3.6)	52 (47.3)	35 (31.8)	17 (15.5)	3.55 (0.86)	มาก	8
4. การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้ท่านรู้จัก								
4.1 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	1 (0.9)	5 (4.5)	25 (22.7)	42 (38.2)	37 (33.6)	3.99 (0.91)	มาก	3
4.2 ช่วยเหลือตนเอง	1 (0.9)	2 (1.8)	29 (26.4)	46 (41.8)	32 (29.1)	3.96 (0.85)	มาก	4
4.3 ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น	2 (1.8)	5 (4.5)	29 (26.4)	41 (37.3)	33 (30.0)	3.89 (0.95)	มาก	7
4.4 การทำงานเป็นกลุ่มคณะ	1 (0.9)	2 (1.8)	29 (26.4)	41 (37.3)	37 (33.6)	4.01 (0.87)	มาก	2
5. การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้ยูวเกษตรกรมีความภาคภูมิใจในอาชีพการเกษตร	4 (3.6)	2 (1.8)	22 (20.0)	42 (38.2)	40 (36.4)	4.02 (0.99)	มาก	1

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น (เห็นด้วย) ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย

2.61 - 3.40 = ปานกลาง 3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

2.2 การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

ได้กำหนดระดับการปฏิบัติออกเป็น 3 ระดับ คือ ประจำ บางครั้ง และไม่เคย ผลการศึกษาแสดงให้เห็นข้อมูลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน โดยเรียงลำดับระดับการปฏิบัติ ดังนี้

2.2.1 ระดับการปฏิบัติประจำ จำนวน 3 อันดับ ได้แก่ ร้อยละ 48.2 มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสภายูวเกษตรกรเป็นไปตามระเบียบที่กลุ่มยูวเกษตรกรกำหนด ร้อยละ 43.6 มีการกำหนดแผนการดำเนินงานและมอบหมายผู้เกี่ยวข้องซึ่งดำเนินการตามแผนงาน และร้อยละ 24.5 คณะกรรมการสภายูวเกษตรกรทุกคนมีการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการทุกตำแหน่งตามลำดับ

2.2.2 ระดับการปฏิบัติเป็นบางครั้ง สูงสุดจำนวน 3 อันดับ ได้แก่ ร้อยละ 60 คณะกรรมการสภายูวเกษตรกรทุกคนมีการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการทุกตำแหน่ง ร้อยละ 58.2 คณะกรรมการสภายูวเกษตรกรทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และร้อยละ 55.5 การวิเคราะห์จุดอ่อนของกลุ่มเพื่อหาข้อแก้ไขและนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน

2.2.3 ไม่เคยปฏิบัติ สูงสุดจำนวน 3 อันดับ ได้แก่ ร้อยละ 62.7 การบันทึกข้อมูลการประชุมสภายูวเกษตรกรภายในโรงเรียน ร้อยละ 44.5 การใช้เวทีการประชุมสภายูวเกษตรกรในการกำหนดแผนงานและรายงานผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และร้อยละ 42.7 การใช้เวทีการประชุมสภายูวเกษตรกรในการร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดระหว่างการทำกิจกรรม

ตารางที่ 4.5 การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

ประเด็นการปฏิบัติตามหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)		
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย
1. คณะกรรมการสภายูวเกษตรกรทุกคน			
1.1 มีหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน	25 (22.7)	64 (58.2)	21 (19.1)
1.2 มีการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการทุกตำแหน่ง	27 (24.5)	66 (60.0)	17 (15.5)
2. การกำหนดระเบียบและข้อตกลงที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม	23 (20.9)	58 (52.7)	29 (26.4)
3. การวิเคราะห์จุดอ่อนของกลุ่มเพื่อหาข้อแก้ไขและนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน	20 (18.2)	61 (55.5)	29 (26.4)

N=110

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

N=110

ประเด็นการปฏิบัติตามหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)		
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย
4. การบันทึกข้อมูลการประชุมสภาผู้แทนราษฎรภายในโรงเรียน	16 (14.5)	25 (22.7)	69 (62.7)
5. การเลือกตั้งคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปตามระเบียบที่กลุ่ม ผู้แทนราษฎรกำหนด	53 (48.2)	32 (29.1)	25 (22.7)
6. การใช้เวทีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในการ			
6.1 กำหนดแผนงาน	16 (14.5)	45 (40.9)	49 (44.5)
6.2 รายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ	23 (20.9)	38 (34.5)	49 (44.5)
6.3 ร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดระหว่างการทำกิจกรรม	22 (20.0)	41 (37.3)	47 (42.7)
7. การกำหนดแผนการดำเนินงานและมอบหมายผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ ตามแผนงาน	48 (43.6)	37 (33.6)	25 (22.7)

2.3 ความรู้ความเข้าใจ และการสนับสนุนกิจกรรมของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงาน ของกลุ่มผู้แทนราษฎรในโรงเรียน

2.3.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มผู้แทนราษฎรของครูที่ปรึกษา จากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษากลุ่มผู้แทนราษฎร พบว่า มีความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มผู้แทนราษฎร ว่าหมายถึงเด็กและเยาวชนอายุ 10 – 25 ปี ที่สนใจทำกิจกรรมรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อรับบริการความรู้ทางการเกษตร และรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมทางการเกษตร เรียนรู้ทั้งทางวิชาการและการปฏิบัติจริง และขยายผลไปสู่ครอบครัวและชุมชนต่อไป

2.3.2 การสนับสนุนของครูที่ปรึกษาในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มผู้แทนราษฎรในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษากลุ่มผู้แทนราษฎร พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนมีการสนับสนุนการทำกิจกรรมด้านการเกษตรต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมเลี้ยงไก่ไข่ กิจกรรมเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ กิจกรรมเพาะเห็ดนางฟ้า เห็ดฟาง กิจกรรมปลูกผักสวนครัว และกิจกรรมทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพ โดยครูที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำและคอยเป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรม และมีคณะครูใน

โรงเรียนคอยช่วยเหลือดูแลความเรียบร้อยในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม และช่วยจัดหางบประมาณ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์มาสนับสนุนการทำกิจกรรม

2.3.3 การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาในการกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานกลุ่มยูว เกษตรกรในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกร พบว่า ที่ผ่านมาในการดำเนิน กิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกร ครูที่ปรึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมทาง การเกษตรและการจัดกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ กิจกรรมยูวเกษตรกรและวัตถุประสงค์ของกลุ่ม รวมถึงคอยควบคุมดูแลการทำกิจกรรมให้เป็นไป ด้วยความเรียบร้อย

2.4 การสนับสนุนกิจกรรมยูวเกษตรกรในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 แห่ง มีการสนับสนุน กิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกรเป็นประจำต่อเนื่องทุกปี โดยมีนโยบายในการสนับสนุนการดำเนิน กิจกรรมยูวเกษตรกรในโรงเรียน สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ครู นักเรียน ได้เรียนรู้และในการทำกิจกรรมเกษตร อย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้เป็นวิชาชุมนุม เพื่อให้กลุ่มยูวเกษตรกรได้ทำกิจกรรมกลุ่มและเรียนรู้ด้าน การเกษตร
- 2) มีการจัดทำแผนงานโครงการรองรับการจัดการเรียนการสอนทุกชั้นเรียน พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกร
- 3) ส่งเสริมและขยายผลการดำเนินกิจกรรมยูวเกษตรกรใน โรงเรียน มีการจัดหา แหล่งงบประมาณมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมอยู่เสมอ
- 4) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างทัศนคติที่ดีในการทำการเกษตร สนับสนุนและ ให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ มีการยกย่องยูวเกษตรกรดีเด่น

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

3.1 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนตามความคิดเห็นของ สมาชิก

ได้กำหนดระดับปัญหาการดำเนินงานออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับปัญหาน้อย ที่สุด น้อย ปานกลาง มากและมากที่สุด ผลการศึกษาแสดงให้เห็นข้อมูลปัญหาการดำเนินงาน เมื่อพิจารณาปัญหาในแต่ละประเด็นพบว่า สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรให้ความคิดเห็นในประเด็น ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับปานกลาง มี 2 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกไม่

เข้าใจถึงกระบวนการในการทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.73) และวัสดุอุปกรณ์มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 2.63) ตามลำดับ

ความคิดเห็นในประเด็นปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรในระดับน้อย มี 5 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกไม่มีเวลาในการทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.59) เงินทุนในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.54) สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 2.26) อายุของสมาชิกยุทธกรมีความแตกต่างกันมาก (ค่าเฉลี่ย 2.25) และปัญหากลุ่มมีจำนวนสมาชิกมากเกินไป (ค่าเฉลี่ย 2.14) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.6 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน

N=110

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา					Mean (SD)	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)							
1. วัสดุอุปกรณ์มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	31 (28.2)	20 (18.2)	30 (27.3)	17 (15.5)	12 (10.9)	2.63 (1.33)	ปานกลาง	2
2. เงินทุนในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ	33 (30.0)	31 (28.2)	19 (17.3)	8 (7.3)	19 (17.3)	2.54 (1.43)	น้อย	4
3. อายุของสมาชิกยุทธกรมีความแตกต่างกันมาก	40 (36.4)	23 (20.9)	33 (30.0)	8 (7.3)	6 (5.5)	2.25 (1.18)	น้อย	6
4. กลุ่มมีจำนวนสมาชิกมากเกินไป	36 (32.7)	42 (38.2)	19 (17.3)	7 (6.4)	6 (5.5)	2.14 (1.11)	น้อย	7
5. สมาชิกไม่เข้าใจถึงกระบวนการในการทำกิจกรรม	16 (14.5)	18 (16.4)	60 (54.5)	12 (10.9)	4 (3.6)	2.73 (0.97)	ปานกลาง	1

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของระดับของปัญหา ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง 3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N=110

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา					Mean (SD)	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)							
6. สมาชิกไม่มีเวลาในการทำกิจกรรม	20 (18.2)	45 (40.9)	20 (18.2)	10 (9.1)	15 (13.6)	2.59 (1.27)	น้อย	2
7. สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน	38 (34.5)	28 (25.5)	28 (25.5)	9 (8.2)	7 (6.4)	2.26 (1.20)	น้อย	3

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของระดับของปัญหา ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง 3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

3.2 ปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา

จากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษากลุ่มเยาวชนเกษตรกร พบว่า ในส่วนของการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรมักพบปัญหาการขาดองค์ความรู้ในการทำกิจกรรมด้านการเกษตร ความรู้ความเข้าใจในการปลูกพืชและการบำรุงดูแลพืช ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช สภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น สภาพดินไม่เหมาะสม ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ พื้นที่ทำกิจกรรมน้อย เวลาในการทำกิจกรรมไม่เหมาะสม

3.3 ปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกรตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน พบว่า ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์และกระบวนการแผนงานที่ชัดเจนของกิจกรรม ขาดประสบการณ์ในการดำเนินงานกิจกรรมกลุ่มเยาวชนเกษตรกร การปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และในการทำกิจกรรมด้านการเกษตรยังขาดองค์ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการทำกิจกรรมเกษตร อีกทั้งพบว่ามีขาดความต่อเนื่องของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน เช่น ครูผู้รับผิดชอบ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เปลี่ยนแปลงบ่อย และไม่ค่อยมีการติดตาม นอกจากนี้ยังคิดว่าโครงสร้างเวลาเรียนและสภาพพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมมีไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม

ตอนที่ 4 ความต้องการการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน

4.1 ความต้องการของสมาชิกในการพัฒนากลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน

ได้กำหนดระดับความต้องการในการพัฒนาออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความต้องการน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด โดยแบ่งการศึกษาความต้องการในการพัฒนากลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน เป็น 2 ประเด็น ได้แก่

4.1.1 ความต้องการความรู้ทั่วไปด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.82) การฝึกปฏิบัติด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.63) วัสดุอุปกรณ์ด้านการเกษตรและแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 3.40) การแปรรูปผลผลิตการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.39) และด้านปัจจัยการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.37) ตามลำดับ

4.1.2 ความต้องการด้านการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยุทธศาสตร์ พบว่า ผลการเรียนรู้ลำดับความต้องการในการพัฒนาได้ ดังนี้ การมีส่วนร่วมของสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.84) การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ค่าเฉลี่ย 3.82) การทำงานเป็นกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.79) ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน (ค่าเฉลี่ย 3.79) และความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.73) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ความต้องการของสมาชิกในการพัฒนากลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน

N=110

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ					Mean (SD)	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
จำนวน (ร้อยละ)								
1. ความต้องการความรู้ด้านการเกษตร								
1.1 ความรู้ทั่วไปด้านการเกษตร	3 (2.7)	6 (5.5)	24 (21.8)	52 (47.3)	25 (22.7)	3.82 (0.94)	มาก	1
1.2 การฝึกปฏิบัติด้านการเกษตร	5 (4.5)	2 (1.8)	42 (38.2)	41 (37.3)	20 (18.2)	3.63 (0.96)	มาก	2
1.3 การแปรรูปผลผลิตการเกษตร	3 (2.7)	14 (12.7)	48 (43.6)	27 (24.5)	18 (16.4)	3.39 (1.00)	ปานกลาง	4

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการ ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย

2.61 - 3.40 = ปานกลาง 3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

N=110

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ					Mean (SD)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)							
1.4 ปัจจัยการผลิต	5 (4.5)	13 (11.8)	44 (40.0)	32 (29.1)	16 (14.5)	3.37 (1.02)	ปานกลาง	5
1.5 วัสดุอุปกรณ์ด้าน การเกษตรและแปรรูป	7 (6.4)	13 (11.8)	40 (36.4)	29 (26.4)	21 (19.1)	3.40 (1.12)	ปานกลาง	3
2. ความต้องการด้านการดำเนินกิจกรรมกลุ่มผู้เกษตรกร								
2.1 การทำงานเป็นกลุ่ม	4 (3.6)	5 (4.5)	29 (26.4)	44 (40.0)	28 (25.5)	3.79 (1.00)	มาก	3
2.2 การมีส่วนร่วมของ สมาชิก	2 (1.8)	9 (8.2)	24 (21.8)	45 (40.9)	30 (27.3)	3.84 (0.98)	มาก	1
2.3 การช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน	6 (5.5)	9 (8.2)	23 (20.9)	33 (30.0)	39 (35.5)	3.82 (1.17)	มาก	2
2.4 ความรับผิดชอบต่อ บทบาทหน้าที่ของตน	3 (2.7)	7 (6.4)	31 (28.2)	38 (34.5)	31 (28.2)	3.79 (1.02)	มาก	3
2.5 ความต่อเนื่องในการ ดำเนินกิจกรรม	5 (4.5)	8 (7.3)	27 (24.5)	42 (38.2)	28 (25.5)	3.73 (1.07)	มาก	5

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการ ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย
2.61 - 3.40 = ปานกลาง 3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

4.2 ความต้องการของครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงานกลุ่ม ผู้เกษตรกรในโรงเรียน

จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากครูที่ปรึกษากลุ่มผู้เกษตรกร ในส่วนของ
ความต้องการการสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มผู้เกษตรกรในโรงเรียนแบ่งออกเป็น 2
ตอน ได้แก่ 1) ความต้องการในการสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มผู้เกษตรกรในโรงเรียน และ 2)
ความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มผู้เกษตรกรในโรงเรียน

4.2.1 ความต้องการเกี่ยวกับการสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร พบว่า มีความต้องการในการสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร ในส่วนของการสนับสนุนงบประมาณและความรู้ในการทำกิจกรรมทางการเกษตร เช่น วัสดุอุปกรณ์ด้านการเกษตร ปัจจัยการผลิต เมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เช่น พันธุ์ไก่ไข่ พันธุ์ปลา มีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและการแปรรูป มีการติดตามและดูแลการดำเนินกิจกรรมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

4.2.2 ความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร พบว่า มีความต้องการในการจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านการเกษตร มีการจัดศึกษาดูงานในกลุ่มยุวเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จเพื่อสร้างแรงจูงใจ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

4.3 ความต้องการของผู้บริหารเกี่ยวกับการสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ในส่วนของความต้องการการสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

4.3.1 ความต้องการเกี่ยวกับการสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ความต้องการในการสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยการผลิตในการดำเนินกิจกรรม เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในด้านการให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติด้านการเกษตร การแปรรูปและด้านอื่น ๆ

4.3.2 ความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ได้แก่ การพัฒนาให้เป็นกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นกลุ่มที่เข้มแข็ง มีการดำเนินกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สมาชิกยุวเกษตรกรมีความรักในด้านการเกษตร มีการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและด้านการแปรรูปเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ทั้งแก่สมาชิกยุวเกษตรกรและครูที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

5.1 ข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

จากการรวบรวมข้อมูลในส่วนข้อเสนอแนะในแบบสอบถามจากกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร โดยพบว่า ต้องการให้มีการสนับสนุนกิจกรรมการปลูกพืช และการเพาะเห็ด โดยต้องการเรียนรู้วิธีการปลูกพืช การดูแลรักษา จนกระทั่งเก็บผลผลิต อยากเรียนรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ รวมถึงกิจกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เกษกิจเกษตร และอยากให้มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาดำเนินจัดกิจกรรมกลุ่ม มาให้ความรู้ด้านเกษตร มาติดตามการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

5.2 ข้อเสนอแนะของครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกร พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร ได้แก่ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการเกษตรและการทำกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกรให้กับสมาชิก มีการชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรให้ชัดเจน มีการประสานความร่วมมือร่วมกันวางแผนการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกรร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ โดยมีการดูแลและติดตามจากเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง และต้องการให้หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยการผลิตในการดำเนินกิจกรรม

5.3 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ได้แก่ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร เพื่อสมาชิกได้รู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมถึงแนวทางการดำเนินงานตามกระบวนการกลุ่มยูวเกษตรกรให้ชัดเจน และอยากให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน และมีการถ่ายทอดความรู้หรือจัดให้มีการศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรและกลุ่มยูวเกษตรกรที่ประสบ

ความสำเร็จเพื่อเป็นแรงจูงใจและนำมาเป็นแนวทางแบบอย่างในการทำกิจกรรม และทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานอีกด้วย มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรเพื่อเป็นการสร้างความภูมิใจในการดำเนินงานและยังเป็นส่วนช่วยในการเข้าถึงแหล่งงบประมาณอีกด้วย

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญ จำแนกออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มเยาวชนตรกร ครูที่ปรึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และข้อมูลของโรงเรียน 2) การดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน 3) ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน 4) ความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน และ 5) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษากลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน จำนวน 4 คน และสมาชิกกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน จำนวน 110 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 117 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะคำถามทั้งแบบปลายปิด (close-ended question) และแบบปลายเปิด (open-ended question) เพื่อให้การศึกษาวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้มีการกำหนดลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งออก เป็น 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่มีการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

1.2.3 การทดสอบเครื่องมือวิจัย โดยการทดสอบความตรงของเนื้อหา และตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำไปทดสอบถามประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับประชากรที่ใช้ศึกษาจำนวน 30 คนในพื้นที่อำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จำนวน 110 คน และใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จำนวน 4 คน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน รวมประชากรทั้งหมด 117 คน โดยผู้วิจัยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์และอธิบายแบบสอบถามแต่ละข้อให้สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียน ให้เข้าใจในเนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2565

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นที่เป็นคำถามปลายปิด ใช้สถิติเชิงพรรณนาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสำหรับคำถามปลายเปิดใช้การสรุปความเนื้อหาและวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ครูที่ปรึกษา และผู้บริหารโรงเรียน

1) **ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน** พบว่าสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรมีสัดส่วน ร้อยละ 52.7 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 47.3 เป็นเพศชาย กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อายุเฉลี่ย 10.45 ปี ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร เฉลี่ย 1.47 ปี เหตุผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร ส่วนใหญ่ต้องการความรู้ การประกอบอาชีพของผู้ปกครองของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง การได้รับเงินมาโรงเรียน สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับเงินมาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ 29.36 บาท และส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนของผู้ปกครองในการเข้าร่วมกิจกรรม

2) ข้อมูลพื้นฐานของครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกร พบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 3 คน และเพศชาย จำนวน 1 คน มีอายุเฉลี่ย 48.25 ปี มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบงานกลุ่มยูวเกษตรกรเฉลี่ย 1.5 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 3 คน และจบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 1 คน วิชาเอกที่จบหลากหลาย ได้แก่ ด้านการบริหารการศึกษา คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา การเกษตร และประถมศึกษา จำนวน 1 คนเท่า ๆ กัน

3) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนและข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน พบว่าผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน เป็นเพศหญิงทั้งหมด อายุเฉลี่ย 47.33 ปี มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนโดยเฉลี่ย 9.67 ปี ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทั้งหมด และโรงเรียนมีการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกรเป็นประจำต่อเนื่องทุกปี

1.3.2 การดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

1) ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็น (เห็นด้วย) อยู่ในระดับมาก โดยเห็นด้วยในประเด็นการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตรมากที่สุด

2) การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรมีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในระดับการปฏิบัติประจำ คือ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสภายูวเกษตรกรเป็นไปตามระเบียบที่กลุ่มยูวเกษตรกรกำหนด และการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรให้ความสำคัญน้อย ระดับการปฏิบัติไม่เคยทำ คือ การบันทึกข้อมูลการประชุมสภายูวเกษตรกรภายในโรงเรียน

3) ความรู้ ความเข้าใจ และการสนับสนุนกิจกรรมของครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกรในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

(1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มยูวเกษตรกร พบว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ มีความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มยูวเกษตรกร ว่าหมายถึง เด็กและเยาวชนอายุ 10 – 25 ปี ที่สนใจทำเกษตรรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อรับบริการความรู้ทางการเกษตร และรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมทางการเกษตร เรียนรู้ทั้งทางวิชาการและการปฏิบัติจริง และขยายผลไปสู่ครอบครัวและชุมชนต่อไป

(2) การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน โดยแต่ละโรงเรียน โรงเรียนมีการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมเลี้ยงไก่ไข่ กิจกรรมเลี้ยงปลาใน

บ่อซีเมนต์ กิจกรรมเพาะเห็ดนางฟ้าเห็ดฟาง กิจกรรมปลูกผักสวนครัว และกิจกรรมทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพ โดยมีครูที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำและคอยเป็นพี่เลี้ยงในทำกิจกรรม

(3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรและการจัดกิจกรรมกลุ่ม และมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลและแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ

4) การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุทธกรของผู้บริหาร โรงเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 แห่ง มีการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุทธกรเป็นประจำต่อเนื่องทุกปี โดยมีการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมยุทธกรในโรงเรียน ได้แก่ มีการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมยุทธกรโดยจัดให้เป็นวิชาชุมนุม เพื่อให้ครู นักเรียน ได้เรียนรู้และในการทำกิจกรรมเกษตรอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการทำกิจกรรมกลุ่มและเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยติดต่อเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภายนอกมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ มีการจัดทำแผนงานโครงการรองรับการจัดการเรียนการสอนทุกชั้นเรียน พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับกิจกรรมกลุ่มยุทธกร มีการจัดหาแหล่งงบประมาณมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมอยู่เสมอ มีการยกย่องยุทธกรดีเด่น

1.3.3 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน

1) ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรในโรงเรียนตามความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มยุทธกร พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรอยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่พบปัญหาในประเด็นสมาชิกไม่เข้าใจถึงกระบวนการในการทำกิจกรรม รองลงมา คือ วัสดุอุปกรณ์มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

2) ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรในโรงเรียนตามความคิดเห็นของที่ปรึกษากลุ่มยุทธกร ปัญหาที่พบ ได้แก่ การขาดองค์ความรู้ในการทำกิจกรรมด้านการเกษตร ความรู้ความเข้าใจในการปลูกพืชและการบำรุงดูแลพืช ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช สภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น สภาพดินไม่เหมาะสม ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ พื้นที่ทำกิจกรรมน้อย เวลาในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ เป็นต้น

3) ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า กลุ่มยุทธกรและครูที่ปรึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกร การปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ และประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยุทธกร การขาดองค์ความรู้ด้านการเกษตรในการทำกิจกรรม การขาดความต่อเนื่องของผู้ที่

เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน เช่น ครูผู้รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โครงสร้างเวลาเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมไม่เพียงพอ สภาพพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมมีไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม

1.3.4 ความต้องการในการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

1) ความต้องการของสมาชิกในการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ได้แก่

(1) ความต้องการความรู้ด้านการเกษตร พบว่า สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรมีความต้องการความรู้ด้านการเกษตร อยู่ในระดับมาก คือ ความรู้ทั่วไปด้านการเกษตร และการฝึกปฏิบัติด้านการเกษตร ตามลำดับ

(2) ความต้องการด้านการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร พบว่า สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรมีความต้องการในการพัฒนาอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน และความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรม

2) ความต้องการในการสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของครูที่ปรึกษา

(1) ความต้องการในการสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน มีความต้องการในส่วนของการสนับสนุนงบประมาณและความรู้ในการทำกิจกรรมทางการเกษตร และต้องการให้มีการติดตามและดูแลการดำเนินกิจกรรมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

(2) ความต้องการในการพัฒนากิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน พบว่า มีความต้องการในการจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านการเกษตร มีการจัดศึกษาดูงานในกลุ่มยุวเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จเพื่อสร้างแรงจูงใจ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

3) ความต้องการในการสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน

(1) ความต้องการในการสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน พบว่า ต้องการให้มีการสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยการผลิตในการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในการให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

(2) ความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

พบว่า ต้องการพัฒนาให้เป็นกลุ่มยุวเกษตรกรให้เป็นกลุ่มที่เข้มแข็ง มีการดำเนินกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สมาชิกยุวเกษตรกรมีความรักในด้านการเกษตร ต้องการพัฒนาความรู้ด้านการเกษตรและด้านเทคนิคเกษตรแก่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรและครูที่ปรึกษา และมีการติดตามดูแลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

1.3.5 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

1) ข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน พบว่า ต้องการพัฒนาความรู้ด้านการเกษตรและด้านเทคนิคเกษตร ได้แก่ การปลูกพืชและดูแลรักษาพืช โรคและแมลงศัตรูพืช การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การจัดกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร และความต่อเนื่องของกิจกรรม

2) ข้อเสนอแนะของครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ได้แก่ การสร้างความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการเกษตรและการทำกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร ควรมีการประสานความร่วมมือวางแผนการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกฝ่าย มีการสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยการผลิตในการดำเนินกิจกรรม และมีการดูแลและติดตามจากเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

3) ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ได้แก่ ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร กำหนดแนวทางในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรชัดเจน มีการร่วมกันวางแผนในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน และเสนอให้มีการจัดศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรและกลุ่มยุวเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานและสร้างเครือข่ายในการดำเนินงาน

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร ครูที่ปรึกษา และผู้บริหารโรงเรียน

จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพฐ. ทั้งหมด สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรมีสัดส่วนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 52.7 และร้อยละ 47.3 ตามลำดับ) สอดคล้องกับ วนิดา ชุมคง (2563, น.44) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดชุมพร พบว่า สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนมีสัดส่วนของเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 57.2 และร้อยละ 42.8) และ สุทิน จันอิน (2558, น.62) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท พบว่า สมาชิกเยาวชนเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับรางวัลร้อยละ 66.7 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 33.3 เป็นเพศชาย

สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรอายุเฉลี่ย 10.45 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สอดคล้องกับ สุทิน จันอิน (2558, น. 62) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท พบว่า สมาชิกเยาวชนเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับรางวัล ร้อยละ 39.2 อายุ 10 -11 ปี มีอายุเฉลี่ย 12.33 ปี และมีอายุต่ำสุด 9 ปี อายุสูงสุด 15 ปี

สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร เป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรเฉลี่ย 1.47 ปี ส่วนใหญ่มีบทบาทหน้าที่เป็นสมาชิกกลุ่ม สอดคล้องกับ ธัญลักษณ์ มณีวรรณ (2558, น.46) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดลำปาง พบว่า สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนส่วนมาก ร้อยละ 66.5 มีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยบทบาทตำแหน่งของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรทุกกลุ่มจะประกอบด้วย ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน ปฏิคม 1 คน และเหรัญญิก 1 คน ส่วนสมาชิกที่เหลือจะมีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรส่วนใหญ่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเยาวชนเกษตรกรเพราะต้องการความรู้ด้านการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ ณิชภัทร ก้านนท์ (2555, น.80) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน กรณีศึกษากลุ่มเยาวชนเกษตรกร โรงเรียนบ้านบุงคล้า ตำบลบุงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สมาชิกเยาวชนเกษตรกรส่วนใหญ่สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเพราะต้องการความรู้ การประกอบอาชีพของผู้ปกครองของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้การประกอบอาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกร แต่สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีความสนใจที่จะเรียนรู้ด้านการเกษตรแสดงให้เห็นถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อการทำการเกษตร ยังมีความสนใจต้องการความรู้ด้านการเกษตรไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ วิไลวรรณ แผ่นสุระ (2558, น.245-246) ศึกษาความสนใจและความต้องการของเยาวชนในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร กรณีศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีความสนใจในการทำอาชีพการเกษตร เนื่องจากได้ทดลองปลูกพืชใหม่จึงสนุกกับการลงมือทำถึงแม้ว่าจะไม่มีรายได้มากมายแต่ได้บริโภคเองในครัวเรือน

ครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 48.25 ปี มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบงานกลุ่มยุวเกษตรกรเฉลี่ย 1.5 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี วิชาเอกที่จบ ได้แก่ ด้านเกษตร ด้านบริหารการศึกษา คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา และประถมศึกษา สอดคล้องกับ ครุณี ส่งเสริม (2556, น.57) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และวิชาเอกที่จบส่วนใหญ่ไม่ได้จบด้านเกษตรโดยตรง ทำให้มีความต้องการในการพัฒนาความรู้และการฝึกปฏิบัติด้านการเกษตร เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

2.2 การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

2.2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ประเด็นความคิดเห็นที่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยระดับมาก คือ ประเด็นการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ รัชฎ์ลักษณ์ มณีวรรณ (2557, น.82) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดลำปาง พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร และประเด็นที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการรับการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตร แสดงให้เห็นว่า ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรที่ผ่านมายังไม่สามารถตอบโจทย์การเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีแก่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรได้ตามที่ต้องการมากนัก

ในส่วนการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรมีระดับการปฏิบัติที่ปฏิบัติเป็นประจำ คือ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสภายุวเกษตรกรเป็นไปตามระเบียบที่กลุ่มยุวเกษตรกรกำหนด และระดับการปฏิบัติที่ไม่เคยทำหรือให้ความสำคัญน้อย คือ การบันทึกข้อมูลการประชุมสภายุวเกษตรกรภายในโรงเรียน แสดงให้เห็นว่า สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร มีการ

เลือกตั้งคณะกรรมการสภายวเกษตรกรเป็นประจำ การทำงานกลุ่มค่อนข้างดีเนื่องจากสมาชิกยวเกษตรกรได้รับการชี้แนะจากครูที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่ทำให้ได้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง

2.2.2 ความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของกลุ่มยวเกษตรกรในโรงเรียนของครูที่ปรึกษายวเกษตรกรและผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษากลุ่มยวเกษตรกรส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มยวเกษตรกรในโรงเรียน โดยในแต่ละโรงเรียนมีการดำเนินกิจกรรมยวเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ทั้งการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยวเกษตรกรและกิจกรรมด้านการเกษตรโดยกิจกรรมด้านการเกษตรที่มี ได้แก่ กิจกรรมเลี้ยงไก่ไข่ กิจกรรมเลี้ยงปลาอุกในบ่อซีเมนต์ กิจกรรมเพาะเห็ดนางฟ้าเห็ดฟาง กิจกรรมปลูกผักสวนครัว และกิจกรรมทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพ

2.2.3 การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานกลุ่มยวเกษตรกร ครูที่ปรึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรและการจัดกิจกรรมกลุ่ม และมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลและแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรม โดยร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมาชิกกลุ่มยวเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และผู้บริหารโรงเรียน สอดคล้องกับ ชิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546, น.71) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกทุกคนควรร่วมมือกันมีส่วนร่วมเสนอและออกความคิดเห็นในการดำเนินงานเพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงในการทำงาน

2.2.4 นโยบายในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมยวเกษตรกรในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมยวเกษตรกรโดยจัดให้เป็นวิชาชุมนุม เพื่อให้ครู นักเรียน ได้เรียนรู้และการทำกิจกรรมเกษตรอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการทำกิจกรรมกลุ่มและเรียนรู้ด้านการเกษตร โดยติดต่อเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภายนอกมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ มีการจัดทำแผนงานโครงการรองรับการจัดการเรียนการสอนทุกชั้นเรียน พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับกิจกรรมกลุ่มยวเกษตรกร มีการจัดหาแหล่งงบประมาณมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมอยู่เสมอ มีการยกย่องยวเกษตรกรดีเด่น แสดงให้เห็นได้ว่า ถ้าโรงเรียนให้การสนับสนุนการทำกิจกรรมจะทำให้การดำเนินงานกลุ่มยวเกษตรกรมีความต่อเนื่องและสมาชิกกลุ่มยวเกษตรกรจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากขึ้นด้วย สอดคล้องกับ ชิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546, น.72-74) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกที่ได้รับการสนับสนุนใจจากผู้บริหารมากจะมีส่วนร่วมในงานยวเกษตรกรมากกว่าสมาชิกยวเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนน้อย

2.3 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

ปัญหาตามความคิดเห็นของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ สมาชิกไม่เข้าใจถึงกระบวนการในการทำกิจกรรม รองลงมา คือ วัสดุอุปกรณ์มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานแสดงให้เห็นว่า สมาชิกส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจขั้นตอนการทำกิจกรรม การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม แต่เป็นการทำกิจกรรมตามที่ครูที่ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่แนะนำ ส่วนปัญหาวัสดุอุปกรณ์มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน วัสดุอุปกรณ์เก่า ชำรุด ไม่สามารถนำมาใช้ในการทำกิจกรรมได้ สอดคล้องกับ ครุณี ส่งเสริม (2556, น. 35) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดอุบลราชธานีพบว่า ปัญหาของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร มีดังนี้ ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ด้านการเกษตร ไม่มีปัจจัยการผลิต ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ด้านเคหกิจเกษตร ไม่มีความรู้ด้านการเกษตร ไม่มีทักษะด้านการฝึกปฏิบัติ ไม่มีความรู้ด้านเคหกิจเกษตร ปัญหาการเข้าร่วมในกิจกรรม ปัญหาความรับผิดชอบต่อกัน ปัญหาการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปัญหาไม่มีเงินเชื่อ ปัญหาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ตามลำดับ

ปัญหาตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกรในการดำเนินงาน ได้แก่ การขาดองค์ความรู้ในการทำกิจกรรมด้านการเกษตร เนื่องจากไม่ได้จบการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรโดยตรงยังขาดทักษะและความรู้ ความเชี่ยวชาญในการทำกิจกรรมด้านการเกษตร ทำให้เมื่อต้องเป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรมด้านการเกษตรต้องมีการหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อคอยให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมให้กับสมาชิก และเวลาในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ เนื่องจากครูที่ปรึกษาบางคนมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบหลายอย่างทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการร่วมทำกิจกรรมหรือการติดตามกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในการดำเนินงาน พบว่า ในการดำเนินงานกระบวนการกลุ่มยูวเกษตรกร ครูที่ปรึกษาและสมาชิกบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของกลุ่มยูวเกษตรกร การปฏิบัติตามบทบาท และหน้าที่ของตนเอง เนื่องจากประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกรน้อย และครูที่ปรึกษาไม่ได้จบด้านการเกษตรมาโดยตรงทำให้ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำการ จึงต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคอยเข้ามาเป็นที่ปรึกษา คอยให้คำปรึกษาและแนะนำในการดำเนินกิจกรรม สอดคล้องกับ ปุณยวีศิ์ เกิดศิริ (2558, น.3) ศึกษาบทบาทของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรต่อการส่งเสริมการเกษตรในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาในการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกร มาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่ได้เข้ามาดูแลให้คำปรึกษา

แนะนำ สมาชิกยังขาดความรู้ทักษะและประสบการณ์ในด้านการเกษตรและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม บางส่วนขาดความกระตือรือร้นเนื่องจากขาดแรงผลักดันของหน่วยงาน

2.4 ความต้องการการสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน

สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีความต้องการความรู้ด้านการเกษตร อยู่ในระดับมาก โดยต้องการเรียนรู้ในเรื่อง ความรู้ทั่วไปด้านการเกษตร และการฝึกปฏิบัติด้านการเกษตร ตามลำดับ และมีความต้องการในการพัฒนากิจกรรมดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรในระดับมากในประเด็น การมีส่วนร่วมของสมาชิก การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน สอดคล้องกับ สุทิน จันอิน (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัด ชัยนาท พบว่า คณะกรรมการและสมาชิกเกษตรกรเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ควรมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรให้มีความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของความต้องการในการสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร ของผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ปรึกษากลุ่มเกษตรกร พบว่า ต้องการให้มีการสนับสนุนงบประมาณ ปัจจัยการผลิต สอดคล้องกับ ดร.ณิ สงเสริม (2556, น.53) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โรงเรียนมีความต้องการในการสนับสนุนด้านงบประมาณและปัจจัยมากกว่าการฝึกปฏิบัติ การดำเนินงานและความรู้ความเข้าใจในการทำกิจกรรมทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านการเกษตร โดยต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมกลุ่มถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติด้านการเกษตร การแปรรูป และต้องการให้มีการติดตามและดูแลการดำเนินกิจกรรมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของความต้องการในการพัฒนากิจกรรมดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ปรึกษากลุ่มเกษตรกร พบว่า ต้องการให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีความรักในด้านการเกษตร มีความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตร โดยต้องการให้มีการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรจากเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการจัดศึกษาดูงานกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จเพื่อสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงาน เกิดการพัฒนาเกษตรกรให้เข้มแข็ง และต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมและติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ชัยลักษณ์ มณีวรรณ (2557, น.83) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดลำปาง พบว่าแนวทางในการพัฒนากลุ่มเกษตรกร คือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคอยให้คำปรึกษาแนะนำและชี้แนะแนว

ทางการดำเนินงานกลุ่ม ส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน วางแผนการดำเนินงานเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง เพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมมากขึ้นและแนะนำให้มีการศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์

2.5 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกกลุ่มยุทธกร ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเสนอแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน ได้แก่ การสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการกลุ่มยุทธกรบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มยุทธกร และครูที่ปรึกษากำหนดแนวทางในการดำเนินงานกลุ่มยุทธกรชัดเจน มีการร่วมกันวางแผนในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตในการดำเนินกิจกรรม และต้องการพัฒนาความรู้ทักษะด้านการเกษตรและด้านเคหกิจเกษตร ได้แก่ การปลูกพืชและดูแลรักษาพืช โรคและแมลงศัตรูพืช การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ เคหกิจเกษตร และเสนอให้มีการจัดศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรและกลุ่มยุทธกรที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานและสร้างเครือข่ายในการดำเนินงาน สอดคล้องกับ สัญญา สิ่งใจ (2559, น.115) ศึกษาความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรของโครงการยุทธกรในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ เสนอแนวทางในการพัฒนากลุ่มยุทธกร ควรสนับสนุนให้วิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้านมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้กับนักเรียนและครูและประสานงานกับหน่วยงานภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุทธกรในโรงเรียนพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มยุทธกร

1) จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรยังให้ความสำคัญกับการบันทึกข้อมูลการประชุมสภายุทธกรภายในโรงเรียนน้อย ระดับการปฏิบัติน้อย จึงควรมีการฝึกให้สมาชิกกลุ่มยุทธกรเห็นความสำคัญของการจดบันทึกข้อมูล และให้มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

2) จากการศึกษาพบว่า สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรเห็นความสำคัญในการร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกรเป็นการส่งเสริมให้ยูวเกษตรกรมีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการดำเนินกลุ่มยูวเกษตรกรที่ผ่านมาทำให้สมาชิกเห็นถึงความสำคัญของอาชีพเกษตรกร และมีทัศนคติที่ดีในด้านการเกษตร ดังนั้นจึงควรมีการถ่ายทอดความรู้และทัศนคติที่ดีส่งต่อจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องเพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง

3) การสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในกลุ่มยูวเกษตรกร เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อครูที่ปรึกษา

1) ครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกรบางรายอาจยังไม่เข้าใจในกระบวนการกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกรที่ชัดเจน ทำให้การดำเนินงานกิจกรรมกลุ่มและการพัฒนากลุ่มไม่ค่อยต่อเนื่อง จึงควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์ และกระบวนการของกิจกรรมให้ชัดเจน เพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้

2) จากการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาด้านการเกษตรมาโดยตรงทำให้เมื่อต้องเป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรมด้านเกษตรยังขาดทักษะความรู้และความเชี่ยวชาญทำให้การทำกิจกรรมเกษตรไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ ขาดความมั่นใจในการดำเนินการ และการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมแก่สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร ดังนั้น ครูที่ปรึกษาอาจต้องมีการพัฒนาความรู้ด้านเกษตรเพิ่มเติมด้วยตนเอง และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกรเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเกษตรและถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มยูวเกษตรกร

3) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร โดยวางแผนการดำเนินงานร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษา สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรม

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารโรงเรียน

1) จากการศึกษาพบว่า งบประมาณในการสนับสนุนการทำกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกรไม่เพียงพอ จึงควรมีการสนับสนุนงบประมาณหรือจัดหาแหล่งงบประมาณ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

2) ควรมีการจัดกิจกรรมศึกษาคุณแลกลเปลี่ยนเรียนรูระหว่างกลุ่มยูวเกษตรกร เพื่อสร้างแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างในการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกร

3) การจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรให้เพียงพอและต่อเนื่อง ปรับเวลาเรียนให้สอดคล้องกับการทำกิจกรรม บูรณาการกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของวิชาเรียน

3.1.4 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) จากการศึกษาพบว่า กลุ่มยูวเกษตรกรต้องการความรู้ด้านการเกษตร การฝึกปฏิบัติด้านการเกษตร และเคหกิจเกษตร ดังนั้นทางเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าไปให้คำปรึกษาและคอยแนะนำการดำเนินงาน อบรมถ่ายทอดความรู้พัฒนาความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและการปฏิบัติเพื่อให้กิจกรรมประสบความสำเร็จโดยอาจบูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวิชาเรียน

2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานยูวเกษตรกร เข้าใจในวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับกลุ่มยูวเกษตรกร เพื่อให้สามารถนำไปถ่ายทอดและปฏิบัติได้ถูกต้อง

3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรมีการเข้าพบปะติดตามการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คอยเป็นที่เล็งเห็นแนะนำการดำเนินงาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาการดำเนินงาน โดยมีการประสานงานร่วมมือกับทางกลุ่มยูวเกษตรกร ครูที่ปรึกษา และผู้บริหารโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

4) การประชาสัมพันธ์เผยแพร่การดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรให้เป็นที่รู้จัก เพื่อเป็นการยกย่องและสร้างความภาคภูมิใจการดำเนินงานให้กับกลุ่มยูวเกษตรกร มีการเข้าร่วมการประกวดกลุ่มยูวเกษตรกร ที่ปรึกษากลุ่มยูวเกษตรกร และสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร เพื่อเป็นการกระตุ้นและได้พัฒนาการดำเนินงาน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งงบประมาณในการดำเนินงานอีกด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานให้กับกลุ่มยูวเกษตรกรกลุ่มอื่นๆ

3.2.2 ควรมีการศึกษานโยบายและการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยูว
เกษตรกร การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม
และพัฒนางานด้านเกษตรกรต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

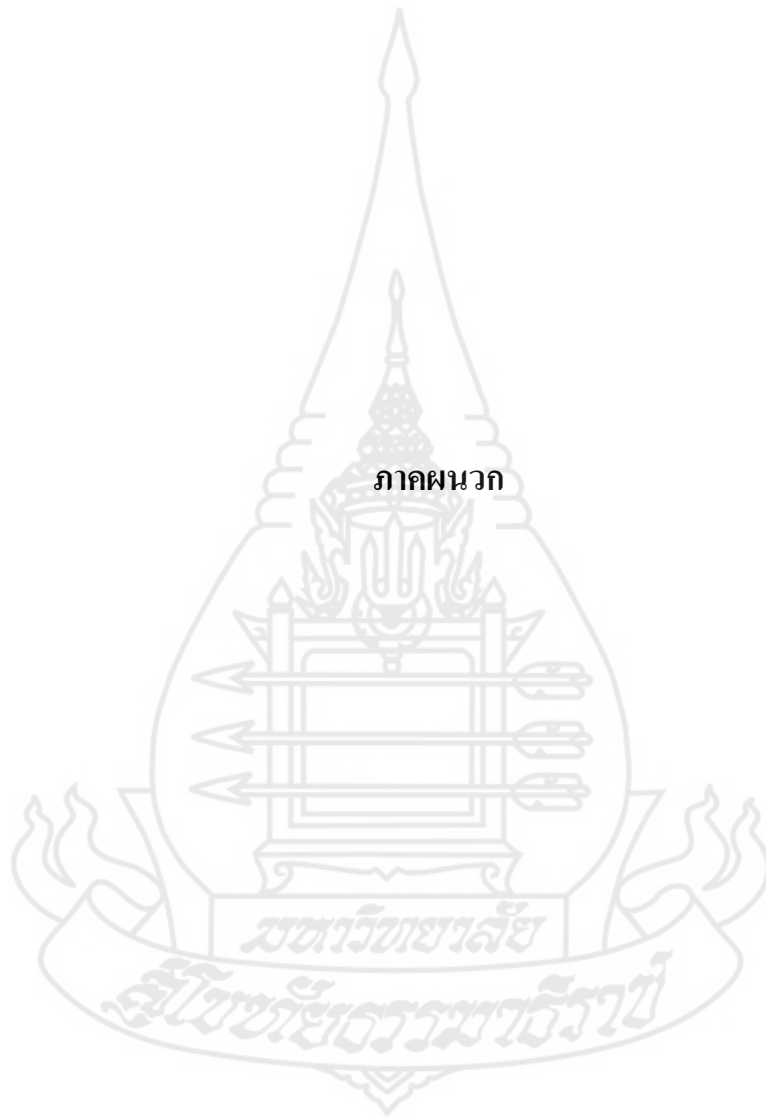
- กฐิน ศรีมงคล. (2542). *การส่งเสริมยุวเกษตรกร*. ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กมลฉัตร กลัดแก้ว. (2559). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่ออาชีพเกษตรกรรมของยุวเกษตรกรในอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). *กรมส่งเสริมการเกษตรเข้าพัฒนาเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนหวังให้สืบทอดอาชีพทางการเกษตร* สืบค้นจาก <https://secreta.doae.go.th/?p=5864>
- _____. (2561). *คู่มือการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2554). *คู่มือการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร (สำหรับเจ้าหน้าที่)*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2540). *การสัมมนาหัวหน้างานสถาบันระดับอำเภอ หลักสูตรการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและการสร้างผู้นำ*. สำนักงานส่งเสริมการเกษตร ภาคเหนือ.
- กอบลาภ อารีศรีสม. (2557). *การพัฒนาบทบาทกลุ่มยุวเกษตรกรต่อการส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนบน* (คุชฎินิพนธ์ปริญญาปรัชญาคุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- โกวิท พวงงาม. (2554). *การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน* สืบค้นจาก www.idis.ru.ac.th
- จำเนียร ช่วงโชติ. (2528). *ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล*. กรุงเทพมหานคร ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชูเกียรติ รักซ้อน. (2532). *หลักการส่งเสริมการเกษตรทั่วไป*. นครปฐม : ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ กำแพงแสน.
- ณภัทร ถ้านนท์. (2555). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนกรณีศึกษากลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนบ้านบุงคล้า ตำบลบุงคล้า อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์*. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ดรุณี ส่งเสริม. (2556). *การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดอุบลราชธานี* (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ดารา ทีปะลา. (2538). *การศึกษาการพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพมหานคร:สถาบันราชภัฏ.

- คุณเต๋ว วงศ์ภักดิ์. (2536). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี*(วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,เชียงใหม่
- คุณฉวี ณ ลำปาง. (2553) . *เอกสารฝึกอบรมหลักสูตร การเสริมทักษะด้านการส่งเสริมการประมง. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ทำนอง สิงคาลวนิช. (2525) . *ความหมายปรัชญา นโยบายและวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการเกษตร.* เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์.
- ชัยลักษณ์ มณีวรรณ. (2557). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดลำปาง.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ธิดาวดี เหลืองชนะโกก. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2561). *แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนา. ในประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา (หน่วยที่ 3, น. 10-40).* นนทบุรี:มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช
- บุญทวี จำปา. (2548). *การใช้แนวทางการส่งเสริมแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน : ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการจัดการที่ดินบนพื้นที่ลาดชันในประเทศไทย .* มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์/กรุงเทพฯ.
- บุญธรรม จิตต่อนันต์. (2536). *ส่งเสริมการเกษตร.* กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2561). *การพัฒนากลุ่มและเครือข่ายในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. ในประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- ปวีต ถมยาวิตช์. (2528). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรจังหวัดกาญจนบุรี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ปัญญาผล บุญชู. (2525). *การส่งเสริมการเกษตรโดยการวิจัยระบบการทำฟาร์ม.* สงขลา: คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ปุ่นยวีร์ เกิดศรี. (2558). บทบาทของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรต่อการส่งเสริมการเกษตรในอำเภอแม่
 าย จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้,
 เชียงใหม่.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชานีประศาสน์. (2545). *ระเบียบวิธีการวิจัย*, กรุงเทพมหานคร:
 พิมพ์ดีการพิมพ์.
- วนรัตน์ คำกล่อมใจ. (2557). รายงานการวิจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้กลุ่มยุวเกษตรกรแบบมี
 ส่วนร่วม กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนท่อมป่า ตำบลท่อมนางาม อำเภอโนนสะอาด จังหวัด
 อุดรธานี. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุดรธานี.
- วนิดา ชุมคง. (2562). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนตำรวจตระเวน
 ชายแดน จังหวัดชุมพร (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต).
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, นนทบุรี.
- วิจิตร อวาทกุล. (2535). *หลักการส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุกกุล. (2548). *กระบวนการกลุ่ม*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วิลัยวรรณ แผลสุระ. (2558). ความสนใจและความต้องการของเยาวชนในการประกอบอาชีพด้าน
 การเกษตร:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ.
 วารสารรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, 4(1), 245-246.
- วิระชัย เข็มวงษ์. (2546). ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มยุว
 เกษตรกรจังหวัดราชบุรี(วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , กรุงเทพมหานคร
- สนธยา พลศรี. (2545). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สัญญา สิงห์ใจ และบุศรา ลีมนิรันดร์กุล. (2561). ความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตร
 ของโครงการยุวเกษตรกรใน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่. วารสารเกษตร
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 34(3): 491-500.
- สัญญา สิงห์ใจ. (2559). ความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรของโครงการยุว
 เกษตรกรในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
 มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , เชียงใหม่
- สารานุกรมเสรี. (2556). *ยุวเกษตรกร* สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki>
- สุดารัตน์ สุดจินดา และสาวิตรี รังสิภัทร (2561). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม
 ยุวเกษตรกร โรงเรียนประชามงคล อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี. แก่นเกษตร 46 (3)
 : 429-438

- สุทิน จันอิน. (2557). การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท (วิทยานิพนธ์ปริญญา
เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, นนทบุรี
- สุรพงษ์ คงสัตย์, และธีรชาติ ชรรวมวงศ์. (2551). การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC).
สืบค้นจาก http://mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=%20656&articlegroup_id=146.2551.
- สำนักงานเกษตรอำเภอสทิงพระ. (2564). แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอปี 2561-2565 (ฉบับ
ทบทวนปี 2564). สงขลา: สำนักงานเกษตรอำเภอสทิงพระ.
- สำนักเลขานุการกรม กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). กรมส่งเสริมการเกษตรเข้าพัฒนายุวเกษตรกร
ในโรงเรียนหวังให้สืบทอดอาชีพทางการเกษตร สืบค้นจาก [https://secreta.doae.go.th/
?p=5864](https://secreta.doae.go.th/?p=5864).

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

ราชภัฏนครราชสีมา

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามสำหรับสมาชิกยูวเกษตรกร

แบบสอบถามการวิจัยวิทยานิพนธ์
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในพื้นที่
อำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา
(สำหรับสมาชิกยุวเกษตรกร)

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกยุวเกษตรกร

1. เพศ () 1.1 ชาย () 1.2 หญิง
2. ขณะนี้ท่านกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้น
3. อายุ ปี
4. ท่านเป็นสมาชิกยุวเกษตรกรมาแล้ว ปี
5. ท่านเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 5.1 ต้องการความรู้ () 5.2 ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
 - () 5.3 เพื่อนชักชวน () 5.4 อาจารย์ที่ปรึกษาชักชวน
 - () 5.5 อื่น ๆ (ระบุ)
6. ท่านมีบทบาทหน้าที่อะไรในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร
 - () 6.1 ประธาน () 6.2 รองประธาน () 6.3 เลขานุการ
 - () 6.4 ปฏิคม () 6.5 ทรัพย์สิน () 6.6 สมาชิก
7. ครอบครัวของท่านประกอบอาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 7.1 เกษตรกรรม () 7.2 ค้าขาย
 - () 7.3 รับจ้าง () 7.4 ข้าราชการ
 - () 7.5 อื่น ๆ (ระบุ)
8. ท่านได้รับเงินมาโรงเรียนวันละ บาท
9. การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร
 - () 9.1 อนุญาตทุกครั้ง () 9.2 อนุญาตบางครั้ง () 9.3 ไม่อนุญาต

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของกลุ่มยุทธกร

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยุทธกร

ประเด็นการดำเนินงานของกลุ่ม	ระดับความคิดเห็น (เห็นด้วย)				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1.1 การดำเนินงานกลุ่มยุทธกรเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร					
1.2 การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่ม ทำให้รู้สึกถึงความสำคัญของการเกษตรที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์					
1.3 การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการ					
1.3.1 รับการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตร					
1.3.2 ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตรตามความสนใจ					
1.4 การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้ท่านรู้จัก					
1.4.1 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
1.4.2 ช่วยเหลือตนเอง					
1.4.3 ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น					
1.4.4 การทำงานเป็นกลุ่มคณะ					
1.5 การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้ยุทธกรมีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร					
1.6 อื่น ๆ ระบุ					

2. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มเยาวชนสตรีกร

ประเด็นการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ		
	ประจำ (3)	บางครั้ง (2)	ไม่เคย (1)
2.1 คณะกรรมการสภาเยาวชนสตรีกรทุกคน			
2.1.1 มีหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน			
2.1.2 มีการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการทุกตำแหน่ง			
ท่านมีส่วนร่วมการดำเนินงานในประเด็นต่อไปนี้เพียงใด			
2.2 การกำหนดระเบียบและข้อตกลงที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม			
2.3 การวิเคราะห์จุดอ่อนของกลุ่มเพื่อหาข้อแก้ไขและนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน			
2.4 การบันทึกข้อมูลการประชุมสภาเยาวชนสตรีกรภายในโรงเรียน			
2.5 การเลือกตั้งคณะกรรมการสภาเยาวชนสตรีกรเป็นไปตามระเบียบที่กลุ่มเยาวชนสตรีกรกำหนด			
2.6 การใช้เวทีการประชุมสภาเยาวชนสตรีกรในการ			
2.6.1 กำหนดแผนงาน			
2.6.2 รายงานผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ			
2.6.3 ร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดระหว่างการทำกิจกรรม			
2.7 การกำหนดแผนการดำเนินงานและมอบหมายผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนงาน			

ตอนที่ 3 ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม
 ยูวเกษตรกร

1. ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร

ประเด็นปัญหาการดำเนินงาน	ระดับของปัญหา				
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1.1 วัสดุอุปกรณ์มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการ ปฏิบัติงาน					
1.2 เงินทุนในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ					
1.3 อายุของสมาชิกยูวเกษตรกรมีความแตกต่างกัน มาก					
1.4 กลุ่มมีจำนวนสมาชิกมากเกินไป					
1.5 สมาชิกไม่เข้าใจถึงกระบวนการในการทำกิจกรรม					
1.6 สมาชิกไม่มีเวลาในการทำกิจกรรม					
1.7 สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน					
1.8 อื่น ๆ ระบุ					

2. ความต้องการในการพัฒนากลุ่มเยาวชนเกษตรกร

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
2.1 ความต้องการความรู้ด้านการเกษตร					
2.1.1 ความรู้ทั่วไปด้านการเกษตร					
2.1.2 การฝึกปฏิบัติด้านการเกษตร					
2.1.3 การแปรรูปผลผลิตการเกษตร					
2.1.4 ปัจจัยการผลิต					
2.1.5 วัสดุอุปกรณ์ด้านการเกษตรและแปรรูป					
2.1.6 อื่น ๆ ระบุ					

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
2.2 ความต้องการด้านการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ยูวเกษตรกร					
2.2.1 การทำงานเป็นกลุ่ม					
2.2.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิก					
2.2.3 การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
2.2.4 ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน					
2.2.5 ความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรม					
2.2.6 อื่น ๆ ระบุ					

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร

1.
2.
3.
4.
5.

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ใน
การพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียนครั้งนี้

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์สำหรับครูที่ปรึกษา

แบบสอบถามการวิจัยวิทยานิพนธ์
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน
ในพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา
(สำหรับครูที่ปรึกษา)

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนากรณกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตร ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกส่งเสริมพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรต่อไป

จึงขอความร่วมมือจากท่านในการให้ข้อมูลตามและความคิดเห็นตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคคล

- 1.1 ตำแหน่ง
- 1.2 เพศ () ชาย () หญิง
- 1.3 อายุ ปี
- 1.4 ท่านเข้ามารับผิดชอบงานกลุ่มยูวเกษตรกรมาแล้ว ปี
- 1.5 ระดับการศึกษาสูงสุด
- () อนุปริญญาหรือเทียบเท่า () ปริญญาตรี
- () สูงกว่าปริญญาตรี () อื่น ๆ (ระบุ)
- 1.6 วิชาเอกที่จบ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มเยาวชน

2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มเยาวชนอย่างไร

.....
.....

2.2 ปัจจุบันกลุ่มเยาวชนมีการดำเนินกิจกรรมเรื่องใดบ้าง

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

2.3 กลุ่มเยาวชนในโรงเรียนของท่านเคยได้รับรางวัลใดบ้าง

- 1)
- 2)
- 3)

2.4 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนอย่างไร

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

ตอนที่ 3 ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลุ่มเยาวชน

3.1 ปัญหาการดำเนินงานกลุ่มเยาวชน

ท่านคิดว่าปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนมีอะไรบ้าง

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

3.2 ความต้องการการสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมดำเนินงานยูวเกษตรกร

3.2.1 ท่านต้องการได้รับการสนับสนุนการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรด้านใดบ้าง

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

3.2.2 ท่านต้องการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรในด้านใดบ้าง

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

3.3 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร

ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนากิจกรรมดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรให้ประสบความสำเร็จ
อย่างไรบ้าง

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

ขอขอบคุณที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนากิจกรรมดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

แบบสอบถามการวิจัยวิทยานิพนธ์
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน
ในพื้นที่อำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา
(สำหรับผู้บริหารโรงเรียน)

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา ของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตร ปริญญาเอกศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต วิชาเอกส่งเสริมพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์ต่อไป

จึงขอความร่วมมือจากท่านในการให้ข้อมูลตามและความคิดเห็นตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1.1 ตำแหน่ง

1.2 เพศ () ชาย () หญิง

1.3 อายุ ปี

1.4 ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียนนี้มาแล้ว ปี

1.2 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

1.2.1 โรงเรียนของท่านสังกัด

() โรงเรียนประถม สพฐ.

() โรงเรียนมัธยม สพม.

() โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

() อื่น ๆ (ระบุ)

1.2.2 โรงเรียนมีการสนับสนุนกิจกรรมยุวเกษตรกรมากน้อยเพียงใด

() ทำกิจกรรมเป็นประจำต่อเนื่องทุกปี () ทำกิจกรรมเป็นบางปีไม่ต่อเนื่อง

1.2.3 กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของท่านเคยได้รับรางวัลใดบ้าง

- 1)
- 2)
- 3)

1.2.4 โรงเรียนของท่านมีนโยบายการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมยุวเกษตรกรอย่างไรบ้าง

- 1)
- 2)
- 3)

ตอนที่ 2 ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร

2.1 ปัญหาการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร

ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรมีอะไรบ้าง

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

2.2 ความต้องการการสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมดำเนินงานกลุ่มเยาวชน

2.2.1 ความต้องการการสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มเยาวชน

ท่านมีความต้องการในการสนับสนุนกลุ่มเยาวชนในด้านใดบ้าง อย่างไร

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

2.2.2 ความต้องการการพัฒนากิจกรรมดำเนินงานกลุ่มเยาวชน

ท่านมีความต้องการการพัฒนากลุ่มเยาวชนในด้านใดบ้าง

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

2.3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากิจกรรมดำเนินงานกลุ่มเยาวชน

ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากิจกรรมดำเนินงานกลุ่มเยาวชนให้ประสบความสำเร็จอย่างไร

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
ในการพัฒนากิจกรรมดำเนินงานกลุ่มเยาวชน

ภาคผนวก ง

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย

1. นายนราศักดิ์ ชุมแก้ว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ (เกษตรอำเภอสติงพระ)
สำนักงานเกษตรอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา
2. นางนันทกานต์ แก้วเนียม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา
3. นางสาวสุพัตรา แจ่มกระจ่าง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
กลุ่มงานยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวลดาวัลย์ รอดคลองตัน
วัน เดือน ปีเกิด	15 มีนาคม 2532
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร) เกียรตินิยมอันดับสอง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ.2555 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2559
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

